

PRAVILA VATROGASNE SLUŽBE

Zagreb, lipanj 2011.

Sadržaj:

PREDGOVOR	
PRAVILA VATROGASNE SLUŽBE	
1. ČLANSTVO U VATROGASNOJ ORGANIZACIJI	
1.1. Profesionalni vatrogasac	
1.2. Dobrovoljni vatrogasac	
1.2.1. Operativni član	
1.2.2. Izvršni (djelatni) član	
1.2.3. Pričuvni član	
1.2.4. Član utemeljitelj	
1.2.5. Vatrogasni veteran	
1.2.6. Počasni član	
1.2.7. Pomažući član	
1.2.8. Član vatrogasnog podmlatka	
1.2.9. Član vatrogasne mladeži	
1.2.10. Članstvo u vatrogasnoj postrojbi	
2. PRAVA I DUŽNOSTI VATROGASACA	
2.1. Prava i dužnosti vatrogasaca	
2.2. Prava i dužnosti zapovjednog kadra	
2.3. Strukovna izobrazba i imenovanje zapovjednog kadra	
3. VATROGASNA ODORA	
3.1. Svečana odora	
3.2. Radna odora	
3.3. Zaštitna odora	
3.4. Pravila nošenja odore	
4. VATROGASNA TEHNIKA I OSOBNA ZAŠTITNA OPREMA	
4.1. Tipizacija i normizacija vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme	
4.2. Planiranje i nabava vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme	
4.3. Uporaba vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme	
4.4. Održavanje, pregledi i kontrola ispravnosti vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme	
4.5. Vatrogasni objekti	
5. ORGANIZACIJA DJELOVANJA VATROGASNIH ORGANIZACIJA	
5.1. Vrste vatrogasnih postrojbi	
6. PROVEDBA VATROGASNE DJELATNOSTI	
6.1. Izvođenje preventivnih aktivnosti	
6.2. Operativni ustroj vatrogasnih postrojbi	
6.3. Školovanje, osposobljavanje i usavršavanje vatrogasaca	
6.4. Izvođenje vatrogasnih intervencija	
6.5. Izvođenje vatrogasnih intervencija	
6.6. Komuniciranje u vatrogastvu	
7. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	

VJEŽBOVNI POSTUPCI I RADNJE

1. Opće odredbe
2. Postrojavanje
3. Zauzimanje stava - vatrogasac izvan stroja / vatrogasac u stroju
4. Zapovijedi
5. Okreti
6. Pozdravljanje
7. Kretanje i zaustavljanje
8. Dolazak na proslavu
9. Postupci
10. Počast i pozdrav zastavi
11. Postrojavanje vatrogasnih vozila
12. Smotra postrojbi
13. Mimohod

PROTOKOLI

1. Protokoli tijekom sjednica
2. Protokol tijekom proslave na otvorenom prostoru nakon mimohoda
3. Sudjelovanje vatrogasaca u vjerskim obredima
4. Svečano otvaranje novoizgrađenih vatrogasnih objekata
5. Uručivanje priznanja i odlikovanja
6. Primopredaja vatrogasne zastave
7. Pogreb
8. Polaganje vijenca
9. Vatrogasna natjecanja
10. Svečana primopredaja vatrogasnog vozila

PRILOZI

1. Etički kodeks vatrogastva
2. Naputak o nošenju odlikovanja i priznanja na vatrogasnim odorama
3. Orijentacijski red prvenstva pozdravljanja dužnosnika prigodom vatrogasnih manifestacija

UVODNA RIJEČ NAKLADNIKA

Poštovani vatrogasci pred Vama je priručnik Pravila vatrogasne službe koji je pripreman, raspravljan i usuglašavan već nekoliko godina.

Odlučili smo se da pripremimo ovo štivo prije svega s razloga da pomognemo dobrovoljnim vatrogasnim društvima, javnim vatrogasnim postrojbama i vatrogasnim zajednicama prilikom priprema i provedbi raznih manifestacija. Cesto smo na terenu bili u situaciji da nismo bili dovoljno zadovoljni s načinom provedbe pojedinog događanja, a vatrogasci su nam na to odgovarali: "Dajte nam pomognite, propišite pravila kojih ćemo se svi pridržavati".

To smo i učinili. Dakle, napisali smo i propisali odnosno usvojili Pravila vatrogasne službe na Operativno-tehničkom stožeru i Predsjedništvu Hrvatske vatrogasne zajednice tako da je to sada obvezni akt svih vatrogasnih organizacija.

Opća je ocjena da je bio nužan takav propis zbog nekoliko razloga. Kao prvo, potrebna je pomoć vatrogasnim organizacijama na terenu prilikom organiziranja obljetnica, natjecanja, pokaznih vježbi i drugih manifestacija kako bi provedba službenih i svečanih dijelova tih manifestacija bila čim ujednačenija. Nadalje, nakon ukidanja obveznog služenja vojnog roka osjeća se potreba da se u vatrogasnim postrojbama više pažnje posveti vježbovnim radnjama i postupcima, što je razvidno prilikom svakog mimohoda.

Osim vježbovnih radnji i postupaka u priručniku su obrađeni i drugi sadržaji poput članstva u vatrogasnoj organizaciji, temeljem kojeg će organizacije u svojim statutima moći jednoznačno utvrditi vrstu članstva. Nadalje, spomenuta je vatrogasna odora ali ne u smislu sirovinskog sastava i si. već u pogledu nošenja i odabira pojedine vrste odore za određene vatrogasne aktivnosti. Također je prikazano nošenje vatrogasnih odličja i to na pozitivnom i negativnom primjeru. Vatrogasna tehnika spomenuta je najviše s razloga pravilne uporabe i održavanja.

Iako je provedba vatrogasne djelatnosti propisana u Zakonu o vatrogastvu i provedbenim propisima u Pravilima su još jedanput dana pojašnjena pojedinih odredaba tih propisa, kao primjerice školovanje i osposobljavanje, obveze i odgovornosti vatrogasnih zapovjednika te provedba preventivnih aktivnosti.

Na kraju su dati primjeri protokola prilikom održavanja vatrogasnih manifestacija. Posebno su obrađeni protokoli prilikom održavanja proslava, sudjelovanju vatrogasaca na vjerskim manifestacijama, svečanog otvaranja vatrogasnih objekata, uručivanja vatrogasnih priznanja, primopredaje vatrogasne zastave, pogreba i vatrogasnih natjecanja. Taj dio priručnika smatramo važnim zbog nekoliko razloga. Prvi je što taj sadržaj nije propisan te se protokoli provode na različite načine. Drugi i značajniji razlog sadrži se u načinu kako se vatrogastvo kao organizacija prezentira prema javnosti i medijima.

Priručnik je pripreman nekoliko godina tijekom kojih sam bilježio pozitivne i negativne primjere na vatrogasnim manifestacijama te ih prenosio autorima priručnika. U mojim primjedbama, primjerice, stajalo je: ne civili u svečani mimohod već na svečanu binu, ne bez kapa u mimohod, ne predugački protokol i si. Bilo je i vrlo pozitivnih primjera, koji možda nisu bili dovoljno isticali, jer se tek na temelju nedovoljno dobrih primjera sačinjavaju propisi i utvrđuju prihvatljivi modeli.

U izradu priručnika uloženo je dosta truda, od autora do odgovornih osoba u Hrvatskoj vatrogasnoj organizaciji. Nadamo se da se taj trud isplatio i da će ovo štivo biti od pomoći vatrogasnim organizacijama i postrojbama.

mr. Željko Popović

PRAVILA VATROGASNE SLUŽBE

UVOD

Članak 1.

Pravila vatrogasne službe (u daljnjem tekstu: Pravila) osnovna su pravila kojima se reguliraju prava, dužnosti i međusobni odnosi, rad, javni nastupi, pripravnost, odgovornosti, organizacija rada te rukovođenja djelatnika i članova vatrogasnih organizacija.

Pravila se temelje na odredbama Zakona o zaštiti od požara i Zakona o vatrogastvu Republike Hrvatske te propisa donesenih na temelju njih.

Unutarnja organizacija i rad vatrogasnih zajednica, dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih postrojbi te zadaće djelatnika odnosno članova organizacije reguliraju se internim općim aktom (statutom).

Djelatnici i članovi vatrogasnih organizacija dužni su poznavati odredbe ovih Pravila, pridržavati ih se i primjenjivati ih.

1. ČLANSTVO U VATROGASNOJ ORGANIZACIJI

1.1. Profesionalni vatrogasac

Članak 2.

Profesionalni vatrogasac osoba je sa zaposlenjem u profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi odnosno dobrovoljnom vatrogasnom društvu, a koja zadovoljava uvjete propisane Zakonom o vatrogastvu i podzakonskim aktima za obavljanje poslova profesionalnog vatrogasca.

1.2. Dobrovoljni vatrogasac

Članak 3.

Dobrovoljni vatrogasac osoba je učlanjena u dobrovoljno vatrogasno društvo, koja se sukladno svojim obvezama i sposobnostima svrstava u odgovarajuću kategoriju članstva. Članovi Društva mogu biti: operativni, izvršni, pričuvni, utemeljitelji, veterani, pomažući, počasni, podmladak i mladež.

1.2.1. Operativni član

Članak 4.

Operativni članovi su pripadnici vatrogasne postrojbe Društva u dobi od 18 do 65 godina, koji udovoljavaju uvjetima iz Zakona o vatrogastvu glede osposobljenosti te tjelesne i duševne sposobnosti.

Dobrovoljna vatrogasna društva mogu dodatno regulirati članstvo u vlastitoj operativnoj postrojbi odgovarajućim odredbama svojeg statuta.

Status operativnog člana osoba može imati samo u jednom društvu, s prebivalištem na području djelovanja ili odgovornosti tog društva.

Operativni vatrogasci potvrđuju svoj identitet vatrogasnom iskaznicom koju izdaje Hrvatska vatrogasna zajednica.

1.2.2. Izvršni (djelatni) član

Članak 5.

Izvršni (djelatni) članovi su članovi koji obavljaju izvršne dužnosti u dobrovoljnom vatrogasnom društvu, odnosno oni su članovi tijela društva (Skupština, Upravni odbor, Zapovjedništvo, Nadzorni odbor,...).

Izvršni član ne mora biti član vatrogasne postrojbe (ne mora udovoljavati uvjetima iz Zakona o vatrogastvu glede tjelesne i duševne sposobnosti), ali mora biti osposobljen najmanje za zvanje „vatrogasac“.

Status izvršnog člana osoba može imati samo u jednom društvu, s prebivalištem na području odgovornosti ili djelovanja tog društva.

1.2.3. Pričuvni član

Članak 6.

Pričuvni članovi (bivši operativni ili izvršni članovi) su članovi Društva u dobi iznad 65 godina ili oni članovi koji zbog svojih osobnih obveza, zdravstvenih i drugih razloga ne mogu provoditi obveze operativnog ili izvršnog člana.

Pričuvni član može obavljati preventivne, organizacijske, materijalno-financijske, administrativne i slične poslove.

1.2.4. Član utemeljitelj

Članak 7.

Članovi utemeljitelji su osnivači Društva.

Član utemeljitelj ujedno ima status jedne od kategorije članstva (operativni, izvršni, veteran ili počasni član).

1.2.5. Vatrogasni veteran

Članak 8.

Vatrogasni veterani su članovi Društva s navršenih 60 godina života i najmanje 30 godina operativnog ili izvršnog staža u Društvu.

Članovi veterani mogu ujedno biti operativni, izvršni ili počasni članovi.

1.2.6. Počasni član

Članak 9.

Počasni član je fizička osoba (mogu biti i bivši operativni ili izvršni članovi matičnog Društva) koja na poseban način pridonosi ostvarivanju ciljeva i zadataka društva.

Odluku o proglašenju počasnim članom donosi Skupština društva na prijedlog upravnog odbora.

Skupština društva ili vatrogasne zajednice može donijeti odluku o proglašenju svog počasnog dužnosnika (predsjednika, zapovjednika, tajnika) ukoliko se radi o dugogodišnjem uspješnom obnašanju dužnosti ili iznimnim konkretnim zaslugama u obnašanju iste dužnosti.

Počasnom članu odnosno dužnosniku izdaje se povelja ili posebna diploma.

Počasni predsjednik, zapovjednik, tajnik ili počasni član postaju doživotni članovi Skupštine vatrogasne organizacije koja im je dodijelila to zvanje.

1.2.7. Pomažući član

Članak 10.

Pomažući član je fizička ili pravna osoba koja financijskom i drugom potporom odnosno aktivnošću pomaže društvo u ostvarivanju njegovih ciljeva i zadataka ili plaća članarinu koju odredi Skupština Društva na prijedlog Upravnog odbora.

1.2.8. Član vatrogasnog podmlatka

Članak 11.

Članovi vatrogasnog podmlatka su djeca u dobi od 6 do 12 godina koji pristupe u Društvo po osobnoj želji, uz pristanak roditelja ili staratelja.

1.2.9. Član vatrogasne mladeži

Članak 12.

Članovi vatrogasne mladeži su mladi u dobi od 12 do 18 godina koji pristupe u Društvo po osobnoj želji, uz pristanak roditelja ili staratelja. Članovi vatrogasne mladeži pridonose ostvarivanju ciljeva Društva.

1.2.10. Članstvo u vatrogasnoj organizaciji

Članak 13.

Operativni vatrogasac obavlja dužnost u vatrogasnoj postrojbi odnosno dobrovoljnom vatrogasnom društvu u skladu s odredbama Zakona o zaštiti od požara, Zakona o vatrogastvu, statuta dobrovoljnog vatrogasnog društva, ovih Pravila i drugih općih akata.

Članak 14.

Broj operativnih vatrogasaca pojedine vatrogasne postrojbe utvrđen je planom zaštite od požara pojedine općine ili grada.

Članak 15.

Pojedina osoba istovremeno može biti operativan djelatnik odnosno član dobrovoljnog vatrogasnog društva i javne vatrogasne postrojbe, dobrovoljnog vatrogasnog društva i profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu, ili dobrovoljnog vatrogasnog društva i dobrovoljnog vatrogasnog društva u gospodarstvu.

Osoba ne može biti članom dvije organizacije istog organizacijskog oblika, osim u slučaju dvaju ili više dobrovoljnih vatrogasnih društava kada pojedina osoba u jednom (matičnom) društvu posjeduje jednu vrstu statusa, a u drugim DVD-ima ima status počasnog člana.

Status operativnog člana osoba može imati samo u jednom dobrovoljnom vatrogasnom društvu čije područje djelovanja ili odgovornosti pokriva mjesto prebivalište osobe.

Kod dvojnog članstva potrebno je uvažiti pravilo kako svaka osoba može imati samo jednu matičnu organizaciju, dok se sve ostale organizacije u osobnim podacima navode kao dodatne organizacije odnosno dodatno članstvo.

Kod dvojnog članstva potrebno je uvažiti pravilo kako svaka osoba može imati samo jednu matičnu organizaciju, dok se sve ostale organizacije u osobnim podacima navode kao dodatne organizacije odnosno dodatno članstvo. Pritom je potrebno poštivati osobni izbor glede matične organizacije samog člana u smislu ostvarivanja prava i odgovornosti u vatrogasnoj organizaciji.

Članak 16.

Osobni podaci svakog člana vatrogasne organizacije upisuju se redovito u njezinu matičnu knjigu, kao i u jedinstveni računalni informacijski sustav Hrvatske vatrogasne zajednice.

Matična knjiga akt je kojeg kontinuirano ažurira tajnik odnosno drugi odgovarajući pripadnik (djelatnik) vatrogasne organizacije.

U matičnoj knjizi su sadržani podaci koji dokazuju pripadnost neke osobe vatrogasnoj organizaciji, odnosno pregled svih oblika aktivnosti osobe u vatrogasnoj karijeri.

Uz ostale podatke, obvezno se navodi i dan službenog prijema u redove vatrogasne organizacije, s obzirom da isti podatak koristi prigodom utvrđivanja ukupnog staža u vatrogastvu (najranije od 6 godine života).

2. PRAVA I DUŽNOSTI VATROGASACA

2.1. Prava i dužnosti vatrogasaca

Članak 17.

Vatrogasci u obavljanju poslova i zadataka iz vatrogasne djelatnosti imaju prava i dužnosti da:

- propisno primjenjuju, stvaralački razvijaju i sustavno usavršavaju vatrogasnu struku,
- čuvaju i izgrađuju međusobne kolegijalne odnose, razvijaju međusobno povjerenje i unapređuju kvalitetu rada u vatrogasnim organizacijama,
- u svakoj prilici čuvaju ugled vatrogastva i svoj osobni ugled,
- stručno usavršavaju i osiguravaju uvjete za usavršavanje ostalih vatrogasaca,
- čuvaju državnu, službenu i poslovnu tajnu,
- čuvaju i održavaju vatrogasne sprave, opremu i ostala materijalna sredstva,
- za vrijeme službe nose propisanu vatrogasnu odoru ili radnu odjeću, a prilikom gašenja požara i otklanjanja posljedica elementarnih nepogoda i propisanu zaštitnu odjeću i opremu,
- svoje obveze obavljaju savjesno, požrtvovno i disciplinirano,
- obavljaju i druge poslove utvrđene programom rada svoje vatrogasne organizacije.

Članak 18.

Svaki vatrogasac:

- treba biti upoznat s pravima i dužnostima pojedinaca u vatrogasnoj organizaciji,
- službenu dužnost obavljati točno, savjesno i požrtvovno,
- dužan je odazvati se pozivu na obavljanje službenih dužnosti, kao što su: sudjelovanje u gašenju požara, intervencije prilikom elementarnih i drugih nepogoda, dežurstva, vježbe, vatrogasna natjecanja, kontrole, provođenje preventivnih mjera zaštite od požara, obuke, smotre i slično,
- za vrijeme obavljanja službene dužnosti ne smije se udaljavati s određenog mjesta ili dužnosti bez odobrenja nadležnog vatrogasnog rukovoditelja, osim u slučaju očigledne opasnosti po svoj život,
- kod poslova u smjenama može napustiti dužnosti tek nakon što dobije smjenu ili mu to odobri nadležni vatrogasni zapovjednik,
- započeti posao, koji ne trpi odlaganje, dužan je dovršiti,
- u slučaju posebnih mjera zaštite ili za vrijeme trajanja elementarnih nepogoda dužan je prijaviti svoje udaljavanje po privatnom ili drugom poslu izvan mjesta prebivališta, ako to traje dulje od 24 sata.

Vatrogasci su dužni iskazivati inicijativu, savjesnost, samoprijegor, odlučnost, odvažnost, hrabrost, disciplinu, poštenje, kolegijalnost i izdržljivost, a kad je to potrebno, posebice prilikom gašenja požara i spašavanja ljudi iz neposredne opasnosti, obvezni su uložiti najveće osobne psihofizičke napore, brinući pritom i o vlastitoj sigurnosti.

Osobni primjer svakog vatrogasca značajan je uvjet za uspješan odgoj mladeži i poticaj za provođenje zadataka. Stoga svaki vatrogasac svojim vladanjem, principijelnošću i pravilnim odnosom, uvijek i na svakom mjestu treba djelovati primjerom na mlađe i ostale članove vatrogasnih postrojbi odnosno dobrovoljnih vatrogasnih društava.

Članak 19.

Vatrogasnim organizacijama i njihovim članovima mogu se dodijeliti odlikovanja i priznanja za uspjehe postignute u vatrogastvu odnosno djelatnosti zaštite od požara.

Za dugogodišnji aktivan rad u vatrogastvu osobama se dodjeljuju vatrogasne spomenice temeljem zahtjeva izdanog od strane matične vatrogasne organizacije.

Osobama koje su se posebno istakle u obavljanju operativnih ili organizacijskih poslova u vatrogastvu mogu se dodijeliti odlikovanja propisana odgovarajućim pravilnikom Hrvatske vatrogasne zajednice.

2.1.1. Prijem osoba u vatrogasnu organizaciju

Profesionalni vatrogasci

Članak 20.

Osobe se primaju u radni odnos za posao profesionalnog vatrogasca u vatrogasnim postrojbama temeljem raspisanog javnog natječaja, a u skladu s uvjetima za to radno mjesto propisanim Zakonom o vatrogastvu i pripadajućim podzakonskim aktima.

Dobrovoljni vatrogasci

Članak 21.

Osobe koje se žele učlaniti u dobrovoljno vatrogasno društvo svoju nakanu moraju obznaniti dužnosnicima istog društva odnosno njegovom najvišem izvršnom tijelu (upravnom odboru).

Primanje u članstvo provodi se na sjednici tijela utvrđenog statutom dobrovoljnog vatrogasnog društva, a nakon isteka pripravničkog staža od 6 mjeseci.

Prigodom učlanjenja, svaki član potpisuje izjavu o pristupanju dobrovoljnom vatrogasnom društvu, u kojoj uz osobne podatke potrebne za upis u matičnu knjigu stoji sljedeći tekst: »Ja (ime i prezime) svečano izjavljujem da ću, kao član dobrovoljnog vatrogasnog društva, svoje dužnosti obavljati savjesno, požrtvovno i disciplinirano te da ću čuvati ugled dobrovoljnog vatrogasnog društva i vatrogasne organizacije u cjelini, pridržavajući se zakona i propisa. Uvijek ću savjesno i disciplinirano obavljati svoje obveze iz zaštite od požara i davati sve od sebe prilikom provedbe vatrogasne djelatnosti, odnosno spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom, te djelovanja u nesrećama i katastrofama.«

Navedena izjava može se i pročitati javno na sjednici tijela utvrđenog statutom dobrovoljnog vatrogasnog društva, odnosno na prigodnoj svečanosti u slučaju istovremenog učlanjenja većeg broja osoba.

Novi član dobrovoljnog vatrogasnog društva svrstava se odmah u određenu kategoriju članstva iz članka 3. ovih Pravila, a sukladno svojim osobnim mogućnostima odnosno trenutačnoj sposobljenosti.

2.1.2. Odgovornost vatrogasaca

Vrste povreda stege

Članak 22.

Vatrogasac koji u obavljanju službe ili u vezi s obavljanjem službe povrijedi stegu, odgovara za stegovnu pogrešku prema odredbama ovih Pravila.

Članak 23.

Povredom stege smatra se postupak vatrogasca koji je protivan obavljanju dužnosti, ustanovljen zakonom, statutom, ovim Pravilima službe i drugim općim aktima, a posebno:

1. Nesavjesno ili nemarno obavljanje službe,
2. Neizvršenje ili odbijanje izvršenja zapovijedi vatrogasnog zapovjednika,
3. Samovoljno udaljavanje iz službe ili prilikom obavljanja određene zadaće,
4. Povreda državne ili službene tajne,
5. Zloupotreba službenog položaja, netočno izvještavanje ili prikrivanje službenih isprava, knjiga i spisa.
6. Nemaran odnos prema ljudima ili povjerenoj imovini,
7. Nedolično ponašanje, klevetanje ili vrijeđanje vatrogasnog zapovjednika ili članova vatrogasne organizacije,
8. Svaki drugi postupak koji ometa obavljanje službe ili postavljenog zadatka.

Stegovne mjere

Članak 24.

Profesionalni vatrogasci odgovaraju stegovno prema odredbama općeg akta o stegovnoj odgovornosti.

Za stegovnu pogrešku dobrovoljnih vatrogasaca mogu se izreći sljedeće stegovne mjere:

1. Opomena,
2. Ukor,
3. Smjenjivanje s dužnosti,
4. Privremeno udaljavanje iz dobrovoljnog vatrogasnog društva,
5. Prestanak članstva u dobrovoljnom vatrogasnom društvu.

Pokretanje i zastarijevanje stegovnog postupka

Članak 25.

Stegovni postupak pokreće odgovorna osoba u organizaciji na temelju odgovarajućeg akta te vatrogasne organizacije.

Pokretanje i vođenje stegovnog postupka zastarijeva za dva mjeseca od dana kad je pogreška napravljena. Za jednu ili više stegovnih pogrešaka, koje se raspravljaju istovremeno, izriče se jedinstvena stegovna mjera.

Izricanje stegovnih mjera

Članak 26.

Stegovne mjere za povredu stege izriču se, u pravilu, postupno.

Pri izricanju stegovne mjere uzima se u obzir težina povrede, posljedica povrede, stupanj odgovornosti i pobuda iz kojih je povreda učinjena, okolnosti i priroda posla počinitelja povrede, kao i druge okolnosti.

Ovlaštenja za izricanje stegovnih mjera

Članak 27.

Stegovnu mjeru «opomenu pojedinim vatrogascima izriče zapovjednik usmenim putem pred svim članovima vatrogasne postrojbe.

Ukoliko se vatrogasac ne ponaša u skladu s ovim Pravilima na pojedinoj manifestaciji, zapovjednik njegove postrojbe odnosno odjeljenja izriče mu opomenu, a u slučaju ponavljanja pogreške ima pravo udaljiti vatrogasca s iste manifestacije.

Sve ostale stegovne mjere izriče najviše izvršno tijelo vlastite vatrogasne organizacije na temelju rezultata provedenog postupka.

U slučaju da se počinitelj stegovne pogreške ne odazove na ponovni pismeni poziv, stegovna se mjera izriče bez njegovog prisustva na temelju prikupljenih podataka u prethodnom postupku.

Članak 28.

Za izrečenu stegovnu mjeru nadležno tijelo donosi pismeno rješenje koje sadrži: dispozitiv (izreku), obrazloženje, naziv tijela s brojem i datumom rješenja, potpis službene osobe, pečat te uputu o pravu na žalbu.

Žalbeni postupak

Članak 29.

Protiv odluke o izrečenoj stegovnoj mjeri vatrogasac, kojem je mjera izrečena, može podnijeti žalbu najvišem tijelu vatrogasne organizacije (skupština) u roku od 15 (petnaest) dana od dana priopćenja odluke.

Po žalbi najviše tijelo vatrogasne organizacije može izrečenu stegovnu mjeru potvrditi, umanjiti, ublažiti ili poništiti. Odluka skupštine je konačna.

Članak 30.

Odluka o ublaženju ili opraštanju stegovne mjere donosi se u istom obliku i objavljuje na isti način na koji je stegovna mjera bila izrečena.

Članak 31.

Vatrogascu, kojem je izrečena stegovna mjera (osim mjere smjenjivanja s dužnosti i prestanak članstva), koji u roku od jedne godine od dana izricanja disciplinske mjere ne napravi nikakvu stegovnu povredu, briše se stegovna mjera iz evidencije (matične knjige) i smatra se da mu stegovna mjera nije ni izrečena.

2.1.3. Sastav Skupštine dobrovoljnog vatrogasnog društva

Članak 32.

Članovi dobrovoljnog vatrogasnog društva su pripadnici svih kategorija nabrojanih u točki 1.2., dok su članovi Skupštine društva u pravilu samo operativni, izvršni, pričuvni i članovi veterani.

Navedene kategorije članstva imaju pravo glasovanja na sjednici Skupštine društva, odnosno imaju pravo biranja i izbora za obnašanje određene dužnosti.

Statutom Društva može se utvrditi drugačiji sastav Skupštine odnosno pravo biranja i izbora za obnašanje određene dužnosti.

2.2. Prava i dužnosti zapovjednika

Članak 33.

Vatrogasni zapovjednici ili osobe koje vode vatrogasnu intervenciju mogu koristiti javne ovlasti propisane Zakonom o vatrogastvu (detaljnije opisano u točki 6.5. ovog poglavlja).

Osobni primjer vatrogasnog zapovjednika ima posebno značenje prilikom gašenja požara i u drugim teškim uvjetima, kad su u neposrednoj opasnosti vatrogasci ili pučanstvo, kao i imovina od posebnog značenja.

Radna disciplina u vatrogasnoj postrojbi osnovni je uvjet za uspješno obavljanje postavljenih zadaća i zapovijedi. Zato je dužnost svih vatrogasaca, prvenstveno vatrogasnih zapovjednika, stalno učvršćivati radnu disciplinu.

2.3. Uvjeti za imenovanje zapovjednika

Članak 34.

Stručna sprema za pojedine vatrogasne zapovjednike, odnosno za osobe s posebnim ovlastima i odgovornostima propisana je Zakonom o vatrogastvu.

Bez obzira na to da li vatrogasni zapovjednici obavljaju poslove profesionalno ili dobrovoljno, oni moraju imati propisana znanja i iskustva na zapovjednim dužnostima.

3. VATROGASNA ODORA

Članak 35.

Pravilnikom o jedinstvenom obliku i kroju odore članova vatrogasnih postrojbi te oznakama zvanja detaljno je propisano kada i pod kojim uvjetima vatrogasci nose koju od navedenih odora, kakav je kroj i oblik pojedinih odora te posebno oznake zvanja i dužnosti.

Pravilnikom o zaštitnoj i drugoj osobnoj opremi pripadnika vatrogasnih postrojbi propisana je osobna i zaštitna oprema koju nose vatrogasci prilikom obavljanja vatrogasne djelatnosti.

U daljnjem tekstu navedena je samo općenita podjela vatrogasnih odora te način odijevanja ovisno o aktivnostima u kojima sudjeluju vatrogasci.

3.1. Svečana odora

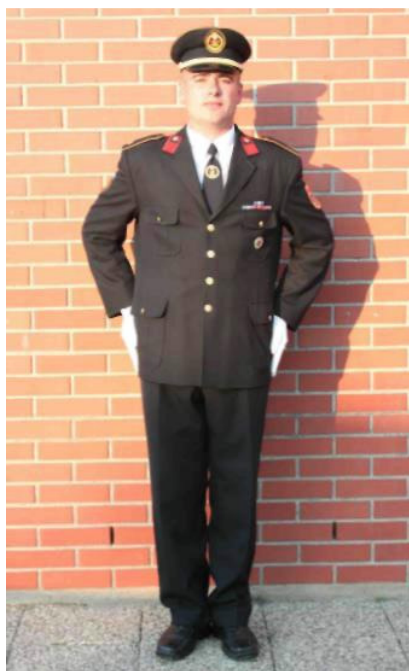
Članak 36.

Svečana odora može biti muška i ženska, a nosi se prilikom vatrogasnih svečanosti (obilježavanja obljetnice, uručivanja odlikovanja i priznanja, posvete zastave ili kipa sv. Florijana, svečanog prijema nove vatrogasne tehnike, sprovođa člana i slično).

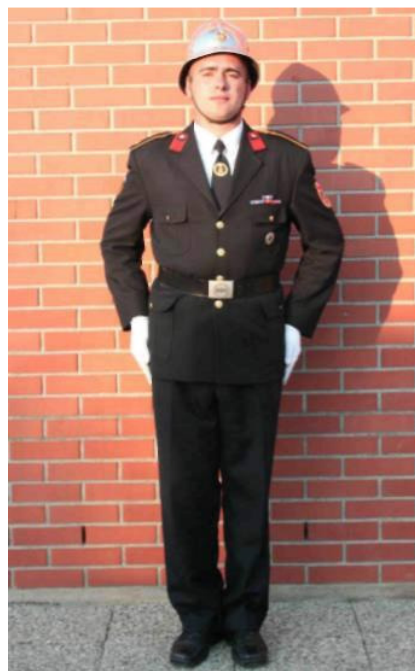
Vatrogasac odjeven u svečanu odoru, koja se sastoji od bluze i hlača, na glavi može imati svečanu kapu ili svečanu kacigu dok je kod žena propisan šeširić. Obuven je u tamne čarape i crne niske cipele bez ukrasa. Žene kad nose svečanu odoru oblače suknju, čarape u boji kože i niske crne cipele.

U svečanu odoru spadaju i bijela vatrogasna košulja, plava vatrogasna kravata, bijele svečane rukavice te svečani opasač (slike od 1.1. do 1.4.).

Uz ostale elemente svečane odore, svečanu kacigu, svečani opasač i svečane rukavice nose zastavnici, njihovi pratitelji i članovi počasnih odjeljenja tijekom održavanja vatrogasnih svečanosti.

Slika 1.1.

Slika 1.2.

Slika 1.3.

Slika 1.4.

3.2. Radna odora

Članak 37.

Članovi vatrogasnih postrojbi nose radnu odoru prilikom obavljanja svakodnevnih aktivnosti, kao i kod stručnog osposobljavanja i usavršavanja, provedbe natjecanja i sl.. Radna odora ista je za oba spola, a sastoji se od bluze, hlača, kape «domobranke», plave (članovi dobrovoljnih vatrogasnih društava) ili sive (pripadnici profesionalnih vatrogasnih postrojbi) vatrogasne košulje i plave vatrogasne kravate. Sama kravata nosi se u slučajevima opisanim u nastavku.

Članak 38.

Plavu vatrogasnu kravatu, uz ostale elemente radne vatrogasne odore, članovi nose samo:

- ukoliko u njoj sudjeluju u vatrogasnim svečanostima (nabrojenim u čl. 36),
- tijekom obavljanja dužnosti predavača pri teorijskom dijelu osposobljavanja i usavršavanja,
- tijekom obavljanja dužnosti suca na vatrogasnim natjecanjima.

3.2.1. muška radna odora (slika 1.5.)

3.2.2. ženska radna odora (slika 1.6.)

Slika 1.5.

Slika 1.6.

3.3. Zaštitna odora

Članak 39.

Zaštitu odoru nose članovi vatrogasnih postrojbi tijekom obavljanja vatrogasne intervencije, a ovisno o vrsti intervencije koriste:

- 3.3.1. odoru za prilaz vatri, (slika 1.7.)
- 3.3.2. odoru za prolaz kroz vatru, (slika 1.8.)
- 3.3.3. odoru za rad s opasnim tvarima. (slika 1.9.)

Slika 1.7.

Slika 1.8.

Slika 1.9.

3.4. Pravila nošenja odore

Članak 40.

Vatrogasci nose propisanu radnu i svečanu odoru ili zaštitnu odjeću za vrijeme službe i javnih nastupa. Kad su u vatrogasnoj odori moraju biti uredni, propisno odjeveni i primjerno se vladati.

Članak 41.

Na vatrogasnoj svečanoj i radnoj odori mogu se nositi samo oznake zvanja, dužnosti, specijalnosti i pripadnosti vatrogasnoj organizaciji.

Članak 42.

Na lijevoj nadlaktici nosi se samo jedna oznaka pripadnosti dobrovoljnom vatrogasnom društvu ili javnoj vatrogasnoj postrojbi. Gornji rub oznake pripadnosti udaljen je sedam centimetara od ruba ramena.

Članak 43.

Na desnoj nadlaktici vatrogasne bluze nosi se oznaka vatrogasne zajednice.

Oznaku Hrvatske vatrogasne zajednice nose dužnosnici Hrvatske vatrogasne zajednice i osobe koje predstavljaju Hrvatsku vatrogasnu zajednicu na međunarodnim manifestacijama (stručni skupovi, vatrogasne «olimpijade» i sl.).

Oznaku vatrogasne zajednice županije, grada ili općine nose dužnosnici istih zajednica odnosno pripadnici vatrogasnih organizacija na njihovom području.

Članak 44.

Na lijevoj podlaktici radne vatrogasne bluže, sedam centimetara od donjeg ruba, nosi se oznaka specijalnosti.

Iznad gornjeg ruba poklopca lijevog džepa radne vatrogasne bluže nosi se oznaka dužnosti.

Na naramenicama bluže radne vatrogasne odore te košulje nose se oznake zvanja.

Članak 45.

Na ovratniku bluže svečane vatrogasne odore nosi se oznaka dužnosti, a na naramenicama oznaka zvanja.

Članak 46.

Tijekom ljetnog razdoblja članovi mogu nositi svečanu ili radnu odoru bez bluže, osim kod nastupa na vatrogasnom natjecanju ili kod određenih aktivnosti pri kojima bluza predstavlja dodatnu zaštitu.

Bluza svečane ili radne odore uvijek mora biti zakopčana, dok se u ljetnom razdoblju bluza može skinuti u skladu sa zapovijedi rukovoditelja ili organizatora određene manifestacije.

Tijekom zimskog razdoblja članovi mogu nositi pullover ispod bluže odore, koji mora biti iste boje kao i odora.

Članak 47.

Kada vatrogasci provode dužnosti na otvorenom prostoru moraju nositi kapu, odnosno skinuti istu u slučaju protokolarne obveze.

Članak 48.

Način isticanja vatrogasnih priznanja i odlikovanja na svečanoj odori opisan je u posebnom prilogu u posljednjem poglavlju ove publikacije.

Članak 49.

Pozivu na sudjelovanje u manifestacijama poput svečanosti obilježavanja obljetnica ili blagdana, zatim prigodom gostovanja na protokolarnom dijelu pokaznih vježbi, natjecanja i slično, članovi vatrogasnih organizacija obvezno se odazivaju u svečanim odorama.

4. VATROGASNA TEHNIKA I OSOBNA ZAŠTITNA OPREMA

4.1. Tipizacija i normizacija vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme

Članak 50.

Vatrogasna osobna i zajednička oprema pripadnika vatrogasnih postrojbi propisana je podzakonskim aktom, a način uporabe utvrđen je odgovarajućom smjernicom Hrvatske vatrogasne zajednice.

4.2. Planiranje i nabava vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme

Članak 51.

Planiranje nabave vatrogasne tehnike (vozila, alati i uređaji) i osobne zaštitne opreme (zaštitne odore, radni opasači, izolacijski aparati itd.) potrebno je uskladiti s odgovarajućim podzakonskim aktima, a posebno važećim planom zaštite od požara određenog grada odnosno općine.

Prigodom nabave opreme potrebno je poštivati tipizaciju vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme, međunarodne odnosno hrvatske norme koje reguliraju isto područje, kao i zakonske odredbe o samom procesu nabave roba i usluga.

4.3. Uporaba vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme

Članak 52.

Vatrogasci su dužni pravilno rukovati vatrogasnom tehnikom te osobnom zaštitnom opremom koja im je povjerena te je moraju propisno čuvati i održavati. Pri tome se moraju pridržavati odredaba Pravila vatrogasne službe i drugih važećih propisa.

Vatrogasnom tehnikom te osobnom zaštitnom opremom mogu rukovati samo za to stručno obučene i isposobljene osobe.

Članak 53.

Vatrogasna tehnika i osobna zaštitna oprema može se upotrebljavati samo u svrhe za koje je namijenjena. Za propisnu upotrebu i održavanje vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme odgovorni su vatrogasni zapovjednici i osobe kojima je ta tehnika odnosno oprema povjerena na čuvanje, upotrebu i korištenje.

Zabranjena je upotreba neispravne vatrogasne tehnike te osobne zaštitne opreme.

Članak 54.

Vatrogasna tehnika i osobna zaštitna oprema čuva se u vatrogasnim objektima.

4.4. Održavanje, pregledi i kontrola ispravnosti vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme

Članak 55.

Održavanje vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme obuhvaća čuvanje, pregled i popravak.

Članak 56.

Pregledom vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme osigurava se redovit stalan uvid u stanje opreme. To omogućava pravovremeno uočavanje neispravnosti i poduzimanje mjera za njihovo otklanjanje. Pregledi vatrogasne opreme mogu biti dnevni, tjedni, periodični, servisni i kontrolni.

Članak 57.

Dnevni pregled obavlja se na vatrogasnoj tehnici i osobnoj zaštitnoj opremi koja je u svakodnevnoj upotrebi. Njime se ostvaruje stalan uvid u ispravnost i kompletnost, a izvodi ga osoba koja je zadužena s tom opremom.

Dnevni pregled obuhvaća pranje i čišćenje sredstava, pregled i popunu stanja goriva, maziva i sustava za hlađenje, podmazivanje, provjeru kompletnosti alata i pribora, pritiska u gumama, sustava za upravljanje i kočenje, ispravnosti električnih uređaja i stavljanje motora u pogon.

Odredbe ovog članka odnose se na vatrogasne postrojbe koje imaju organizirano svakodnevno dežurstvo, odnosno najmanje jednog zaposlenog profesionalnog vatrogasca. U protivnom pregledi se obavljaju tjedno.

Članak 58.

Tjedni pregled obavlja se na vatrogasnoj tehnici i osobnoj zaštitnoj opremi koja se povremeno upotrebljava radi uvida u tehničko stanje i skladištenje.

Tjedni pregled obavlja osoba koja je zadužena s tom opremom u nazočnosti neposrednog zapovjednika.

Članak 59.

Periodični pregled vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme obavlja se po potrebi u raznim vremenskim razmacima. Periodični pregled obavlja stručna služba (osoba) koja se u tu svrhu posebno određuje. Na periodičnom pregledu provjerava se tehničko stanje i kompletnost vatrogasne opreme radi otklanjanja uočenih neispravnosti.

Članak 60.

Servisni pregled obavlja se po isteku propisanog eksploatacijskog ili vremenskog razdoblja, prema uvjetima proizvođača.

Servisni pregled obavljaju stručne osobe u servisnim radionicama.

Članak 61.

Kontrolnim pregledom provjerava se opće stanje i ispravnost vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme, radi osiguranja što potpunijeg uvida u operativnu osposobljenost vatrogasnih postrojbi za gašenje požara.

Kontrolni pregled obavlja zapovjednik vatrogasne zajednice općine, grada ili područja jedanput godišnje.

Zapovjednik određuje stručnu komisiju za pregled, vrijeme pregleda, koju vatrogasnu tehniku i osobnu zaštitnu opremu i gdje treba pregledati te postupak o toku pregleda.

Članak 62.

Pregledi se mogu obavljati i u drugim vremenskim terminima prema posebnim općim aktima vatrogasne postrojbe, dobrovoljnog vatrogasnog društva ili vatrogasne zajednice općine, grada ili područja.

Članak 63.

O svim pregledima vodi se propisana evidencija u koju se upisuju pregledi i konstatira utvrđeno stanje.

4.5. Vatrogasni objekti

Članak 64.

Javne vatrogasne postrojbe i dobrovoljna vatrogasna društva u pravilu posjeduju zasebne objekte - vatrogasne domove ili vatrogasna spremišta (u daljnjem tekstu: vatrogasni objekti).

Vatrogasni su objekti zgrade i prostorije koje služe za smještaj vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme te za boravak i rad djelatnika odnosno članova vatrogasnih organizacija. Vatrogasni objekt, u pravilu, sadrži spremište, garažu, radionicu, učionicu i prostorije za sastanke, urede i druge aktivnosti.

Članak 65.

U vatrogasnim spremištima i garažama mora se održavati red koji omogućava dobru preglednost vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme te nesmetan i brz izlazak u slučaju potrebe.

Pred izlazom iz spremišta i garaže poduzimaju se mjere koje omogućuju nesmetan izlazak u svakom trenutku (čišćenje snijega, uklanjanje materijala i vozila i sl.).

Članak 66.

Na objektu se izvana, pored ulaznih vrata i na vidljivom mjestu, postavlja natpis na kojem stoji naziv vatrogasne organizacije.

4.5.1. Kućni red u vatrogasnim objektima

Članak 67.

Za korištenje vatrogasnih objekata donosi se kućni red. Vatrogasci i drugi korisnici vatrogasnog objekta dužni su se pridržavati kućnog reda.

Sve prostorije u vatrogasnom objektu trebaju prostorno, kvalitetno i higijenski odgovarati namjeni i u njima se mora održavati primjeren red i čistoća.

Ulazak i zadržavanje u prostorijama dozvoljeno je samo djelatnicima odnosno članovima matične vatrogasne organizacije. Vatrogasni zapovjednik može privremeno dozvoliti ulazak i drugima, ako su oni uvedeni od strane vatrogasaca ili ako se u objektu održavaju priredbe, sastanci, nastava ili predavanja.

Članak 68.

Za čuvanje i održavanje vatrogasnih objekata odgovorni su svi pripadnici vatrogasne organizacije, a posebno osobe koje su zadužene s tim objektima (domari, spremišta i drugi) i vatrogasni zapovjednici. U propisanim dužnostima domara, spremišta i drugih odgovornih osoba određuju se njihove obveze o čuvanju i održavanju objekta.

4.5.2. Reguliranje zaduženja

Članak 69.

Imovina u vatrogasnom objektu mora se čuvati od neovlaštenog korištenja, oštećenja, uništenja ili otuđenja i radi toga je neophodna redovita kontrola.

Za čuvanje i čišćenje vatrogasnog objekta nadležno tijelo zadužuje vatrogasca ili drugu osobu (domara) i propisuje dužnosti.

Članak 70.

Za vatrogasnu tehniku i osobnu zaštitnu opremu u vatrogasnom objektu zadužena je određena osoba (spremištar) koja je odgovorna za red i čistoću, ispravnost, kompletnost i točnu evidenciju cjelokupne opreme odnosno opreme koja se nalazi kod članova na upotrebi. Vatrogasna tehnika i osobna zaštitna oprema mora biti pravilno složena i osposobljena za upotrebu, a po završenoj intervenciji članovi vatrogasne postrojbe moraju uredno očistiti opremu i nedostatke ukloniti.

Za svoj rad određena osoba (spremištar) odgovoran je vatrogasnom zapovjedniku i izvještava ga o stanju i ispravnosti vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme.

Članak 71.

Vatrogasni objekti u kojima nema stalnog dežurstva trebaju biti zaključani. Ključeve vatrogasnog objekta trebaju imati osobe koje odredi vatrogasni zapovjednik (ili tijelo) za slučaj hitnih intervencija.

Pričuvni ključevi vatrogasnog objekta moraju biti kod vatrogasca ili druge osobe koju odredi nadležni vatrogasni zapovjednik (dežurni, domar ili drugi), a jedan ključ može se smjestiti na pogodno mjesto s vanjske strane ulaska u objekt, uz obveznu zaštitu od zlouporabe.

5. ORGANIZACIJA DJELOVANJA VATROGASNIH ORGANIZACIJA

Članak 72.

Vatrogastvo je stručna, javna i humanitarna organizacija od interesa za Republiku Hrvatsku, a djeluje kao svojevrsna tehnička služba, temeljem zakonski utvrđenih ovlaštenja i odgovornosti.

Vatrogasna djelatnost je sudjelovanje u provedbi preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom i eksplozijom, pružanje tehničke pomoći u nezgodama i opasnim situacijama te obavljanje i drugih poslova u nesrećama, ekološkim i inim nesrećama.

Osim toga vatrogasna organizacija sudjeluje u provođenju preventivnih djelatnosti iz zaštite od požara (ekologija, protupožarni pregledi, informativno-promidžbena djelatnost, razvijanje protupožarne kulture u stanovništvu i dr.).

Osim spašavanja čovjekova života i imovine, u sklopu vatrogastva mogu se obavljati i druge aktivnosti, kao primjerice servisi vatrogasnih aparata, opreme i uređaja, snabdijevanje vodom te kulturno-zabavni, športski i drugi sadržaji.

5.1 Vrste vatrogasnih postrojbi

Članak 73.

Zakonom o vatrogastvu utvrđene su sljedeće vrste vatrogasnih postrojbi:

1. javna vatrogasna postrojba koja se osniva za područje općine ili grada, dobrovoljna ili profesionalna,
2. postrojba dobrovoljnoga vatrogasnog društva,
3. profesionalna vatrogasna postrojba u gospodarstvu,
4. postrojba dobrovoljnoga vatrogasnog društva u gospodarstvu,
5. postrojba za brzo djelovanje (intervencijska postrojba).

Članak 74.

Navedene vatrogasne postrojbe obavljaju vatrogasnu djelatnost kao javnu službu.

Članak 75.

Jedinice lokalne samouprave ustrojavaju vatrogasnu službu na temelju procjene ugroženosti i plana zaštite od požara.

Gospodarski subjekti ustrojavaju vatrogasnu službu na temelju procjene ugroženosti i plana zaštite od požara koji moraju biti izrađeni sukladno Pravilniku o kategorizaciji građevina, građevinskih dijelova i prostora u određene kategorije ugroženosti.

Članak 76.

Bez obzira na utvrđeno područje odgovornosti ili područje djelovanja, vatrogasne postrojbe dužne su sudjelovati na vatrogasnoj intervenciji sukladno zapovjedi nadležnog vatrogasnog zapovjednika (županijskog ili glavnog).

6. PROVEDBA VATROGASNE DJELATNOSTI

6.1. Preventivne aktivnosti

Članak 77.

U okviru same definicije vatrogasne djelatnosti posebno je istaknuto preventivno djelovanje, odnosno provedba preventivnih mjera zaštite od požara.

Pritom se ne govori o nadzoru nad provedbom preventivnih mjera zaštite od požara propisanih Zakonom o zaštiti od požara, već o preventivnom djelovanju u okviru provedbe vatrogasne djelatnosti.

Najčešći oblici preventivnog djelovanja vatrogasnih organizacija su:

- provedba informativno-promidžbene djelatnosti u vatrogastvu,
- provedba raznih oblika osposobljavanja i edukacije,
- organizacija seminara i savjetovanja,
- provedba različitih aktivnosti u području zaštite okoliša i sl.

6.1.1. Preventivni pregledi

Članak 78.

Prigodom provedbe preventivnih pregleda u kućanstvima, tvrtkama i javnim objektima, voditelj pregleda mora pojasniti vlasniku odnosno odgovornoj osobi zakonsku podlogu za obavljanje pregleda.

Preventivni pregled temeljem Zakona o zaštiti od požara može se obaviti samo uz odobrenje vlasnika ili korisnika stana odnosno objekta.

Tijekom provedbe preventivnih pregleda vatrogasci mogu tražiti specifične podatke i informacije te na osnovu njih daju stručne naputke, upozorenja, savjete i prijedloge.

Podaci prikupljeni prigodom pregleda zapisuju se u odgovarajući zapisnik te predstavljaju službenu odnosno poslovnu tajnu. Po jedan primjerak zapisnika ostaje vlasniku ili korisniku objekta odnosno vatrogasnoj organizaciji.

U slučaju nalaženja takve nepravilnosti koja predstavlja neposrednu opasnost za nastanak i širenje požara, a vlasnik odnosno korisnik istu sustavno ne otklanja, vatrogasna organizacija o istome izvješćuje nadležnu inspekcijsku službu.

6.2. Operativni ustroj vatrogasnih postrojbi

Članak 79.

Operativne formacijske jedinice vatrogasaca u okviru određene vatrogasne postrojbe opisane su u sljedećem poglavlju ove publikacije (Vježbovne radnje i postupci).

6.3. Školovanje, osposobljavanje i usavršavanje vatrogasaca

Članak 80.

Vatrogasci koji obavljaju određene dužnosti u vatrogasnoj organizaciji moraju biti školovani odnosno stručno osposobljeni.

Pod pojmom školovanja podrazumijeva se školovanje profesionalnih vatrogasaca koje se provodi po programima Ministarstva znanosti, prosvjete i športa.

Pod stručnom osposobljenošću podrazumijeva se stručna sprema, odnosno položen ispit za određeno zvanje u dobrovoljnom vatrogastvu, kao i određeni staž proveden u operativnoj vatrogasnoj postrojbi na odgovarajućim poslovima.

Članak 81.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje za specijalnosti vatrogasaca obavlja se putem škola, seminara i drugih oblika nastave, polaganjem ispita za određeno zvanje, odnosno specijalnosti u dobrovoljnom vatrogastvu, kao i praktičnim radom u vatrogasnoj postrojbi.

Osposobljavanje i usavršavanje vrši se u skladu s odredbama Zakona o vatrogastvu Republike Hrvatske, Pravilnika o programu osposobljavanja i usavršavanja vatrogasnih kadrova odnosno programa koje provodi Učilište vatrogastva i zaštite i spašavanja.

6.3.1. Zvanja i dužnosti

Članak 82.

Vatrogasac je obavezan stalno se stručno osposobljavati i usavršavati kako bi što uspješnije mogao obavljati postavljene zadatke.

Vatrogasni zapovjednici dužni su brinuti se o svakom pripadniku vatrogasne postrojbe i njegovom osposobljavanju u skladu sa zakonskim i drugim propisima te općim aktima.

Članak 83.

Pravilnikom o jedinstvenom obliku i kroju odore članova vatrogasnih postrojbi te oznakama zvanja utvrđuju se zvanja i dužnosti u svim ustrojbenim cjelinama vatrogastva u Republici Hrvatskoj.

6.4. Uzbune

Članak 84.

Uzbuna se daje da bi se vatrogasna postrojba u što kraćem roku pripremila za pokret i intervenciju.

Uzbuna se može dati radi intervencije u gašenju požara i spašavanju, zaštiti od elementarnih nepogoda, obuke i provjere pripravnosti.

Uzbunu daje vatrogasni zapovjednik, dežurni u vatrogasnom operativnom centru odnosno centru 112 ili ovlaštena osoba ugovorenim znakom i raspoloživim sredstvima.

Članak 85.

Postupci za uzbunu reguliraju se uputama koje propisuje zapovjedništvo vatrogasne postrojbe odnosno nadležnih viših vatrogasnih organizacija.

Članak 86.

Uzbuna za intervenciju daje se po primljenoj dojavi požara, nesreće, nepogode i sl.

Prilikom gašenja požara te spašavanja ljudi i imovine vatrogasna postrojba izvodi akciju prema odredbama Zakona o vatrogastvu, Zakona o zaštiti od požara, Plana zaštite od požara i načelima vatrogasne taktike.

Članak 87.

Uzbuna radi provjere pripravnosti (obuke) provodi se kao provjera osposobljenosti i spremnosti vatrogasne postrojbe za izvršenje predviđenih zadataka. Tom se provjerom sagledava i ocjenjuje:

- odaziv i brzina dolaska članova vatrogasne postrojbe na zbornu mjesto,
- postupci vatrogasne postrojbe po određenim fazama ili u cjelini,
- osposobljenost vatrogasne postrojbe u rukovanju sa spravama i opremom.

Uzbunu ovog oblika planira i naređuje nadležni vatrogasni zapovjednik.

Članak 88.

Uzbuna radi pripravnosti daje se vatrogascima u slučaju očekivanja određenih elementarnih nepogoda (poplave, šumski požari i slično).

Članak 89.

Uzbuna radi zaštite od elementarnih nepogoda izvodi se po odredbama zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda.

Članak 90.

Zapovjednik profesionalne vatrogasne postrojbe, zapovjednik dobrovoljnog vatrogasnog društva, zapovjednik vatrogasne zajednice općine, grada ili područja, županijski vatrogasni zapovjednik, načelnik Hrvatske vatrogasne zajednice i glavni vatrogasni zapovjednik mogu radi obuke narediti javnu ili tihu uzbunu.

Javna uzbuna daje se uz prethodno obavješćavanje pučanstva koje obitava na prostoru koji pokriva signal javne uzbune.

Za javnu uzbunu primjenjuju se zakonom predviđeni znaci.

Tihu uzbunu daje nadležni vatrogasni zapovjednik osobno ili preko nekog drugog vatrogasca s pismenim ovlaštenjem. Kod tihe uzbune pozivaju se vatrogasci na intervenciju telefonom, radijskom postajom ili teklićem.

6.5. Izvođenje vatrogasnih intervencija

Postupci i nadležnosti na intervenciji propisani su Zakonom o vatrogastvu.

Članak 91.

Vatrogasnom intervencijom, koja se obavlja zbog nastalog požara, eksplozije, nesreće ili druge opasne situacije (u daljnjem tekstu: događaj) zapovijeda zapovjednik u vatrogasnoj postrojbi koja je prva započela s intervencijom.

Kada je na mjesto događaja prva izašla vatrogasna postrojba dobrovoljnoga vatrogasnog društva, zapovjednik te postrojbe zapovijeda vatrogasnom intervencijom do dolaska javne vatrogasne postrojbe kada zapovijedanje intervencijom preuzima zapovjednik u toj postrojbi.

Ako zapovjednik koji zapovijeda vatrogasnom intervencijom ocijeni da raspoloživim sredstvima i snagama nije u mogućnosti uspješno obaviti intervenciju, o događaju odmah izvješćuje nadređenoga vatrogasnog zapovjednika koji preuzima zapovijedanje intervencijom.

Kada događaj prelazi granice općine ili grada zapovijedanje vatrogasnom intervencijom preuzima zapovjednik vatrogasnih postrojbi vatrogasne zajednice područja ako isti postoji ili županijski vatrogasni zapovjednik.

Glavni vatrogasni zapovjednik može preuzeti zapovijedanje vatrogasnom intervencijom na teritoriju Republike Hrvatske ili odrediti zamjenika ili pomoćnika sukladno svojoj prosudbi o učinkovitosti takvog određenja.

Vatrogasnom intervencijom kod pravne osobe koja ima profesionalnu vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu, osnovanu sukladno ovom Zakonu, zapovijeda zapovjednik te vatrogasne postrojbe.

Vatrogasna intervencija na vojnim objektima obavlja se na zahtjev i uz prisustvo ovlaštene osobe oružanih snaga Republike Hrvatske.

Članak 92.

Javne ovlasti vatrogasnih postrojbi na vatrogasnim intervencijama navedene su u Zakonu o vatrogastvu, a temeljim istih vatrogasna postrojba može:

1. ulaziti u dom bez privole stanara, ako se otklanja izravna ozbiljna opasnost za život i zdravlje ljudi ili imovine većeg opsega,
2. zabraniti promet vozila i pristup nepozvanim osobama u blizini mjesta intervencije do dolaska policije,
3. pozvati policiju glede osiguranja mjesta događaja te poduzimati druge potrebne mjere radi sprječavanja nastajanja štetnih posljedica,
4. izmjestiti osobe i ukloniti stvari iz susjednih građevina koje su ugrožene nastalim događajem,
5. prekinuti dovod električne energije i plina,
6. djelomično ili potpuno ograničiti dovod vode potrošačima u zoni pojave požara ili čitavom naselju, radi osiguranja potrebne količine vode za gašenje požara,
7. koristiti vodu iz svih izvora, bez obzira kome pripadaju, bez plaćanja naknade,
8. djelomičnog ili potpunog rušenja građevina preko koje bi se požar mogao proširiti, ako se širenje požara ne može spriječiti na drugi način,
9. poslužiti se tuđim prometnim sredstvima radi prijevoza osoba stradalih u događaju u najbližu zdravstvenu ustanovu, ili radi prijevoza osoba na mjesto događaja.

Zapovjednik vatrogasne intervencije naređuje poduzimanje navedenih mjera.

Članak 93.

Zapovjednik vatrogasne intervencije može iznimno odobriti ili narediti punoljetnoj osobi da obavlja pojedine pomoćne i manje složene poslove tijekom vatrogasne intervencije, ako je to prijeko potrebno radi uspješnosti intervencije.

Članak 94.

Zapovjednik vatrogasne intervencije odgovoran je za uspješno vođenje intervencije i čuvanje požarišta od ponovnog aktiviranja te je dužan sačuvati tragove i predmete koji mogu poslužiti za utvrđivanje uzroka događaja.

Članak 95.

Glavni vatrogasni zapovjednik ili njegov zamjenik može narediti svakoj vatrogasnoj postrojbi da sudjeluje u vatrogasnoj intervenciji na teritoriju Republike Hrvatske s određenim brojem vatrogasaca i tehničkom opremom, te zatražiti pomoć oružanih snaga Republike Hrvatske.

Županijski vatrogasni zapovjednik ili njegov zamjenik može narediti svakoj vatrogasnoj postrojbi s područja županije da sudjeluju u vatrogasnoj intervenciji na području za koje je nadležan, s određenim brojem vatrogasaca i tehničkom opremom.

Članak 96.

U slučaju nastanka događaja koji nije poprimio obilježja prirodne nepogode, a koji zahtijeva angažiranje većeg broja osoba i opreme, gradonačelnik, odnosno načelnik općine na čijem području je nastao događaj ili osoba koju on za to ovlasti, na zahtjev županijskog vatrogasnog zapovjednika ili njegovog zamjenika, može:

1. narediti sudjelovanje svih sposobnih osoba s područja Grada Zagreba, grada, odnosno općine starijih od 18 godina u obavljanju pomoćnih poslova na intervenciji i spašavanju ljudi i imovine ugroženih nastalim događajem,

2. narediti da se stave na raspolaganje alat, prijevozna, tehnička i druga sredstva za potrebe intervencije i za spašavanje ljudi i imovine ugroženih nastalim događajem.

Članak 97.

U slučaju nastanka događaja koji zahtijeva sudjelovanje snaga s područja dvije ili više županija, a nije poprimio obilježja prirodne nepogode (katastrofe), vatrogasnu intervenciju vodi glavni vatrogasni zapovjednik.

Članak 98.

U slučaju nastanka događaja koji poprimi obilježje prirodne nepogode (katastrofe), županijski vatrogasni zapovjednik o tome će obavijestiti župana, nakon čega će župan aktivirati stožer civilne zaštite (zapovjedništvo zaštite i spašavanja), a upravljanje intervencijom spašavanja ljudi i imovine ugroženih nastalim događajem preuzima stožer (zapovjedništvo zaštite i spašavanja), u radu kojega sudjeluje županijski vatrogasni zapovjednik.

6.5. Komuniciranje u vatrogastvu

Članak 99.

Pripadnici vatrogasnih organizacija koji obnašaju dužnosti na bilo kojoj razini dužni su u praksi primjenjivati općeprihvatljive norme međuljudske komunikacije.

Ista se obveza odnosi na komuniciranje unutar hijerarhije vatrogasne organizacije, ali i u pogledu kontakata s javnošću (direktnih ili putem medija).

Svaka vatrogasna organizacija dužna je imenovati osobu za informiranje sredstava javnog priopćavanja o aktivnostima organizacije (intervencije, vježbe i sl.).

7. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 100.

Tumačenje odredaba ovih Pravila daje Predsjedništvo Hrvatske vatrogasne zajednice.

Članak 101.

Ova Pravila stupaju na snagu u danom donošenja, a primjenjuju se u roku od 8 dana od objave u Vatrogasnom vjesniku.

Članak 102.

Vatrogasne organizacije svih ustrojbenih oblika u Republici Hrvatskoj dužne su uskladiti svoje djelovanje s odredbama ovih Pravila u roku od 6 mjeseci od objave u Vatrogasnom vjesniku.

VJEŽBOVNI POSTUPCI I RADNJE

UVOD

Vježbovni postupci i radnje obrađeni su u ovom materijalu temeljem potreba svakodnevnih aktivnosti u vatrogasnim postrojbama, temeljen na iskustvima i tradiciji hrvatskog vatrogastva.

Svrha vježbovnika je jedinstven i stručan pristup u održavanju nastave za vatrogasna zvanja te kvalitetan i sveobuhvatan rad vatrogasca kao pojedinca odnosno kao člana vatrogasne postrojbe.

Kvalitetnim provođenjem odredbi ovog vježbovnika dobiva se skladan, ujednačen rad, povećava se stega i motiv za točno obavljanje postavljenih zadaća, kao i kvalitetno izvršavanje zapovijedi.

Nakana autora je da svi vatrogasci znaju i primjenjuju odredbe ovog vježbovnika kako bi ih nakon provedene obuke mogli primijeniti u svakodnevnom životu, radu i djelovanju vlastitih profesionalnih vatrogasnih postrojbi i dobrovoljnih vatrogasnih društava.

1. OPĆE ODREDBE

Vježbovne postupke izvode pojedinci i postrojbe.

Postrojbe veličine odjeljenja i voda izvode vježbovne postupke u propisanim strojevima, a satnije i veće postrojbe (bojne) u poredcima.

Stroj – poredak je raspored u kojem su vatrogasci, vozila i druga tehnička sredstva u postrojbama, postrojeni po čelu i dubini na određenim odmacima i razmacima.

Zapovjednik izdajući zapovijed određuje u koji će se zborni stroj – poredak, postrojiti postrojba.

Vrsta - čine vatrogasci koji stoje u stroju – poretku jedan do drugog

Odmak između vatrogasaca je udaljenost koja se mjeri od lakta jednog do lakta drugog vatrogasca.

Red (kolona) – čine vatrogasci koji stoje u stroju – poretku jedan drugom u zatiljak. Ako za vatrogascem iz jedne vrste ne stoji drugi vatrogasac, takav se red naziva nepotpun. Zadnji red mora uvijek biti potpun.

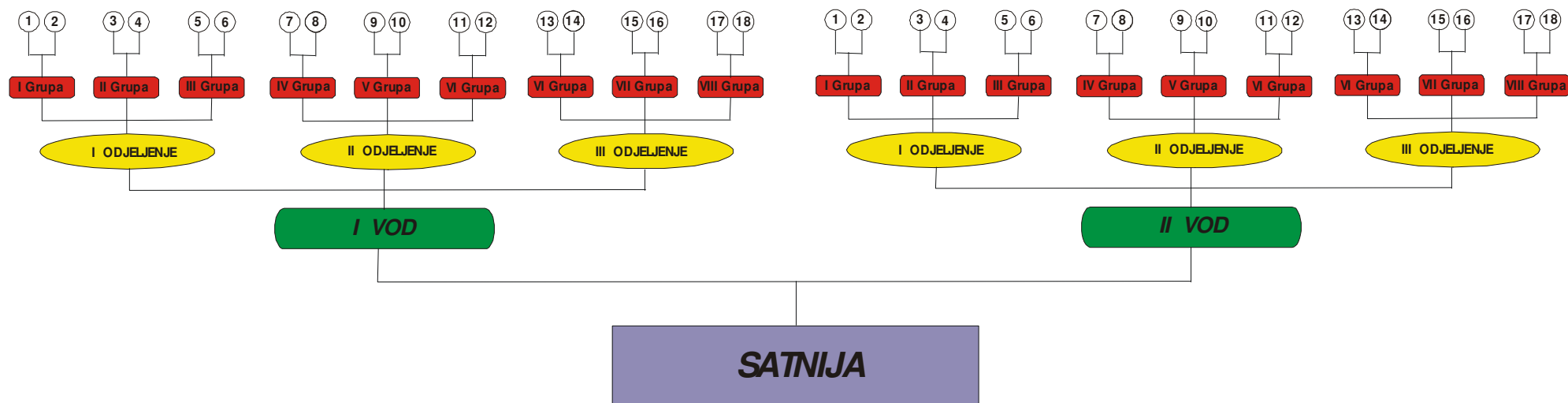
Razmak je udaljenost između vatrogasaca mjerena od stopala do vrha prstiju narednog vatrogasca.

Zapovjednik postrojbe prije postrojavanja određuje mjesto, vrstu postrojavanja, odjeću i opremu. Nakon postrojavanja provjerava brojno stanje, vanjski izgled članova, ujednačenost i prilagođenost osobne opreme (npr. kaciga, radni opasač).

2. POSTROJAVANJE

2.1 . FORMACIJE

- 2.1.1. GRUPA (2 člana)
- 2.1.2. ODJELJENJE (3 - 9 članova)
- 2.1.3. VOD (2 - 3 odjeljenja)
- 2.1.4. SATNIJA (2 i više vodova)

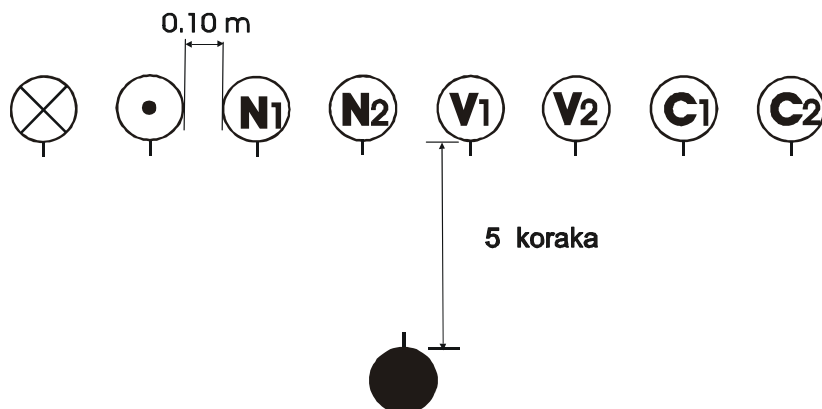
Skica 2.1. Formacije

2.2 NAČIN POSTROJAVANJA - POZICIJE ČLANOVA

Postrojavanje vatrogasaca najčešće je: u vrstu, dvije vrste, kolonu, dvije kolone i četiri kolone.

2.2.1. VRSTA - JEDNOVRSNNI STROJ

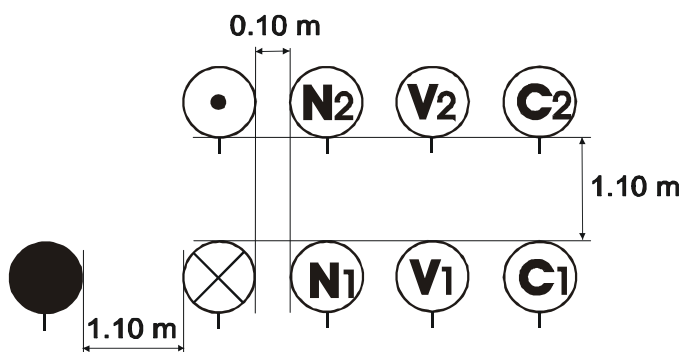
Vrsta je postrojavanje, u kojem vatrogasci stoje jedan pored drugoga na odmaku 0,10 m. U vrstu se postrojava grupa i odjeljenje, a rjeđe i veće postrojbe.

Skica 2.2.
Postrojavanje vatrogasnog odjeljenja od 9 vatrogasaca u jednovrsnom stroju

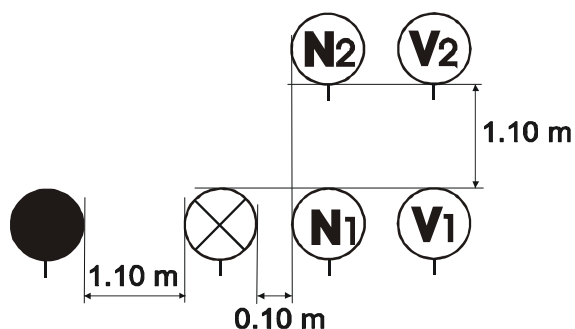
2.2.2. DVIJE VRSTE – DVOVRSNNI STROJ

Dvije vrste je dvovrсни stroj u kojem su vatrogasci raspoređeni u dvije vrste tako da se vatrogascima prve vrste nalaze u zatiljak vatrogasci druge vrste na odmaku 0,10 m i razmaku 1,10 m.

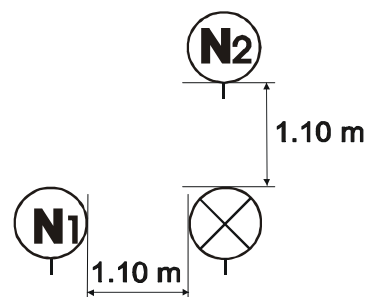

Skica 2.3.
Postrojavanje vatrogasnog odjeljenja od 9 vatrogasaca u dvovrsnom stroju

2.2.2.1. DVIJE VRSTE – DVOVRSNNI STROJ – SKRAĆENO ODJELJENJE

Skica 2. 4.
Postrojavanje vatrogasnog odjeljenja od 6 vatrogasaca u dvovrsnom stroju

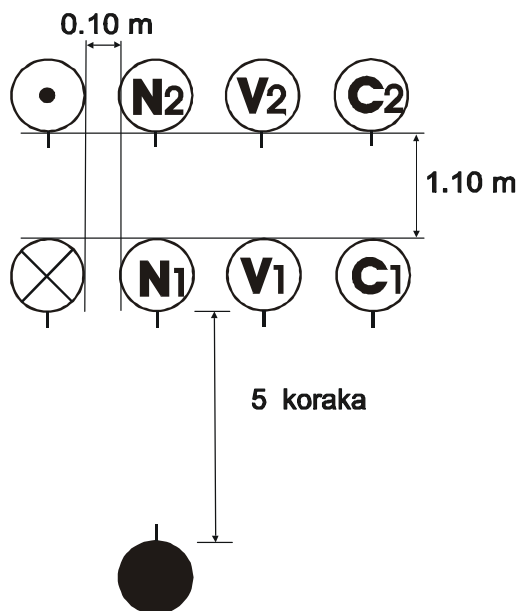

Skica 2.5.
Postrojavanje vatrogasnog odjeljenja od 3 vatrogasaca u dvovrsnom stroju

2.2.2.2. DVIJE VRSTE – DVOVRJNI STROJ – IZDAVANJE ZAPOVIJEDI

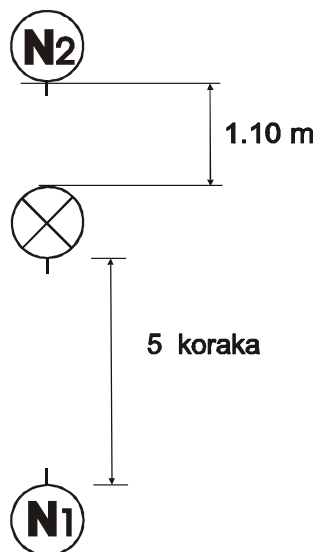
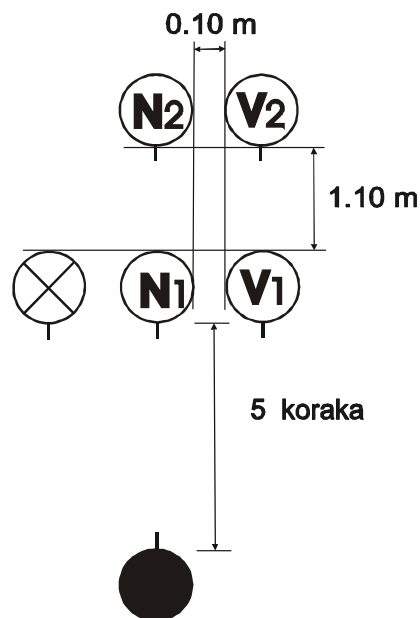
Postrojavanje vatrogasnog odjeljenja za izvođenje vježbe obavlja se na zapovijed zapovjednika: «**Odjeljenje u dvije vrste zbor!**»

Na izdanu zapovijed odjeljenje (9, 6 ili 3 vatrogasaca) postrojava se u dvovrjni stroj.

Skica 2.6.
Pozicije članova odjeljenja od 9 vatrogasaca u dvovrsnom stroju pri izdavanju zapovijedi

Skica 2.7.
Pozicije članova odjeljenja od 6 vatrogasaca u dvovrsnom stroju pri izdavanju zapovijedi

Skica 2.8.
Pozicije članova odjeljenja od 3 vatrogasaca u dvovrsnom stroju pri izdavanju zapovijedi

2.2.3. KOLONA

Kolonu čine postrojeni vatrogasci jedan za drugim u zatiljak na razmaku 1,10 m. Postrojavanje vatrogasnog odjeljenja za izvođenje vježbe obavlja se na zapovijed zapovjednika: «**Odjeljenje u kolonu po jedan - zbor!**»

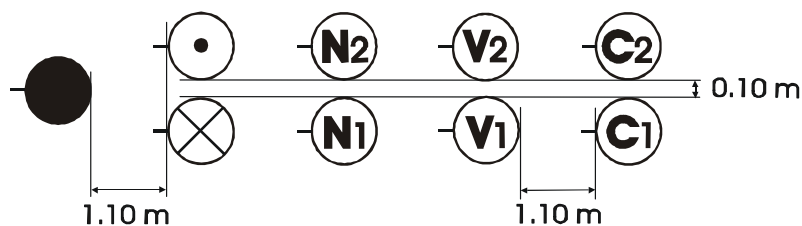

Skica 2.9. Postrojavanje vatrogasnog odjeljenja u kolonu po jedan

2.2.4. DVIJE KOLONE

Dvije kolone čine vatrogasci postrojeni (odjeljenje—vod) jedan za drugim u zatiljak na razmaku 1,10 m i odmaku 0.10 m.

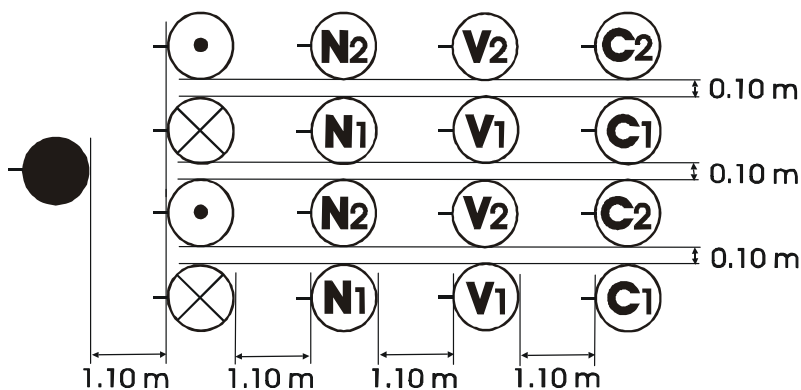
Postrojavanje vatrogasnog odjeljenja za izvođenje vježbe obavlja se na zapovijed zapovjednika: «**Odjeljenje u kolonu po dva - zbor!**»

Skica 2.10.
Postrojavanje
vatrogasnog
odjeljenja u dvije kolone

2.2.5. ČETIRI KOLONE

Četiri kolone čine postrojeni vatrogasci (vod i više formacije) jedan za drugim u zatiljak na razmaku 1,10 m i odmaku 0.10 m.

Skica 2.11.
Postrojen
vatrogasni voda u
četiri kolone

Kod većih formacija, vatrogasci mogu biti postrojeni i u više od četiri kolone,

2.2.6. PRESTROJAVANJE – DVIJE VRSTE U ČETIRI KOLONE

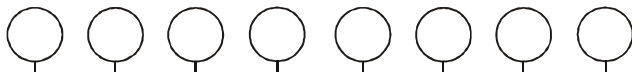
U četiri kolone dolazi se prestrojavanjem iz dvije vrste (dvovrsnog stroja):

Vod je uobičajeno postrojen u dvije vrste.

Zapovjednik izdaje zapovijed : «**Na parove prebroj - SE!**»

Na tu zapovijed vatrogasci u prvoj vrsti kreću s prebrojavanjem. Prvi u vrsti izgovori «**Prvi!**», sljedeći do njega «**Drugi!**», sljedeći do njega «**Prvi!**» ... i tako do kraja vrste.

Vatrogasci u drugoj vrsti ne rade prebrojavanje, već onaj koji stoji u zatiljak «prvome» je također «prvi» odnosno onaj koji je prvoj vrsti «drugi», vatrogasac iza njega je isto «drugi».

Skica 2.12.

*Vatrogasci postrojeni nakon zapovijedi
«Na parove prebroji- SE!»*

Nakon prebrojavanja zapovjednik izdaje zapovijed : «**U četiri kolone prestroji- SE!**»

Na tu zapovijed svi vatrogasci okreću se na desno (prvi dio radnje), praveći dvije kolone.

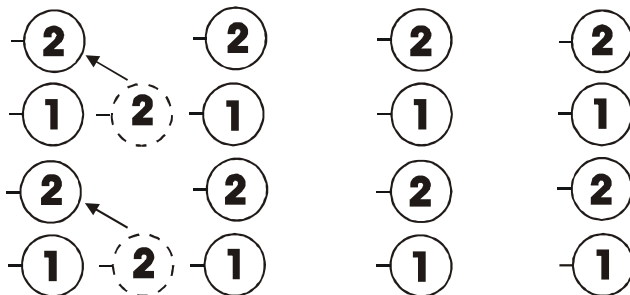

Skica 2.13.

*Vatrogasci prestrojeni u dvije kolone
(prvi dio radnje)*

«Prvi» se okreću samo na desno, a «drugi» na desno, te iskoračuju **desnom nogom u desno i naprijed** zauzimajući stav s desne strane «prvih» (drugi dio radnje).

Skica 2. 14.

*Vatrogasci prestrojeni u četiri kolone
(drugi dio radnje)*

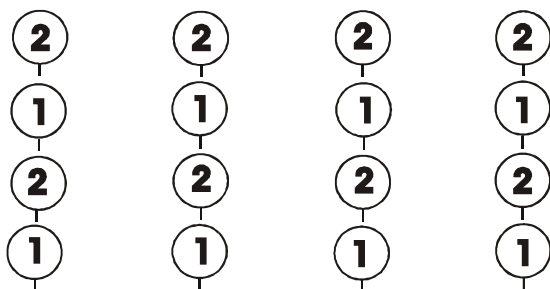

2.2.7. PRESTROJAVANJE ČETIRI KOLONE U DVIJE VRSTE

Povratak iz četiri kolone u dvije vrste dolazi se prestrojavanjem:

Zapovjednik izdaje zapovijed : «**U dvije vrste prestroji- SE!**»

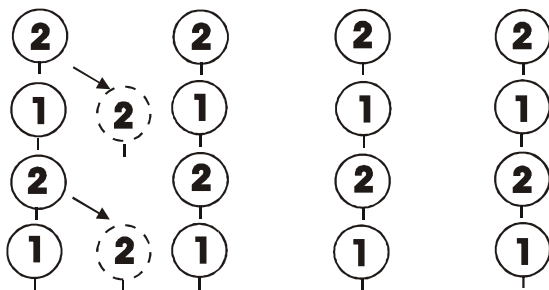
Na tu zapovijed svi vatrogasci okreću se na lijevo (prvi dio radnje), praveći četiri vrste.

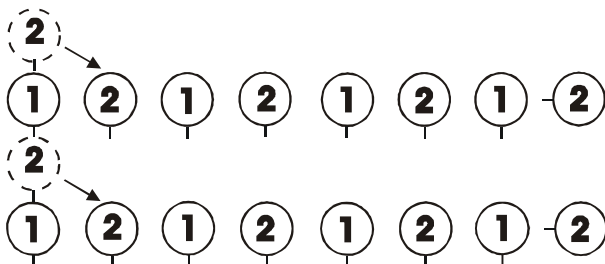
Skica 2.15.
*Vatrogasci prestrojeni u četiri vrste
(prvi dio radnje)*

«Prvi» se okreću samo na lijevo, a «drugi» na lijevo, te iskoračuju **lijevom nogom u lijevo i naprijed** zauzimajući stav s lijeve strane «prvih» (drugi dio radnje).

Skica 2.16.
*Vatrogasci u prestrojavanju u dvije vrste
(drugi dio radnje)*

Skica 2.17.
Vatrogasci prestrojeni u dvije vrste

3. ZAUZIMANJE STAVA – VATROGASAC POJEDINAC / VATROGASAC U STROJU

Osnovni stavovi su:

- pozor
- na mjestu odmor
- na desno (na lijevo) ravnaj se
- pozdrav
- zatiljak

3.1. STAV «POZOR»

Osnovni stav pozor zauzima se na zapovijed zapovjednika za postrojavanje («..... zbor!») i na zapovijed «**Pozor!**»

Vatrogasac pojedinac ili u stroju u osnovnom stavu stoji pozorno. Koljena su prirodno ispružena, pete se dodiruju, vrhovi stopala razmaknuti su za širinu stopala.

Gornji dio tijela je uspravan, prsa su prirodno izbačena. Ramena su u istoj visini i u prirodnom položaju.

Težina tijela počiva podjednako na stopalima obiju nogu.

Ruke su prirodno pružene s malo izbočenim laktima, dlan dodiruje bedra, prsti su ispruženi, srednji prst je na stvarnom ili zamišljenom rubu hlača.

Glava je prirodno uzdignuta, brada malo privučena prema vratu, a pogled usmjeren naprijed u visini očiju.

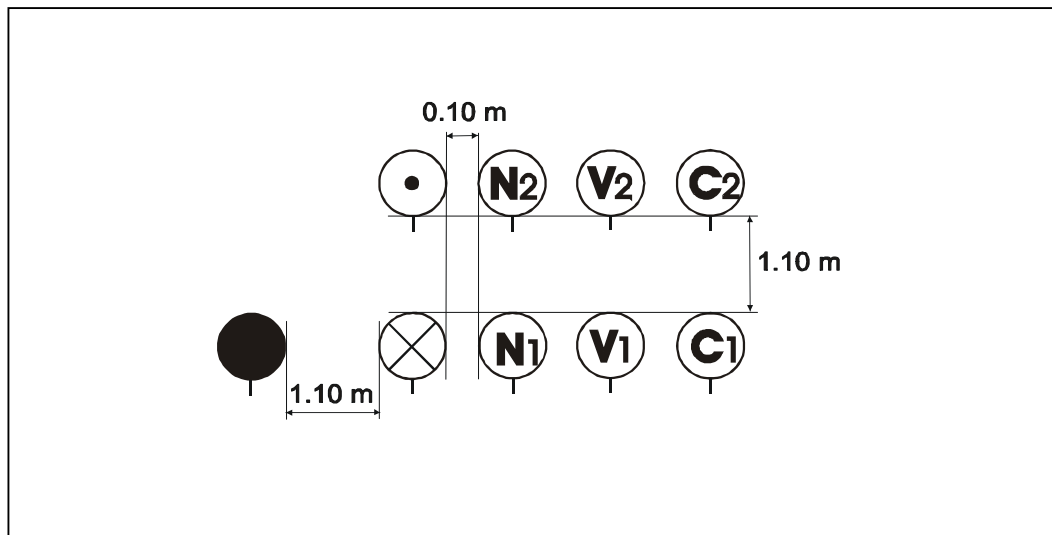

Slika 3.1.

Slika 3.2.

*Osnovni stav vatrogasca na zapovijed «**Pozor!**»*

Slika 3.3.
Osnovni stav odjeljenja na zapovijed «**Pozor!**»

3.2. STAV «NA MJESTU ODMOR»

Stav na mjestu odmor zauzima se na zapovijed «**Na mjestu - ODMOR!**» Vatrogasac iskoračuje kraći korak u lijevu stranu, istovremeno obje ruke stavlja na leđa. Desnom rukom hvata zapešće lijeve ruke. Šaka lijeve ruke je zatvorena. Ako lijevom hvata zapešće desne ruke onda je desna šaka zatvorena.

Ovaj stav karakterizira prirodno opušten stav tijela. Težina tijela ravnomjerno je raspoređena na oba stopala.

Slika 3.4.
Stav na mjestu odmor sprijeda

Slika 3.5.
Stav na mjestu odmor odostraga

3.3. STAV "NA DESNO (LIJEVO) RAVNAJ SE"

Stav na desno (lijevo) ravnaj se koristi se kod poravnanja vatrogasaca u vrsti, a zauzima se na zapovijed «**Na desno (lijevo) ravnaj - SE!**»

Na ovu zapovijed svi u vrsti, osim prvog na krilu, koji gleda ravno, okreću glavu u desno (lijevo) i poravnavaju se prema prvome,

Po izvršenom poravnanju zapovjednik uvijek izdaje zapovijed «**Pozor!**»

Slika 3.6.

Stav na lijevo ravnaj se

Slika 3.7.

Stav odjeljenja na lijevo ravnaj se

3.4. STAV "POZDRAV"

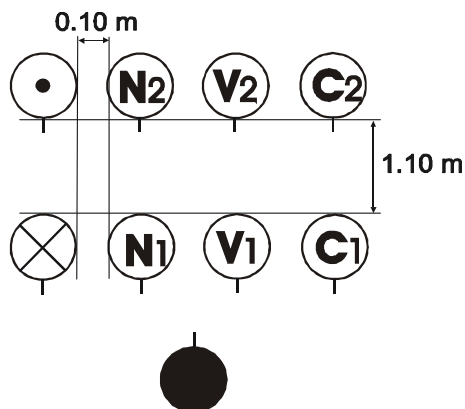
(obrađeno u točki 6. POZDRAVLJANJE)

3.5. STAVU ZATILJAK'

Za poravnanje odjeljenje po dubini zapovjednik izdaje zapovijed «**U zatiljak!**».

Na ovu zapovijed svaki vatrogasac u drugoj vrsti poravnava se u zatiljak s vatrogascem u prvoj vrsti na razmaku 1,10 m.

Ovo ravnanje se koristi i za poravnanje u koloni gdje se vatrogasci poravnaju jedan za drugim na razmaku 1,10 m.

Skica 3.1.

Vatrogasci u dvovrsmom stroju u stavu zatiljak

Slika 3.8.

Odjeljenje u koloni na zapovijed «**U zatiljak!**»

3.6. STAV ZAPOVJEDNIKA PRIJE I ZA VRIJEME IZDAVANJA ZAPOVIJEDI

3.6.1. Stav POZOR

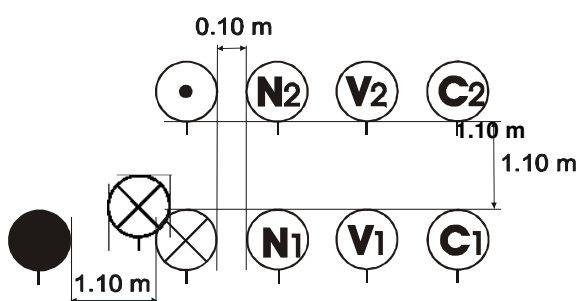
Zapovjednik je prije izdavanja zapovijedi dužan najprije sam zauzeti osnovni stav pozor, a tek onda izdati željenu zapovijed.

Nakon izdane zapovijedi «**Pozor!**» treba voditi računa da vatrogasci ne stoje u tom stavu dulje vrijeme. Ako se ništa ne događa, treba ih otpustiti ili postaviti u stav na mjestu odmor.

Zapovjednik izdaje zapovijedi uvijek ispred stroja ili sa strane ako se vatrogasci kreću, ali nikada iza njihovih leđa.

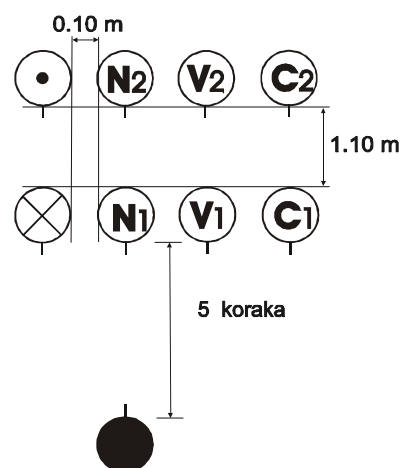
Prilikom postrojavanja zapovjednik se postavi tako da se željena formacija može postrojiti ispred njega, lijevo i desno kako bi on po završenom postrojavanju ostao na sredini postrojene postrojbe. Treba predvidjeti dovoljno mjesta za postrojavanje i u dubinu.

3.6.2. Pozicija zapovjednika ispred stroja u mirovanju

Skica 3.2.

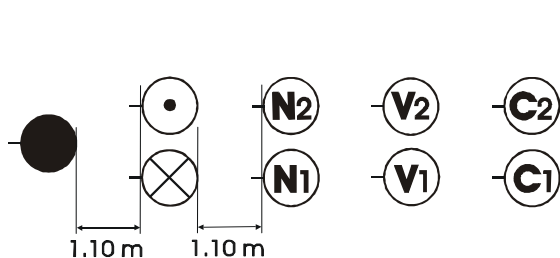
Pravilno postavljen zapovjednik i članovi
odjeljenja za izvođenje vježbe

Skica 3.3.

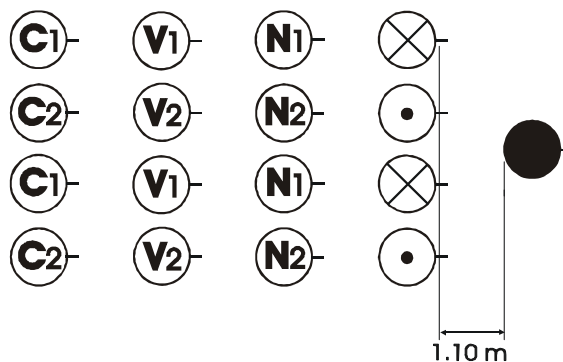
Pravilno postavljen zapovjednik
prilikom izdavanja zapovijedi ispred stroja

3.6.3. Pozicija zapovjednika ispred stroja u kretanju

Skica 3.4.

Pravilno postavljen zapovjednik
u kretanju odjeljenja

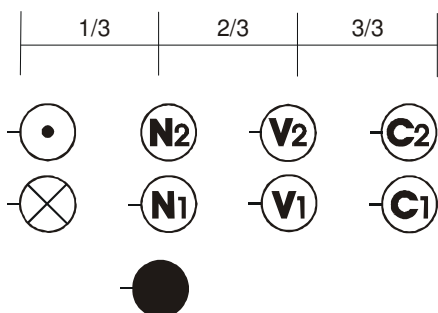

Skica 3.5.

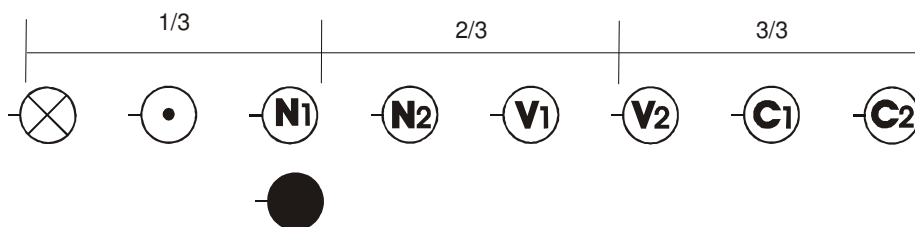
Pravilno postavljen zapovjednik
u kretanju voda

3.6.4. Pozicija zapovjednika sa strane stroja u kretanju odjeljenja

Radi lakšeg nadzora nad strojem zapovjednik odjeljenja može voditi odjeljenje sa strane. To čini tako da mu je odjeljenje uvijek s njegove desne strane, a on se postavi na kraju prve trećine postrojenih članova. Kod voda i većih formacija zapovjednik je uvijek ispred stroja.

Skica 3.6.
*Pravilno postavljen zapovjednik
u kretanju odjeljenja- dvovrsni stroj*

Skica 3.7.
Pravilno postavljen zapovjednik u kretanju odjeljenja postrojenog u kolonu

4. ZAPOVIJEDI

4.1. *UVOD O ZAPOVIJEDIMA*

Zapovijedi za vježbovne postupke vatrogasnih postrojbi izdaju se pojačanim glasom, kako bi ih čuli i razumjeli svi članovi postrojbi.

Zapovijedi moraju biti **jasne, glasne i potpune**, a mogu biti **istaknute i izvršne**.

Istaknutom zapovijedi određuje se koji vježbovni postupak treba izvesti i tko treba izvesti (odjeljenje, vod...), a izgovara se bez osobitog naglašavanja. Istaknute zapovijedi daju nadređeni zapovjednici podređenim zapovjednicima.

Izvršna zapovijed je obvezujuća za sve vatrogasce a ima pripremni i izvršni dio. Pripremnim dijelom izvršne zapovijedi određuje se što se mora izvesti, a izvršnim dijelom određuje se vrijeme izvođenja.

U pripremnom dijelu posljednji slog izgovara se malo razvučeno kako bi se vatrogasci pripremili, a izvršni dio odsječeno, kako bi svi istodobno i složno izveli postupak.

4.2. *ZAPOVIJEDI ZA POSTROJAVANJE, PORAVNANJE I OTPUŠTANJE*

4.2.1. **Postrojavanje**

Postrojavanje vatrogasnih postrojbi prikazati će se na primjeru vatrogasnog odjeljenja kao najčešće formacije kojom se susrećemo, ali isto vrijedi za sve druge formacije (od grupe do satnije).

Postrojavanje vatrogasnog odjeljenja za izvođenje vježbe obavlja se na zapovijed zapovjednika: «**Odjeljenje u dvije vrste zbor!**» ili «**Odjeljenje u vrstu zbor!**»

Na izdanu zapovijed odjeljenje (9, 6 ili 3 vatrogasca) postrojava se u dvovrsni (jednovrsni) stroj kako je već prije prikazano u točki 2. (POSTROJAVANJE).

Postrojavanje vatrogasnog odjeljenja za npr. trčanje u cilju tjelovježbe obavlja se na zapovijed zapovjednika: «**Odjeljenje u dvije kolone zbor!**» ili «**Odjeljenje u kolonu zbor!**»

4.2.2. Poravnanje U cilju poravnanja vatrogasaca u vrsti izdaje se zapovijed «**Na desno (lijevo) ravnaj – SE!**» U cilju poravnanja vatrogasaca u koloni izdaje se zapovijed «**U zatiljak!**»

4.2.3. **Oslobađanje - otpuštanje**

Oslobađajući stav na mjestu odmor zauzima se na zapovijed «**Na mjestu – ODMOR!**»

Kada se želi otpustiti postrojena postrojba ili pojedinac izdaje se zapovijed «**OTPUST!**»

Kada se želi otpustiti postrojba koja se kreće izdaje se zapovijed «**Ot - PUST!**»

4.3. *OSNOVE IZDAVANJA ZAPOVIJEDI «PONOVI» (detaljnije u točki 9.1.)*

Ako zapovjedeni postupak nije pravilno i dobro izveden, zapovjednik zapovijeda: «**Ponovi!**»

Na tu zapovijed vatrogasci zauzimaju stav u kojem su bili prije izdavanja zapovjedi. Svaki puta kada je zapovjedio **ponovi**, zapovjednik prije izdavanja zapovjedi mora objasniti pogrešku zbog koje je zapovjedio **ponovi**.

5. OKRETI

Svi okreti izvode se brzo i odrješito. Nakon izvedenog okreta treba ponovo zauzeti stav *pozor*. Postoje slijedeći okreti: **nadesno, nalijevo i čelom nazad**, a mogu se izvoditi **na mjestu ili u kretanju**.

Okreti nadesno i nalijevo iznose $\frac{1}{4}$ kružnice (90^0), a čelom nazad $\frac{1}{2}$ kružnice (180^0).

Okreti na mjestu izvode se na slijedeće zapovijedi:

«Nade – SNO!»

«Nalije – VO!»

«Čelom na – ZAD!»

5.1. OKRETI NA MJESTU

5.1.1. Okret na desno izvodi se u dva razdjela:

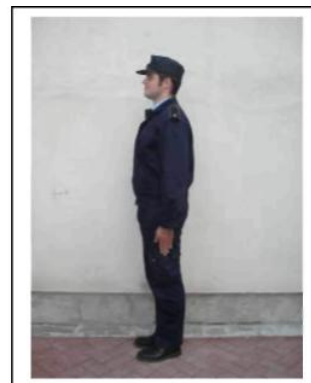
- *prvi razdjel* – vatrogasac se okreće na peti desne i prstima lijeve noge, zadržavajući pri tome pravilan položaj tijela i ruku. Pri okretu noge se ne savijaju u koljenima, težina tijela prenosi se na desnu nogu.
- *drugi razdjel* – lijeva noga se hitro primakne do desne.

Slika 5.1.
Stav pozor prije okreta

Slika 5.2.
Prvi razdjel

Slika 5.3.
Drugi razdjel - okret

5.1.2. Okret na lijevo izvodi se isto u dva razdjela:

- *prvi razdjel* – vatrogasac se okreće na peti lijeve i prstima desne noge, zadržavajući pri tome pravilan položaj tijela i ruku. Pri okretu noge se ne savijaju u koljenima, težina tijela prenosi se na lijevu nogu.
- *drugi razdjel* – desna noga se hitro primakne do lijeve.

5.1.3. Okret čelom nazad izvodi se istim postupkom kao i okret na lijevo.

Slika 5.1.
Stav pozor prije okreta

Slika 5.4.
Prvi razdjel

Slika 5.5.
Drugi razdjel - okret

5.1.4. Otpust

Na zapovijed «**Otpust!**» vatrogasac kao pojedinac, ako je bio u stavu *pozor*, najprije rukom pozdravi zapovjednika. Kada mu ovaj uzvratí pozdrav, spušta ruku, okreće se čelom nazad i odlazi.

Ako je bio u stavu *na mjestu odmor*, najprije zauzme stav *pozor*, a onda primjeni prethodno opisani postupak.

Na zapovijed «**Otpust!**», odijeljenje (vod, ...) koje je bilo u stavu *pozor*, ne mijenja stav već pričeká pozdrav zapovjednika koji to čini rukom, a kad on spusti ruku članovi odijeljenja (voda,...) okreću se čelom nazad i odlaze.

Ako je odijeljenje bilo u stavu *na mjestu odmor*, svi članovi najprije zauzmu stav *pozor*, a onda primjene prethodno opisani postupak.

5.2. OKRETI U KRETANJU

Za razliku od okreta na mjestu, okreti u kretanju i okreti u kretanju trčećim korakom, u vatrogastvu se rijetko koriste i nemaju praktičnu primjenu.

Okreti u kretanju izvode se na slijedeće zapovijedi:

«**Na - de – SNO!**»

«**Na - lije – VO!**»

«**Čelom - na – ZAD!**»

5.2.1. Okret na desno u kretanju izvodi se u dva razdjela:

- *prvi razdjel* – vatrogasac koji se kreće, na izvršni dio zapovijedi (koji se izgovara pod desnom nogom), iskorači još jedan polukorak lijevom nogom;
- *drugi razdjel* – okrene se na prstima obiju nogu na desno i desnom nogom produži kretanje u zapovjedenom smjeru.

5.2.2. Okret na lijevo u kretanju izvodi se u dva razdjela:

- *prvi razdjel* – vatrogasac koji se kreće, na izvršni dio zapovijedi (koji se izgovara pod lijevom nogom), iskorači još jedan polukorak desnom nogom;
- *drugi razdjel* – okrene se na prstima obiju nogu na lijevo, i lijevom nogom produži kretanje u zapovjedenom smjeru.

5.2.3. Okret čelom nazad u kretanju izvodi se u tri razdjela:

- *prvi razdjel* – vatrogasac koji se kreće, na izvršni dio zapovijedi (koji se izgovara pod lijevom nogom) iskorači još jedan polukorak desnom nogom s osloncem na prednji dio stopala;
- *drugi razdjel* – okrene se na prstima obiju nogu na lijevo i poslije okreta težinu prebaci na lijevu nogu;
- *Treći razdjel* – iskorači desnom nogom i produži kretanje. Pri okretu ruke su prislonjene uz tijelo.

5.3. OKRETI U KRETANJU TRČEĆIM KORAKOM

Pri kretanju trčećim korakom okret se izvodi po istoj zapovijedi i na isti način kao i pri kretanju korakom. Poslije okreta produžuje se trčećim korakom.

6. POZDRAVLJANJE

Vatrogasci odjeveni u odoru međusobno se pozdravljaju poštujući zvanje ili dužnost. Vatrogasac s nižim zvanjem dužan je pozdraviti vatrogasca koji ima više zvanje, a ovaj mu je dužan otpozdraviti. Vatrogasci istih zvanja pozdravljaju se istovremeno.

6.1. POZDRAVLJANJE U MJESTU

Vatrogasci pozdravljaju rukom kada se **ne** nalaze u stroju ili okretom glave kada su postrojeni.

6.1.1. POZDRAVLJANJE POJEDINCA

Vatrogasac kao pojedinac (van stroja) pozdravlja desnom rukom.

To čini na slijedeći način:

Zauzme stav pozor, podiže desnu ruku pored tijela i kažiprst stavlja u visinu sljepoočnice.

Ostali prsti su ispruženi i sastavljeni, dlan je okrenut prema licu.

Lakat je prirodno savijen u visini desne strane prsa.

Lijeva ruka je prirodno ispružena s malo izbočenim laktom, dlan dodiruje bedra, prsti su ispruženi, srednji prst je na stvarnom ili zamišljenom rubu hlača.

Ovakav način pozdrava vrijedi s kapom ili s kacigom na glavi, odnosno bez njih.

Slika 6.1. Pozdravljanje vatrogasca rukom

6.1.2. POZDRAVLJANJE U STROJU

Ako se pozdravlja odjeljenje, ono se uvijek postrojava u dvovrtni stroj, osim odjeljenja manjeg od pet vatrogasaca.

Vatrogasci postrojeni u odjeljenje (vod, ...) pozdravljaju stavom pozor i okretom glave.

Na zapovijed «**Pozdrav!**» svi postrojeni vatrogasci zauzimaju osnovni stav pozor, a samo pogledom prate trenutno događanje (podnošenje prijavka, podizanje zastave...).

Na zapovijed: «**Pozdrav na lije-VO (na desno –SNO!)**» svi postrojeni vatrogasci zauzimaju osnovni stav pozor, okreću glave na lijevo (na desno) i pogledom prate trenutno događanje (dolazak višeg zapovjednika, svečanog gosta, i sl.). Zapovijed se izdaje kada npr. viši zapovjednik dođe na 15 do 20 koraka od odjeljenja. Postrojeni vatrogasci pogledom i laganim okretanjem glave prate njegov dolazak.

Nakon izdane zapovijedi za pozdrav, zapovjednik obvezno izdaje zapovijed «**Po -ZOR!**», a nakon toga može zapovjediti «**Na mjestu – ODMOR!**», «**OTPUST!**» ili nešto treće što ovisi o daljnjem radu.

Slika 6.2. Pozdrav odjeljenja okretom glave

6.2. POZDRAVLJANJE U KRETANJU

6.2.1. POZDRAVLJANJE U KRETANJU - POJEDINCA

Pozdravljanje u kretanju je postupak namijenjen za zapovjednike koji vode odjeljenje (vod,...).

Stav zapovjednika koji pozdravlja u biti je isti kao i kod pozdrava na mjestu, izuzev što se kreće i što pogledom prati višeg zapovjednika, uzvanike, zastavu ili članove odjeljenja (voda, ...) koje pozdravlja.

Zapovjednik koji pozdravlja, diže ruku na pozdrav kada se približi na 10 koraka onome koga će pozdraviti i istodobno prelazi u vježbovni korak.

Slika 6.3. Pozdrav zapovjednika u kretanju

6.2.2. POZDRAVLJANJE U KRETANJU - SA STROJEM

Zapovjednik koji vodi odjeljenje (vod, ...), kada se približi na 10 koraka onome koga će pozdraviti, ovisno s koje je on strane, zapovijeda: »**Pozdrav na de – SNO!**» ili »**Pozdrav na lije – VO!**».

Na ovu zapovijed odjeljenje (vod, ...) prelazi iz običnog u vježbovni korak i istodobno okreće glave i pogledom prati onog/one koje pozdravljaju, osim čelnog koji je na označenoj strani. Čelni i dalje gleda ravno ispred sebe održavajući pravac kretanja.

Zapovjednik koji vodi odjeljenje (vod, ...) također se kreće vježbovnim korakom i pozdravlja kao pojedinac.

Kada začelje prođe pored onog/onih koje su pozdravljali, zapovjednik spušta ruku i zapovijeda: »**Po – ZOR!**» Na ovu zapovijed vatrogasci okreću glavu ravno i produžuju kretanje običnim korakom.

Ako zapovjednik želi otpustiti vatrogasce u mirovanju on izdaje zapovijed: »**OTPUST!**», a ako to želi učiniti dok se još kreću, zapovijeda: »**Ot – PUST!**» Na ovu zapovijed odjeljenje (vod, ...) stane, vatrogasci zauzmu stav *pozor* i kad ih zapovjednik pozdravi okreću se čelom nazad te slobodno odlaze.

Slika 6.4. Pozdrav odjeljenja u kretanju

6.3. POSTUPCI KOD INTONIRANJA HIMNI

6.3.1. POSTUPCI VATROGASACA U STROJU

Za vrijeme intoniranja (sviranja ili pjevanja) državne i/ili vatrogasne himne vatrogasci postrojeni u odjeljenje (vod, ...) stoje u osnovnom stavu *pozor* tj. na *pozdrav*. Zapovjednik, ako je izdvojen, (ispred ili sa strane) pozdravlja rukom. Pogled je uperen prema mjestu događanja (npr. dizanje zastave).

Po intoniranju himne zapovjednik može izdati zapovijed: «**Po – ZOR!**» i «**Na mjestu – ODMOR!**», a ako on to ne učini članovi postrojbe sami zauzmu taj stav.

6.3.2. POSTUPCI VATROGASCA VAN STROJA

Ako se vatrogasac zatekne za vrijeme intoniranja himni, van stroja zauzima stav za pozdravljanje pojedinca u mjestu (točka 6.1.1.), tijelom okrenut prema mjestu događanja (npr. dizanje zastave).

6.3.3. POSTUPCI VATROGASCA U ZATVORENOM PROSTORU

Pri ulasku u zatvorenu prostoriju iz pijeteta prema državnim, vatrogasnim i religioznim simbolima (zastava, grb, raspelo), vatrogasci samoinicijativno skidaju kapu, a ponovo ju vraćaju na glavu tek po izlasku iz prostorije.

U zatvorenom prostoru (dvorani) pri početku intoniranja himne svi vatrogasci postavljaju se u osnovni stav *pozor* tj. na *pozdrav*. Po završetku vraćaju se u prethodne pozicije.

Slika 6.5. Stav za vrijeme intoniranja himne u dvorani

6.4. «**POZDRAV DOMOVINI!**»

Vatrogasci su postrojeni u odjeljenje (vod, ...) i nalaze se u osnovnom stavu *pozor*.

Na zapovijed «**Pozdrav!**» svi postrojeni vatrogasci zauzimaju stav *pozor* i pogledom, prate trenutno događanje (dolazak višeg zapovjednika i podnošenje prijavka).

Kada viši zapovjednik dođe ispred postrojbe, zapovjednik postrojbe mu preda prijavak, a on se okreće prema postrojbi, podiže ruku na pozdrav i pozdravlja postrojbu pozdravom «**Vatrogasci pozdrav - DOMOVINI!**»

Na njegov pozdrav vatrogasci jednoglasno otpozdrave riječju: «**POZDRAV!**»

Nakon izdane zapovijedi za pozdrav, zapovjednik obvezno izdaje zapovijed «**Po - ZOR!**», a nakon toga može zapovjediti «**Na mjestu – ODMOR!**», «**OTPUST!**» ili nešto treće ovisno o daljnjem radu.

Slika 6.6. «Vatrogasci pozdrav domovini!»

6.5. POČASNI POZDRAV

Za počasni pozdrav zapovijed je **«Počasni po – ZDRAV!»** Članovi postrojbe zauzimaju stav i provode radnje kao i kod pozdrava.

Počasnim pozdravom iskazuje se pozdrav u najsvečanijim prilikama kao što su počast zastavi (točka 10. ovog poglavlja), počast pokojnom vatrogascu (vidi protokol sprovoda) i sl.

6.6. PRILAŽENJE ZAPOVJEDNIKU

Vatrogasac prilazi zapovjedniku običnim korakom, osim kada predaje prijavak ispred postrojbe. Na razmaku od 5 – 6 koraka od zapovjednika zauzima čvršće držanje gledajući ga ravno u oči.

Prilazi mu na dva do tri koraka, zaustavlja se, zauzima stav *pozor*, pozdravlja rukom i obraća se, na primjer:

- Ako je neposredno pozvan: **«Izvolite gospodine zapovjedniče!»** Ako ga zapovjednik ne poznaje, predstavlja se (zvanje, ime i prezime).
- Ako je posredno pozvan: **«Gospodine zapovjedniče zvali ste me!»** Ako ga zapovjednik ne poznaje predstavlja se.
- Ako prilazi zapovjedniku, a zapovjednik ga nije pozvao: **«Gospodine zapovjedniče molim...»** (kratko obrazlaže svoj zahtjev). Ako ga zapovjednik ne poznaje, predstavlja se.

Poslije obraćanja zapovjedniku, vatrogasac zauzima stav na mjestu odmor i daljnji razgovor obavlja u tom stavu ili stavu kojeg odredi zapovjednik.

Kada je razgovor završen, zapovjednik daje zapovijed **«OTPUST!»** Na tu zapovijed vatrogasac pozdravi, postupi kako je predviđeno na zapovijed otpust. (vidi točku 5.1.4.) i odlazi.

7. KRETANJE

7.1. VRSTE I NAČIN KRETANJA

Pojedinac ili postrojba mogu se kretati: **korakom, trčećim korakom i trkom.**
Kretanje uvijek počinje lijevom nogom.

Za kretanje korakom, brzina je od 114 do 116 koraka u minuti, za kretanje trčećim korakom ona iznosi 160 do 170 koraka u minuti, a za kretanje trkom nije određen broj koraka, već se udaljenost svladava u najkraćem vremenu. Dužina koraka krećući se korakom približno je oko 75 cm, dok duljina koraka krećući se trkom nije određena.

Kod kretanja ruke su slobodno opušteno i u laktima se gibaju u ritmu kretanja, najviše do visine opasača (90^0).

7.2. KORAK

7.2.1. VRSTE KORAKA

Korak može biti: **vježbovni, obični i slobodni.**

Vježbovni korak primjenjuje se kada postrojba iskazuje počast u kretanju, kada zapovjednik predaje prijavak ispred postrojbe i pri svim vježbovnim postupcima.

Slika 6.7. Vježbovni korak

Obični korak primjenjuje se u svim ostalim prilikama.

Kod kretanja običnim korakom svi vatrogasci istodobno se kreću u korak pod istu nogu.

Slika 6.8. Odjeljenje u kretanju običnim korakom

Slobodni korak primjenjuje se: u kretanju preko mosta, podvodnog, zaleđenog i strmog terena i u drugim sličnim (neuobičajenim) uvjetima. Kod kretanja slobodnim korakom vatrogasci se ne kreću u korak pod istu nogu.

7.2.2. KRETANJE KORAKOM

Kretanje pojedinca ili postrojbe, ako se u zapovijedi ne precizira vrsta koraka - vježbovni je korakom. Primjer zapovijedi: «**Vatrogasac stu – PAJ!**»

«**Odjeljenje stu – PAJ!**»

Na tu zapovijed lijevom se nogom iskorači naprijed tako da je noga savijena u koljenu, stopalo je prstima blago okrenuto prema tlu i podignuto 15 cm. Zatim se noga u koljenu malo ispruži i čvrsto vrati na tlo. U tom se trenutku noga potpuno ispravi (zategne) u koljenu i težina tijela se prenese na nju. Desna noga je ispružena. Kad se težina tijela prenese na lijevu nogu, desnom se nogom nastavi kretanje na isti način kao i lijevom.

Kretanje npr. odjeljenja običnim korakom započinje na zapovijed:

«**Odjeljenje običnim korakom stu – PAJ!**»

Ako se želi pokrenuti npr. vod i to slobodnim korakom, zapovijeda se:

«**Vod slobodnim korakom stu – PAJ!**»

U slučaju prestrojavanja te potrebe pristizanja čelnih članova postrojbe, vatrogasci se mogu kretati i kraćim korakom (do 20 cm). Da bi čelni vatrogasci iz kretanja korakom normalne duljine prešli u kretanje kraćim korakom zapovijeda se: «**Kraćim kora – KOM!**»

Da se pak iz kretanja kraćim korakom prijeđe u korak normalne duljine zapovijeda se:

«**Punim kora – KOM!**»

Iz kretanja vježbovnim korakom u kretanje običnim i iz kretanja običnim korakom u slobodni i obrnuto prelazi se na zapovijed:

«**Običnim kora – KOM!**»

«**Slobodnim kora – KOM!**»

«**Vježbovnim kora – KOM!**»

Na izvršni dio zapovijedi pod lijevom nogom, desnom se iskorači još jedan korak i lijevom prijeđe u zapovjedeni korak.

7.2.3. KRETANJE TRČEĆIM KORAKOM

Kretanje trčećim korakom s mjesta započinje na zapovijed: «**Trčećim korakom na – PRIJED!**»

Pri kretanju trčećim korakom, ruke su savinute u laktima za približno 90° i gibaju se pored tijela u ritmu trčanja. Postrojba trči u korak.

Prijelaz iz kretanja korakom u trčeći korak izvodi se nakon zapovijedi: «**Trčećim kora – KOM!**»

Na izvršni dio zapovijedi koji je pod lijevu nogu, iskorači se desnom još jedan korak i lijevom produži kretanje trčećim korakom.

Prijelaz iz kretanja trčećim korakom u korak, izvodi se na zapovijed: «**Ko - ra – KOM!**» Na izvršni dio zapovijedi koji je pod lijevu nogu, iskorači se desnom još jedan korak i lijevom produži kretanje korakom.

7.2.4. KRETANJE TRKOM

Kretanje trkom s mjesta započinje na zapovijed: «**Trkom na – PRIJED!**»

Radi prijelaza iz kretanja korakom ili trčećim korakom u trk zapovijeda se: «**TRKOM!**»

Radi prijelaza iz trka u kretanje trčećim korakom zapovijeda se: «**Trčećim kora - KOM!**» Na tu zapovijed pretrči se tri do četiri koraka i prijeđe se u kretanje trčećim korakom.

7.3. ZAUSTAVLJANJE

Pri kretanju korakom radi zaustavljanja npr. odjeljenja ili voda zapovijeda se:

«**Odjeljenje STOJ!**» ili «**Vod STOJ!**»

Pod lijevu nogu zapovijeda se **odjeljenje** (vod), a pod desnu **STOJ!**

Na tu zapovijed iskorači se još jedan korak lijevom nogom, primakne se desna noga k lijevoj nozi i zauzme stav pozor.

Pri kretanju trčećim korakom iskorači se još dva koraka, primakne se noga k nozi u taktu koraka i zauzima stav pozor.

Pri kretanju trkom iskorači se još tri, četiri koraka, primakne se noga k nozi i zauzima stav pozor.

7.4. ZAHODENJE

Odjeljenje (vod, ...) zahodi s mjesta i u kretanju. Vatrogasci su postrojeni u jednu ili više kolona.

7.4.1. ZAHODENJE S MJESTA

Radi zahođenja s mjesta, zapovjednik odjeljenja izdaje zapovijed:

«**Odjeljenje (vod...) desnim (lijevim) krilom, običnim korakom na – PRIJED!**»

Krilni vatrogasac označene strane krene punim korakom i zahodi, a krilni suprotnog krila (oko kojeg se zahodi) kreće se vrlo kratkim korakom. Ostali vatrogasci u vrsti kreću se poravnavajući se s krilom koje zahodi.

Kada je zahođenje izvedeno koliko je bilo potrebno, zapovjednik zapovijeda: «**RAVNO!**»

Na tu zapovijed svi vatrogasci produžuju kretanje punim korakom.

7.4.2. ZAHODENJE U KRETANJU

Radi zahođenja u kretanju zapovjednik odjeljenja izdaje zapovijed:

«**Desnim (lijevim)- KRILOM !**»

Daljnje radnje zahođenja vatrogasaca iste su kao i kod zahođenja s mjesta.

8. DOLAZAK NA PROSLAVU

8.1. POZDRAV POČASNIM ODJELJENJEM VIŠEG ZAPOVJEDNIKA

Zapovjednik koji postrojava počasno odjeljenje čini to na način opisan u točki 8.2.2.

Tako pripremljeno odjeljenje spremno je za: pozdrav višeg zapovjednika, pokrovitelja proslave, kuma zastave, smotru postrojbe, doček gostiju i dr.

Zapovjednik počasnog odjeljenja postavlja se tako da mu je postrojeno odjeljenje s njegove lijeve strane, a on je poravnat s prvom vrstom.

Kada se npr. viši zapovjednik približi počasnom odjeljenju, zapovjednik zapovijeda: **«POZDRAV!»** ili **«Pozdrav na de –SNO!»** ako dolazi s desne strane, odnosno: **«Pozdrav na lije –VO!»** ako dolazi s lijeve strane postrojenog odjeljenja.

Na tu zapovijed orkestar počinje svirati koračnicu i svira je do trenutka kada viši zapovjednik dođe ispred počasnog odjeljenja.

Slika 8.1. Odjeljenje u pozdravu dočekuje višeg zapovjednika koji prolazi pokraj počasnog odjeljenja

Kada viši zapovjednik dođe ispred zapovjednika počasnog odjeljenja, zapovjednik ga pozdravlja rukom i predaje mu prijavak: npr. **«Gospodine /navesti dužnost ili ime i prezime/ počasno odjeljenje DVD-a /navesti ime DVD-a/ postrojeno u (Vašu čast) čast proslave obljetnice DVD-a. Prijavak podnio vatrogasni časnik !» /navesti svoje zvanje te ime i prezime/**

Nakon prijavka, viši zapovjednik može obaviti smotru i pozdraviti vatrogasce ili samo pozdraviti pozdravom: «Vatrogasci, pozdrav domovini!»

Slika 8.2. Zapovjednik počasnog odjeljenja predaje prijavak višem zapovjedniku koji se zaustavlja kod počasnog odjeljenja

8.2. DOČEK GOSTIJU POČASNIM ODJELJENJEM

8.2.1. ODORE POČASNOG ODJELJENJA

Zapovjednik i članovi počasnog odjeljenja nose svečane vatrogasne odore (vidi točku 3.1. prethodnog poglavlja) uz obveznu svečanu vatrogasnu kacigu, svečani opasač i bijele svečane rukavice.

8.2.2. POSTROJAVANJE POČASNOG ODJELJENJA

Zapovjednik koji postrojava počasno odjeljenje zapovijeda:

«Odjeljenje u dvije vrste – ZBOR!».

Nakon postrojavanja odjeljenja izdaje zapovijed za poravnanje:

«Odjeljenje na desno ravnaj – SE!»

Nakon ravnanja zapovijeda. **«Po – ZOR!»** i **«Pozdrav na lije - VO (des – NO)!»** Tako pripremljeno odjeljenje spremno je za: pozdrav višeg zapovjednika, pokrovitelja proslave, kuma zastave, smotru postrojbe, doček gostiju i dr.

8.2.3. PRIMANJE PRIJAVKA

Kada zapovjednik odjeljenja koje je došlo na proslavu preda prijavak zapovjedniku počasnog odjeljenja, ovaj mu uzvraća riječima dobrodošlice (neslužbeno i srdačno). Zapovjednici se rukuju i odjeljenje koje je došlo na proslavu odlazi, a počasno odjeljenje dočekuje sljedeće.

8.3. DOLAZAK ODJELJENJA NA PROSLAVU

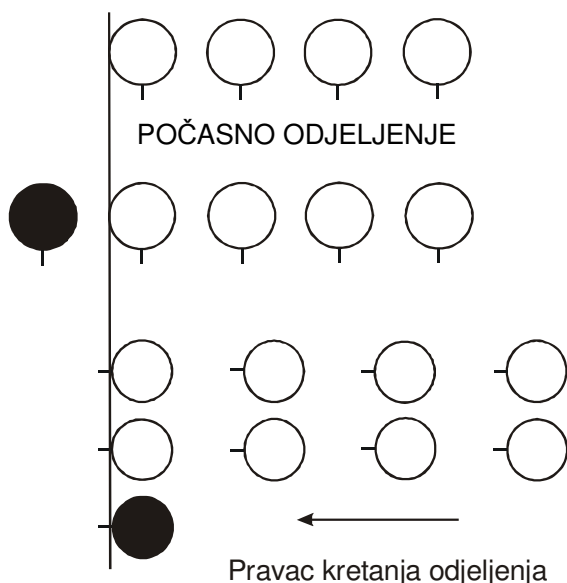
8.3.1. POSTROJAVANJE I DOLAZAK S LIJEVE STRANE POČASNOG ODJELJENJA

Nakon postrojavanja i poravnanja odjeljenja, zapovjednik zapovijeda:

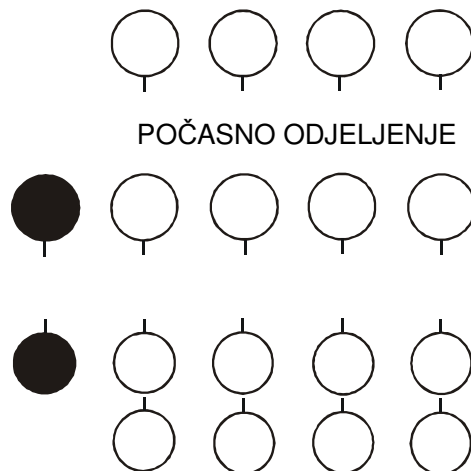
«Odjeljenje običnim korakom stu – PAJ!»

Odjeljenje se kreće tako da je zapovjednik s lijeve strane odjeljenja poravnat s članovima u prvoj vrsti. Kada odjeljenje dođe ispred počasnog odjeljenja tako da su prvi članovi poravnati s prvim članovima u počasnom odjeljenju, zapovjednik zaustavlja odjeljenje zapovijedajući **«Odjeljenje STOJ!»**

Okreće odjeljenje na desno zapovijedajući **«Na de – SNO!»** Stane dva koraka, kako bi se poravnao s prvom vrstom, izdaje zapovijed: **«POZDRAV!»** pozdravi rukom i preda prijavak.

Skica 8.1. Pravilno zaustavljeno odjeljenje

Skica 8.2. Odjeljenje u stavu »pozdrav«

8.3.2. PREDAJA PRIJAVKA

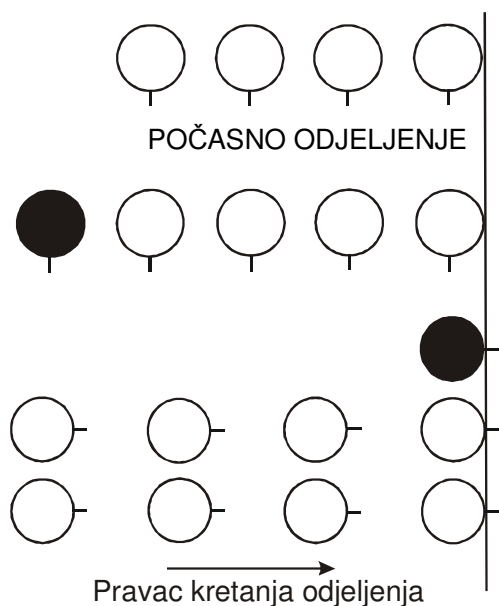
Zapovjednik odjeljenja nakon zapovijedi «**POZDRAV!**» rukom pozdravi i preda prijavak zapovjedniku počasnog odjeljenja na primjer ovim riječima:
«**Gospodine zapovjedniče, DVD** /navesti ime DVD-a/ **prisustvuje vašoj proslavi s** /navesti broj/ **članova. Prijavak podnosi** /navesti zvanje te ime i prezime/.

8.3.3. ODLAZAK S LIJEVE STRANE POČASNOG ODJELJENJA

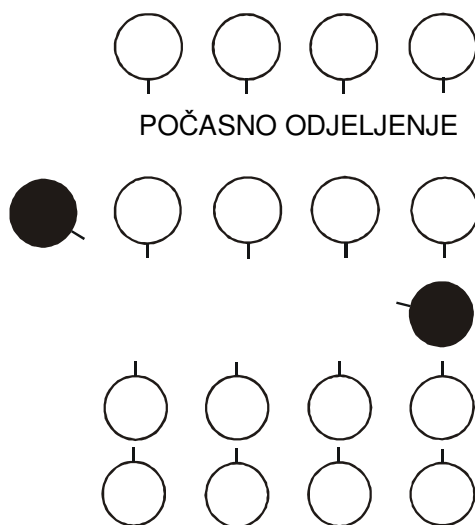
Nakon rukovanja zapovjednika, zapovjednik odjeljenja koje je došlo na proslavu zapovijeda: «**Po – ZOR!**», «**Na lije – VO!**»
Odlazi s lijeve strane odjeljenja poravnat s prvom vrstom i zapovijeda: «**Odjeljenje običnim korakom stu – PAJ!**» i odjeljenje odlazi ispraćeno pogledom počasnog odjeljenja. Kada je zadnji vatrogasac prošao pokraj zadnjih u počasnom odjeljenju, zapovjednik počasnog odjeljenja zapovijeda: «**Po – ZOR!**», «**Na mjestu – ODMOR!**»

8.3.4. POSTROJAVANJE I DOLAZAK S DESNE STRANE POČASNOG ODJELJENJA

Nakon postrojavanja odjeljenja zapovjednik zapovijeda:
«**Odjeljenje običnim korakom stu – PAJ!**»
Odjeljenje se kreće tako da je zapovjednik s lijeve strane odjeljenja poravnat s članovima u prvoj vrsti. Kada odjeljenje dođe ispred počasnog odjeljenja tako da su prvi članovi poravnati s zadnjim članovima u počasnom odjeljenju, zapovjednik zaustavlja odjeljenje zapovijedajući «**Odjeljenje STOJ!**»
Okreće odjeljenje na lijevo zapovijedajući «**Na lije – VO!**», a on se okrene čelom nazad, izdaje zapovjed: «**POZDRAV!**» pozdravi rukom i preda prijavak.

Skica 8.3. Pravilno zaustavljeno odjeljenje

Skica 8.4. Odjeljenje u stavu »pozdrav« za vrijeme predaje prijavka

8.3.5. PREDAJA PRIJAVKA

Postupak predaje prijavka opisan je u točki 8.3.2.

8.3.6. ODLAZAK S DESNE STRANE POČASNOG ODJELJENJA

Nakon rukovanja zapovjednika, zapovjednik odjeljenja koje je došlo na proslavu okreće se k odjeljenju i zapovijeda:

«Po – ZOR!» , «Na de – SNO!»

Sam se okreće na lijevo i zapovijeda: **«Odjeljenje običnim korakom stu – PAJ!»** i odjeljenje odlazi ispraćeno pogledom počasnog odjeljenja. Kada je zadnji vatrogasac prošao pokraj zadnjih u počasnom odjeljenju, zapovjednik počasnog odjeljenja zapovijeda svom odjeljenju: **«Po – ZOR!» , «Na mjestu – ODMOR!»**

8.3.7. PREPORUKA

Kako bi se olakšao dolazak, prijavak i odlazak preporuka je postaviti počasno odjeljenje tako da odjeljenje koje dolazi na proslavu, dođe s lijeve strane (točka 8.3.1.). Kada to nije moguće, primjenjuje se dolazak s desne strane (točku 8.3.4.).

9. POSTUPCI

9.1. **ZAPOVJEĐENI POSTUPAK NIJE DOBRO IZVEDEN**

Ako zapovjeđeni postupak nije pravilno i dobro izveden, zapovjednik zapovijeda: «**Ponovi!**»

Svaki puta kada je zapovjedio **ponovi**, zapovjednik mora objasniti pogrešku zbog koje je zapovjedio **ponovi**.

primjer:

Zapovjednik je izdao zapovijed «**Na de – SNO!**» Svi vatrogasci okrenuli su se na desno, a vatrogasac XY na lijevo.

Sada zapovjednik objašnjava krivo okretanja vatrogasca XY i zapovijeda: «**Ponovi!**» Na tu zapovijed vatrogasci zauzimaju stav u kojem su bili prije izdavanja zapovjedi.

Zapovjednik ponovo zapovijeda: «**Na de – SNO!**»

Slika 9.1. Zapovijed «Na de – SNO!»

Slika 9.2. Krivo okrenut vatrogasac XY

Slika 9.3. Vraćanje u prethodni stav i zapovijed «**Ponovi!**»

Slika 9.4. Zapovijed «Na de – SNO!»

9.2. IZDANA KRIVA ZAPOVIJED ZAPOVJEDNIKA

Ako zapovjednik zabunom izda krivu zapovijed, dužan se ispričati, izdati zapovijed: **«Ponovi!»** te nakon toga izdati ispravnu zapovijed.

primjer:

Zapovjednik je želio okrenuti vatrogasce na lijevo, a izdao je zapovijed **«Na de – SNO!»** i svi vatrogasci su se okrenuli na desno.

Riječima, na primjer: «Oprostite, moja pogreška» ispriča se zbog krivo izrečene zapovijedi te zapovijeda: **«Ponovi!»**

Kada vatrogasci zauzmu prethodni stav, izdaje pravilnu zapovijed: **«Na lije – VO!»**

Slika 9.5. Krivo izdana zapovijed **«Na de – SNO!»**

9.3. POSTUPAK NA ZAPOVIJED **«OTPUST»**

9.3.1. POSTUPAK VATROGASACA U STROJU

Kada zapovjednik želi otpustiti odjeljenje ili pojedinca izdaje zapovijed **«OTPUST!»**

Na tu zapovijed svi postrojeni vatrogasci zauzmu stav *POZOR*, (ako prije toga nisu bili u tom stavu), a zapovjednik ih pozdravi rukom.

U trenutku kada zapovjednik spusti ruku, vatrogasci se okrenu čelom nazad i slobodno odlaze.

Ako se zapovijed **«OTPUST!»** daje vodu ili većoj formaciji, svi postrojeni vatrogasci tijelom se okrenu prema zapovjedniku, zauzmu stav *POZOR* i čekaju spuštanje njegove ruke. Zapovjednik digne ruku na pozdrav, pogledom krene od lijevog krilnog do desnog krilnog polako okrećući glavu. Kada zapovjednik spusti ruku, vatrogasci se okrenu čelom nazad i slobodno odlaze.

Kada se želi otpustiti postrojba koja se kreće izdaje se zapovijed **«Ot - PUST!»**, a daljnji postupci su isti kao i otpuštanje postrojbe na mjestu.

Slika 9.6. Vatrogasci u stavu na mjestu odmor

Slika 9.7. Zapovijed «OTPUST!»

Slika 9.8. Pozdrav zapovjednika rukom

Slika 9.9. Okret čelom nazad

9.3.2. POSTUPAK VATROGASCA POJEDINCA

Na zapovijed «**OTPUST!**» vatrogasac pojedinac zauzima stav *POZOR*, (ako prije toga nije bio u tom stavu) pozdravi rukom i čeka dok mu zapovjednik otpozdravi. U trenutku kada zapovjednik spusti ruku, vatrogasac isto spusti ruku, okrene se čelom nazad i odlazi.

Slika 9.10. *Vatrogasac u stavu na mjestu odmor*

Slika 9.11. *Zapovijed «OTPUST!»*

Slika 9.12. *Pozdravi rukom*

Slika 9.13. *Okret čelom nazad*

9.4. POSTUPAK PRILIKOM IZLASKA I POVRATKA U STROJ

9.4.1. POSTUPAK VATROGASCA PRILIKOM IZLASKA

Vatrogasac izlazi iz stroja, ako je postrojen u prvoj vrsti – najkraćim putem. Iz druge vrste izlazi iza postrojene postrojbe, obilazeći lijevo ili desno krilo ovisno koje mu je bliže.

9.4.2. POSTUPAK VATROGASCA PRILIKOM POVRATKA

Pri povratku u stroj vatrogasac iz prve vrste kada dođe na svoje mjesto, zaustavi se poravnavajući pete s ostalima u vrsti, okreće se čelom nazad i zauzima stav kao i ostali postrojeni vatrogasci.

Vatrogasac iz druge vrste, vraća se na svoje mjesto obilazeći bliže krilo pazeći da ne prolazi između zapovjednika i prve vrste.

9.5. POSTUPAK SKIDANJA KAPE ILI KACIGE

Vatrogasci skidaju kapu na zapovijed: **«Kapu – SKINI!»**

Na ovu zapovijed vatrogasac skida kapu primajući desnom rukom, za srednji dio suncobrana, kapa se skida s glave i donosi ispod lijeve miške, tako da otvor bude okrenut prema tijelu, a znak na kapi prema naprijed.

Vatrogasci skidaju kacigu na zapovijed: **«Kacigu – SKINI!»**

Na ovu zapovijed vatrogasac skida kacigu i drži ju s obje ruke ispred sebe, otvorom okrenutim prema dolje, a znak na kacigi je prema naprijed.

Ako zapovjednik zapovijedi: **«Kacigu - ODLOŽI!»**, vatrogasci se saginju i odlažu kacigu na tlo ispred svojih stopala.

Ista se zapovijed između ostalog izdaje i natjecateljima prigodom otvaranja odnosno zatvaranja vatrogasnih natjecanja radi duljine samog protokola manifestacije.

Osim skidanja kape na zapovijed, vatrogasci samoinicijativno skidaju kapu u zatvorenoj prostoriji iz pijeteta prema državnim, vatrogasnim i religioznim simbolima (zastava, grb, raspelo).

Ovo pravilo ne primjenjuje se na zastavnika i pratitelje zastave te počasnu stražu i pratnju kraj odra preminulog. Oni ne skidaju svečane kacige.

Vatrogasac stavlja kapu (kacigu) na glavu na zapovijed: **«Kapu (kacigu) – STAVI!»** ili samoinicijativno prilikom izlaska iz zatvorenog prostora na otvoreno.

Slika 9.14. Vatrogasac sa skinutom kapom

Slika 9.15. Vatrogasac sa skinutom kacigom

Slika 9.16. Vatrogasac-natjecatelj sa skinutom kacigom
prigodom otvaranja/zatvaranja natjecanja

9.6. POSTUPCI U CRKVI I ZA VRIJEME VJERSKIH OBREDA

Postupci vatrogasaca u crkvi i za vrijeme vjerskih obreda opisani su u poglavlju s protokolima, u točki 3.

10. POČAST I POZDRAV ZASTAVI

10.1. OPĆENITO O VATROGASNOJ ZASTAVI

Vatrogasna je zastava simbol časti i požrtvornosti te pripadnosti vatrogasnoj postrojbi, dobrovoljnom vatrogasnom društvu i vatrogasnoj zajednici.

Vatrogasnu zastavu može imati svaka profesionalna vatrogasna postrojba, dobrovoljno vatrogasno društvo ili vatrogasna zajednica.

Izgled vatrogasne zastave utvrđen je normativnim aktom Hrvatske vatrogasne zajednice i drugih vatrogasnih organizacija.

Vatrogasna se zastava čuva u prostorijama vlasnika odnosno vatrogasne organizacije.

Vatrogasna se zastava nosi na svečanostima, prilikom natjecanja, smotri, vježbi, savjetovanja i drugih aktivnosti od šireg interesa za zaštitu od požara, kao i prilikom obilježavanja značajnih vatrogasnih jubileja i datuma.

Na vatrogasnu se zastavu stavljaju državna i vatrogasna kolektivna priznanja (odlikovanja), koja je za zasluge dobila vatrogasna organizacija koja posjeduje istu zastavu.

Stare povijesne vatrogasne zastave mogu se vidno isticati i nositi na svečanostima.

10.2. PODIZANJE ZASTAVE NA JARBOL I SPUŠTANJE ZASTAVE

Za vrijeme podizanja (spuštanja) državne (vatrogasne) zastave na jarbol svira se državna (vatrogasna) himna.

Zastavu donose do jarbola 6 – 8 vatrogasaca (ovisi o veličini zastave) predvođeni zapovjednikom koji i podiže zastavu na jarbol.

Svečanost dizanja (spuštanja) zastave na jarbol započinje zapovijedi:

«**POZOR!**» «**Počasni po – ZDRAV!**»

Na ovu zapovijed svi postrojeni vatrogasci iskazuju *počasni pozdrav* zauzimajući stav *pozor*, okrećući glavu k mjestu događanja (dizanje zastave). Zapovjednik i svi vatrogasci koji se nalaze van stroja pozdravljaju rukom, također okrenuti prema mjestu događanja.

Isti postupci primjenjuju se i prilikom spuštanja zastave.

10.3. ZASTAVNIK I PRATITELJI

Zastavnik i pratitelji vatrogasne zastave nose svečane vatrogasne odore sa svečanom kacigom, svečanim opasačem i bijelim svečanim rukavicama.

Za zastavnika se po mogućnosti određuje vatrogasni časnik, a za pratitelje vatrogasni dočasnici.

Ako na proslavi prisustvuje veći broj članova drugih vatrogasnih postrojbi sa svojim zastavama, formira se zastavni vod od zastavnika bez pratitelja. Zastavni vod ima svog zapovjednika koji postrojava zastavni vod u **tri kolone**.

10.4. DRŽANJE, NOŠENJE I POZDRAV ZASTAVOM

Zastavnik drži zastavu u stroju, na mjestu, u desnoj slobodno ispruženoj ruci tako da mu je donji kraj koplja (držalo zastave – stijeg) kod sredine stopala desne noge («k nozi»).

Zastavnik nosi zastavu na desnom ramenu, držeći je desnom rukom pod kutom od 45° tako da je donji kraj koplja 40 do 50 cm iznad tla.

Zastavnik pozdravlja zastavom hvatajući lijevom rukom koplje bliže zastavi, prebacujući zastavu s ramena ispred sebe. Desna ruka drži koplje oko 90 cm od lijeve ruke, naslonjena na desni kuk radi lakšeg držanja. Koplje je u ovom položaju pod kutom od 135 °.

Slika 10.1. Držanje zastave

Slika 10.2. Nošenje zastave

Slika 10.3. Pozdrav zastavom

10.5. ZAPOVJEDI I POSTUPCI KOD KRETANJA ZASTAVOM

Kada se želi pokrenuti zastavnik s pratnjom ili zastavni vod, zapovjednik najprije zapovijeda: «**POZOR!**», a zatim «**Zastavu (zastave) o desno ra – ME!**» te izdaje zapovijed za kretanje.

10.6. ZAPOVJEDI I POZDRAVLJANJE ZASTAVOM

Zastavnik nosi zastavu i pozdravlja zastavom u kretanju, na isti način kako je objašnjeno za nošenje i pozdravljanje na mjestu samo što se ovaj puta on kreće. (točka 10.3.)

Kad se zastavnik (zastavni vod) približi na 10 m mjestu pozdravljanja, (npr. do počasne lože), zapovjednik diže ruku na pozdrav i zapovijeda «**Pozdrav na de- SNO!**» ili «**Pozdrav na lije- VO!**»

Na tu zapovijed, zastavnici prebacuju zastave s ramena u položaj za pozdravljanje, držeći je ispred sebe pod kutom od 135°. Kada svi zastavnici prođu pokraj mjesta pozdravljanja, zapovjednik zapovijeda «**Po – ZOR!**» i spušta ruku kojom je do tog vremena pozdravljao, a zastavnici u hodu prebacuju zastave na desno rame nastavljajući kretanje.

10.7. PRIMOPREDAJA ZASTAVE

Primopredaja zastave opisana je u poglavlju s protokolima, u točki 6.

10.8. POSVEĆENJE ZASTAVE

Ako čin posvećenja zastave nije bio realiziran ranije, posvećenje zastave slijedi nakon njezine predaje zastavniku od strane predsjednika.

Za vrijeme posvećenja zastave, zastavnik i pratitelji stoje u stavu *pozor*, a zastava se drži na pozdrav.

10.9. STAVLJANJE ODLIČJA NA ZASTAVU

Ako je organizaciji slavljeniku dodijeljeno odličje Hrvatske vatrogasne zajednice, predstavnik Hrvatske vatrogasne zajednice činom stavljanja odličja na zastavu na najsvečaniji način dodjeljuje odličje.

Za vrijeme stavljanja odličja na zastavu, zastavnik i pratitelji stoje u stavu *pozor*, a zastava se drži na pozdrav.

Predstavnik Hrvatske vatrogasne zajednice nakon stavljanja odličja zauzima stav *pozor* i rukom pozdravlja zastavu.

10.10. VEZANJE SPOMEN TRAKA NA ZASTAVU

Po tradicionalnom običaju, svi koji su otkupili spomen traku imaju čast staviti (vezati) spomen traku na zastavu. Najčešće je to tako veliki broj da bi ceremonija vezanja traka predugo trajala pa svoju traku obvezno veže kum zastave odnosno ostala 2-3 najznačajnija uglednika ili predstavnika organizacija.

Za vrijeme stavljanja spomen traka na zastavu, zastavnik i pratitelji stoje u stavu *pozor*, a zastava se drži na pozdrav.

Osoba koja veže spomen traku nakon vezanja zauzima stav *pozor* i rukom pozdravlja zastavu ili to čini samo blagim naklonom glave.

10.11. IZNOŠENJE I POSPREMANJE ZASTAVE

Da bi se zastava iznesla iz objekta gdje se čuva, zapovjednik zapovijeda:

«Zastavnik i pratitelji po zastavu na – PRIJED!»

Kada se zastavnik i pratitelji pojave sa zastavom na izlazu iz objekta, zapovjednik zapovijeda:

«POZOR!» i «Počasni po – ZDRAV!»

Na ovu zapovijed svi članovi postrojbe iskazuju počasni pozdrav, a zapovjednik po izdanoj zapovijedi pozdravlja rukom.

Kada zastavnik i pratitelji dođu na svoja predviđena mjesta (ispred postrojbe), zapovjednik spušta ruku i zapovijeda: **«Po – ZOR!»** te izdaje zapovijedi za okretanje, podizanje zastave na desno rame i za kretanje postrojbe.

Da bi se zastava pospremila u objekt gdje se čuva, zapovjednik zapovijeda:

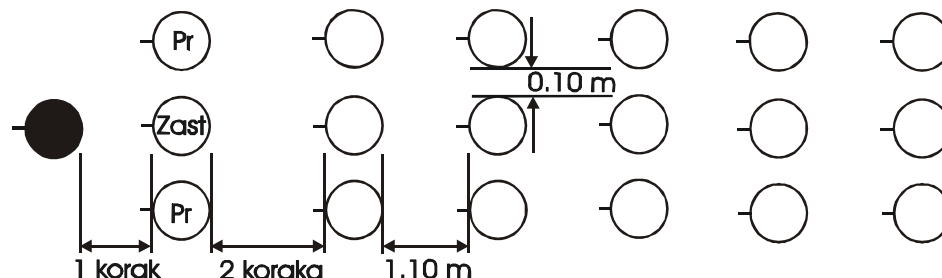
«Zastavnik i pratitelji sa zastavom na – PRIJED!»

Kada zastavnik i pratitelji izađu iz stroja i pripreme se za pospremanje zastave, zapovjednik zapovijeda:

«POZOR!» i «Počasni po – ZDRAV!»

Na ovu zapovijed svi članovi postrojbe iskazuju počasni pozdrav, a zapovjednik po izdanoj zapovijedi pozdravlja rukom.

Kada zastavnik i pratitelji dođu pred ulaz, zapovjednik spušta ruku i zapovijeda: **«Po – ZOR!»** te izdaje zapovijedi **na mjestu odmor** ili **otpust**.

Skica 10.1. Zastavnik i pratitelji postrojeni ispred postrojbe

10.12. ISTICANJE ZASTAVA NA VATROGASNIM OBJEKTIMA

Tijekom godine, za vrijeme obilježavanja državnih blagdana i blagdana jedinica lokalne (područne) samouprave, na vatrogasnim se objektima ističe zastava Republike Hrvatske:

- na pročelju vatrogasnog objekta (doma, spremišta i sl.), ili
- na jarbolu ispred vatrogasnog objekta.

Ukoliko više blagdana pada unutar vremenskog razmaka od 7 dana, onda zastave mogu ostati istaknute u kontinuitetu, ali najdulje 7 dana.

Zastave koje se ističu na vatrogasnim objektima moraju se redovito održavati, tj. mijenjati ukoliko su neuredne, dotrajale ili poderane.

Za vrijeme državnih blagdana i blagdana jedinica lokalne (područne) samouprave uz zastavu Republike Hrvatske mogu se isticati i zastave županije odnosno grada i općine.

Sve spomenute zastave mogu se isticati i prigodom održavanja različitih skupova (proslave, natjecanja i sl.) na način koji nije u suprotnosti s dostojanstvenom dekoracijom prostora odnosno s zakonskim odredbama.

Ukoliko se istovremeno ističe više zastava, u sredinu se postavlja zastava Republike Hrvatske, a s desne i lijeve strane ostale zastave (županije, grada/općine, vatrogasne organizacije).

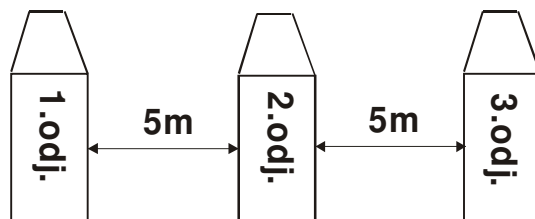
Sve spomenute zastave dužni su dan uoči blagdana postaviti i dan po blagdanu skinuti članovi vatrogasne organizacije zaduženi za održavanje i red u samom objektu (spremištari).

U dane žalosti u Republici Hrvatskoj ili dane žalosti za preminulim članom vlastite vatrogasne organizacije, na vatrogasnom se objektu se ističe samo crna zastava normalno postavljena na koplju (stijegu) ili zastava Republike Hrvatske spuštена na pola koplja (stijega).

11. POSTROJAVANJE VOZILA

11.1. **POSTROJAVANJE VOZILA U VRSTU**

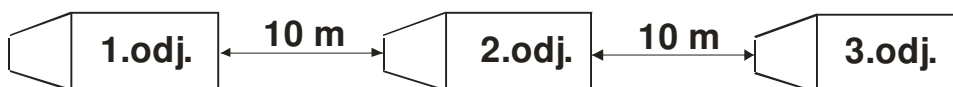
Postrojavanje postrojbi s vozilima u vrstu, najčešće se vrši radi smotre. Da bi se postrojbe postrojile vozilima u vrstu, zapovjednik izdaje zapovijed „**VRSTA !**“. Na ovu zapovijed vozilo zapovjednika stane na takvom mjestu na kojem se lijevo od njega mogu postrojiti sva ostala vozila. Vozila se postrojavaju prema veličini od najmanjeg do najvećeg. Razmak između vozila (ako to prostor dopušta) iznosi 5 metara.

Skica 20. Vatrogasni vod na motornim vozilima postrojen u vrstu

11.1. **POSTROJAVANJE VOZILA U KOLONU**

Postrojavanje postrojbi, s vozilima u kolonu, najčešće je za mimohod. Da bi se postrojbe postrojile u kolonu zapovjednik izdaje zapovijed „**KOLONA !**“. Na ovu zapovijed vozilo zapovjednika stane na takvom mjestu na kojem se iza njega mogu postrojiti sva ostala vozila. Razmak između vozila (ako to prostor dopušta) je 10 metara.

11.3. **ULAZAK U VOZILA I SILAZAK S VOZILA**

Da bi članovi ušli u vozila, zapovjednik zapovijeda: „**Na svoja mjesta u vozila – UĐI !**“. Vozači i zapovjednici ulaze i sjedaju na prednja sjedala, a članovi odjeljenje na preostala. Raspored vatrogasaca u vozilu je stalan. Kada su svi članovi odjeljenja na svojim mjestima u vozilu, vozači kontroliraju zatvorenost svih vrata i sjedaju za upravljač.

Da bi članovi izašli iz vozila, zapovjednik zapovijeda: „**SIDI !**“

Na ovu zapovijed članovi izlaze iz vozila i postupaju po zapovijedi zapovjednika izdanoj u vozilu ili se postrojavaju iza vozila i čekaju zapovijed.

12. SMOTRA

Smotra postrojbi može se vršiti bez vozila ili s vozilima.

Ako se smotra postrojbi vrši s vozilima, najprije se postroje vozila, a onda se ispred (iza) vozila postrojavaju članovi postrojbi.

Članovi se postrojavaju na zapovijed zapovjednika: „**Ispred (iza) vozila – ZBOR !**“ Na ovu zapovijed članovi postrojbi se postrojavaju kako je bilo objašnjeno u točki 2. ovog poglavlja (Postrojavanje).

Na svečanim smotrama sudjeluje i puhački orkestar koji je postrojen i odmaknut na deset koraka od krila s koje strane dolazi viši zapovjednik.

Postrojbe pozdravljaju kako je to objašnjeno u točki 6.1.2. ovog poglavlja (Pozdravljanje u stroju).

Na izvršni dio zapovijedi za pozdrav, orkestar počinje svirati koračnicu, a zapovjednik prilazi višem zapovjedniku - osobi koja će obaviti smotru.

Orkestar prestaje svirati kad se zapovjednik zaustavi radi predaje prijavka, a nastavlja nakon primljenog prijavka, tj. za vrijeme obavljanja smotre.

Zapovjednik predaje prijavak na primjer ovim riječima:

„**Gospodine** (osloviti ga po dužnosti) **vatrogasne postrojbe**..... (navesti koje/čije) **spreme za smotru. Ukupno nazočno (prisutno) članova vatrogasnih postrojbi. Prijavak podnosi**!“ (navesti zvanje i ime i prezime).

Nakon predanog prijavka, zapovjednik iskorači jedan korak u stranu, tako da viši zapovjednik bude do postrojbe, a on s vanjske strane, okrene se čelom nazad i prati ga.

Prilikom obavljanja smotre, viši zapovjednik pozdravlja rukom.

Ako je na smotri nazočna zastava, viši zapovjednik kada dođe do nje zaustavlja se, okreće se prema zastavi i rukom pozdravlja zastavu. Ako smotru postrojbi obavlja osoba u civilu (župan, gradonačelnik i sl.), kada dođe do zastave zaustavlja se, okreće se prema zastavi i naklonom glave pozdravlja zastavu. Nakon pozdrava zastave, nastavlja se smotra postrojbi.

Postrojeni dočasnici/časnici koji stoje uz bok svojih postrojbi otpozdravljaju držeći ruku na pozdrav.

Kada viši zapovjednik – osoba koja obavlja smotru dođe do kraja, okreće se čelom nazad i vraća do sredine postrojenih postrojbi. Kada stane ispred postrojbe radi pozdrava, orkestar ponovno prestaje svirati.

Viši zapovjednik pozdravlja članove postrojbi pozdravom: „Pozdrav domovini!“, a to čini na način kako je to objašnjeno u točki 6.4. ovog poglavlja.

13. MIMOHOD

Mimohod postrojbi može se provesti bez vozila ili s vozilima.

Ako se mimohod postrojbi provodi s vozilima, najprije se postroje članovi postrojbi, a onda se iza njih postrojavaju vozila. Vozila se postrojavaju u kolonu (točka 11.2. ovog poglavlja).

Članovi se postrojavaju na zapovijed zapovjednika koji će voditi postrojbe. Na zapovijed, članovi postrojbi se postrojavaju kako je bilo objašnjeno u točki 2. ovog poglavlja (Postrojavanje).

Za svečano postrojavanje najprije se postrojavaju vatrogasci u kompletnim svečanim odorama, zatim (ako je ljeto) u ljetnim svečanim odorama (bijeke košulje) te vatrogasci u radnim odorama.

Kombinezoni i zaštitna odijela ne koriste se u svečanim prilikama.

Pokrovitelji, kumovi, predstavnici vlasti i drugi civili ne postrojavaju se u stroj već zauzimaju počasno mjesto na bini ili nekom drugom mjestu i njih se pozdravlja mimohodom (točka 6.2.2. ovog poglavlja).

Zapovjednik zastavnog voda i zastavnici nose svečanu vatrogasnu odoru sa svečanom kacigom i svečanim opasačem.

Vatrogasna mladež DVD-a postrojava se ispred članova DVD-a, uz uvjet da su članovi i članice vatrogasne mladeži jednoobrazno odjeveni (npr. svi nose iste hlače i majice s natpisom – nazivom DVD-a, iste vatrogasne ili sportske kape i sl.).

Radi ujednačenog kretanja ukorak i održavanja ritma u kretanju, u mimohod obvezno mora biti uključena glazba – puhački orkestar. Glazba se postrojava iza članova domaćeg DVD-a, tj. ispred zapovjednika prvog voda (vidi prikaz rasporeda članova i postrojbi u mimohodu).

Pratitelj	Državna zastava	Pratitelj
ili		
Županijska zastava	Državna zastava	Zastava grada/općine
ZAPOVJEDNIK EŠALONA		
Zapovjednik zastavnog voda		
Zastavnik	Zastavnik	Zastavnik
Zastavnik	Zastavnik	Zastavnik
Zastavnik	Zastavnik	Zastavnik
Vatrogasni grb DVD		
Pratitelj	Zastava DVD	Pratitelj
Zapovjednik DVD		
Član ml.DVD	Član ml.DVD	Član ml.DVD
Član ml.DVD	Član ml.DVD	Član ml.DVD
Član DVD	Član DVD	Član DVD
Član DVD	Član DVD	Član DVD
Član DVD	Član DVD	Član DVD
GLAZBA		
Zapovjednik I voda (SVEČANE ODORE)		
VATROGASCI (postrojeni u 4 kolone)		
Zapovjednik II voda (LJETNE SVEČANE ODORE)		
VATROGASCI (postrojeni u 4 kolone)		
Zapovjednik III voda (RADNE ODORE)		
VATROGASCI (postrojeni u 4 kolone)		
VATROGASNA VOZILA (postrojena u kolonu ili dvije od manjih prema većima, od starijih prema novima)		

Prikaz rasporeda članova i postrojbi u mimohodu:

PROTOKOLI

UVOD

Protokoli pojedinih oblika vatrogasnih manifestacija dosad su se pojavljivali kao povremeni prilozi vatrogasnih publikacija. Stoga je razumljiva želja nakladnika i autora ovih Pravila vatrogasne službe da se u narednom poglavlju obuhvate protokoli svih najznačajnijih oblika javnih događanja organiziranih od strane vatrogasnih organizacija.

Poštivanjem propisanih odnosno uobičajenih protokola različitih vatrogasnih manifestacija bez većih se poteškoća postiže dojam prepoznatljivosti i kvalitete rada organizatora istog događanja.

Ističemo kako svaka pojedina manifestacija ovisi o iznimno mnogo detalja koji se unaprijed ne mogu predvidjeti i opisati. Stoga je važno pridržavati se smjernica opisanih u ovom poglavlju, a kako bi se opseg nepredviđenih okolnosti sveo na najmanju moguću mjeru. Ponekad j najmanji negativan detalj u organizaciji bilo kojeg javnog događanja može potisnuti željeni pozitivan dojam cjelokupne manifestacije.

Vjerujemo kako će sadržaj ovog poglavlja prije svega koristiti mlađim pripadnicima vatrogasnih organizacija, s obzirom na činjenicu kako se gotovo svi protokoli temelje na pozitivnim vrijednostima, bogatoj tradiciji i iskustvima razvijanim kroz stoljetnu povijest hrvatskog vatrogastva.

Uređivanje prostora održavanja vatrogasne manifestacije

Uređivanje prostora na kojem će se održati predviđeni program vatrogasne manifestacije osnovni je preduvjet njezine dobre organizacije, kao i postizanja pozitivnog dojma prema svim uzvanicima.

Za održavanje svečanosti odnosno proslave potrebno je na svečani način urediti dvoranu ili vanjski prostor (binu) gdje će se odvijati sama svečanost.

U dekoraciju obavezno ulaze zastava i grb Republike Hrvatske, zastava i grb vatrogasne organizacije, a mogu se koristiti zastave županije, grada ili općine te njihovi grbovi.

Kao uobičajeni dodaci obveznoj dekoraciji dodaju se primjerci povijesne i moderne vatrogasne tehnike i osobne zaštitne opreme (npr. povijesne i suvremene kacige, itd.), odnosno cvjetni ukrasi.

Potrebno je osigurati dovoljno veliki stol prekriven svečanim stolnjakom na koji će se postaviti odličja i cvjetni ukras.

Ukoliko će se u okviru programa manifestacije dodjeljivati odličja, ista se postavljaju prema slijedu kojim će se uručivati. Kutijice s odličjima potrebno je držati otvorenima na stolu te ih takve i uručiti zaslužnim članovima.

1. PROTOKOLI TIJEKA SJEDNICA

A) IZVJEŠTAJNA SJEDNICA SKUPŠTINE ZAJEDNICE/DRUŠTVA

Točka 1. Otvaranje rada Skupštine s uvodnim pozdravom

Predsjednik zajednice/društva:

- otvara sjednicu Skupštine s nekoliko prigodnih rečenica, nakon čega se intoniraju (sviraju ili pjevaju) državna i vatrogasna himna,
- poziva prisutne na odavanje počasti preminulim članovima zajednice/društva i poginulim braniteljima u Domovinskom ratu (minutom šutnje) naglasivši nakon kratke tišine: „Neka im je vječna hvala i slava!“ ili sličnu prigodnu frazu (svi nazočni uzvraćaju riječima „Slava im!“),
- pozdravlja prisutne (važnosnim slijedom navedenim među prilozima ove publikacije),
- predlaže da se prijeđe na daljnji tijek sjednice Skupštine,
- čita dnevni red sjednice te predlaže usvajanje istog uz glasovanje.

Točka 2. Izbor radnih tijela Skupštine: Radnog voditeljstva, zapisničara, 2 ovjervitelja zapisnika, Verifikacijskog povjerenstva

- predsjednik Zajednice/Društva predlaže sastav radnih tijela Skupštine (radnog voditeljstva, zapisničara, dva ovjervitelja zapisnika te Verifikacijskog povjerenstva) u sastavu odnosno na način kako je utvrđeno na posljednjoj sjednici Upravnog odbora DVD-a/Predsjedništva zajednice (Napomena: sukladno Statutu, sjednicu mogu nastaviti voditi predsjednik, zapovjednik i tajnik, osim u slučaju izbora pojedinih navedenih dužnosnika);
- predsjednik zajednice/društva daje na glasovanje prijedlog sastava radnih tijela;
- nakon usvajanja prijedloga članovi radnih tijela zauzimaju mjesta za glavnim stolom;
- predsjedatelj radnog voditeljstva ponovno pozdravlja i zahvaljuje na povjerenju prisutnima osobno te u ime radnog voditeljstva.

Točka 3. Podnošenje izvješća za proteklu godinu: o radu, o financijsko-materijalnom poslovanju, izvješće Nadzornog odbora, izvješće Verifikacijskog povjerenstva

Predsjedatelj radnog voditeljstva daje riječ članovima koji će prezentirati pojedina izvješća:

- predsjednik, zapovjednik i tajnik zajednice/društva čitaju izvješće Upravnog odbora/Predsjedništva odnosno Zapovjedništva o radu u proteklom razdoblju (godini),
- blagajnik/voditelj računovodstveno-administrativnih poslova podnosi izvješće o financijsko-materijalnom poslovanju zajednice/društva,
- predsjednik Nadzornog odbora ocjenjuje rad zajednice/društva u svojem izvješću, a posebice ispravnost djelovanja i poslovanja glede zakonskih te statutarnih odredbi,
- predsjednik Verifikacijskog povjerenstva podnosi izvješće o sastavu Skupštine (uspoređuje ukupno brojno stanje članova Skupštine s brojnim stanjem nazočnih članova, ocjenjuje postojanje natpolovične većine, konstatirati/ne konstatira kvorum te donosi zaključak o mogućnosti/nemogućnosti donošenja svih pravovaljanih odluka u daljnjem radu Skupštine).

Točka 4. Prijedlog Plana rada i Financijskog plana za sljedeću godinu

Predsjedatelj radnog voditeljstva/tajnik čita prijedlog Plana rada i Financijskog plana zajednice/društva za sljedeću godinu (temeljem prethodne rasprave Upravnog odbora kod DVD-a, odnosno Predsjedništva kod vatrogasne zajednice).

Točka 5. Rasprava te usvajanje izvješća te Programa rada i Financijskog plana za proteklu godinu

- predsjedatelj radnog voditeljstva sjednice daje riječ prisutnima u smislu eventualne rasprave vezane uz podnijeta izvješća te planove za sljedeću godinu;
- nakon rasprave predsjedatelj radnog predsjedništva predlaže verifikaciju odnosno prihvaćanje podnijetih izvješća te planova;
- glasanjem se prihvaćaju podnijeta izvješća te Plan rada odnosno Financijski plan za sljedeću godinu.

Točka 6. Riječ gostiju

Uzvanici imaju svoje pozdravne govore prema redu prijave.

Točka 7. Različitosti

- dodjeljuju se priznanja i odlikovanja (moguće i izdvojiti u zasebnu točku dnevnog reda);
- primaju se novi članovi (na sjednicama dobrovoljnih vatrogasnih društava - ukoliko je tako predviđeno Statutom – moguće također izdvojiti u zasebnu točku dnevnog reda);
- realiziraju se ostali prigodni segmenti sjednice.

B) IZBORNA SJEDNICA SKUPŠTINE ZAJEDNICE/DRUŠTVA

Točka 1. Otvaranje rada Skupštine s uvodnim pozdravom

Predsjednik zajednice/društva:

- otvara sjednicu Skupštine s nekoliko prigodnih rečenica, nakon čega se intoniraju (sviraju ili pjevaju) državna i vatrogasna himna,
- poziva prisutne na odavanje počasti preminulim članovima zajednice/društva i poginulim braniteljima u Domovinskom ratu (minutom šutnje) naglasivši nakon kratke tišine: „Neka im je vječna hvala i slava!“ ili sličnu prigodnu frazu (svi nazočni uzvraćaju riječima „Slava im!“),
- pozdravlja prisutne (važnosnim slijedom navedenim među priložima ove publikacije),
- predlaže da se prijeđe na daljnji tijek sjednice Skupštine,
- čita dnevni red sjednice te predlaže usvajanje istog uz glasovanje.

Točka 2. Donošenje Poslovnika o radu Skupštine

Predsjednik zajednice/društva ili drugi dužnosnik zajednice/društva (kojem predsjednik dade riječ) čita sadržaj Poslovnika o radu Skupštine (pripremljenog od strane Upravnog odbora DVD-a/Predsjedništva zajednice).

Točka 3. Izbor radnih tijela Skupštine: Radnog voditeljstva, zapisničara, 2 ovjervitelja zapisnika, Kandidacijsko-izbornog povjerenstva, Verifikacijskog povjerenstva

- predsjednik Zajednice/Društva predlaže sastav radnih tijela Skupštine (radnog voditeljstva, zapisničara, dva ovjervitelja zapisnika, Kandidacijsko-izbornog povjerenstva te Verifikacijskog povjerenstva) u sastavu odnosno na način kako je utvrđeno na posljednjoj sjednici Upravnog odbora DVD-a/Predsjedništva zajednice;
- predsjednik zajednice/društva daje na glasovanje prijedlog sastava radnih tijela;
- nakon usvajanja prijedloga članovi radnih tijela zauzimaju mjesta za glavnim stolom;
- predsjedatelj radnog voditeljstva ponovno pozdravlja i zahvaljuje na povjerenju prisutnima osobno te u ime radnog voditeljstva.

Točka 4. Podnošenje izvješća za proteklu godinu: o radu, o financijsko-materijalnom poslovanju, izvješće Nadzornog odbora, izvješće Verifikacijskog povjerenstva

Predsjedatelj radnog voditeljstva daje riječ članovima koji će prezentirati pojedina izvješća:

- predsjednik/tajnik zajednice/društva čita izvješće o radu u proteklom razdoblju (godini),
- zapovjednik zajednice/društva podnosi izvješće o radu vatrogasne postrojbe (svih vatrogasnih postrojbi u slučaju izvješća vatrogasne zajednice),
- blagajnik/voditelj računovodstveno-administrativnih poslova podnosi izvješće o financijsko-materijalnom poslovanju zajednice/društva,
- predsjednik Nadzornog odbora ocjenjuje rad zajednice/društva u svojem izvješću, a posebice ispravnost djelovanja i poslovanja glede zakonskih te statutarne odredbi,
- predsjednik Verifikacijskog povjerenstva podnosi izvješće o sastavu Skupštine (uspoređuje ukupno brojno stanje članova Skupštine s brojnim stanjem nazočnih članova, ocjenjuje postojanje natpolovične većine, konstatirati/ne konstatira kvorum te donosi zaključak o mogućnosti/nemogućnosti donošenja svih pravovaljanih odluka u daljnjem radu Skupštine).

Točka 5. Prijedlog Plana rada i Financijskog plana za sljedeću godinu

Predsjedatelj radnog voditeljstva/tajnik čita prijedlog Plana rada i Financijskog plana zajednice/društva za sljedeću godinu (temeljem prethodne rasprave Upravnog odbora kod DVD-a, odnosno Predsjedništva kod vatrogasne zajednice).

Točka 6. Rasprava te usvajanje izvješća te Programa rada i Financijskog plana za proteklu godinu

- predsjedatelj radnog voditeljstva sjednice daje riječ prisutnima u smislu eventualne rasprave vezane uz podnijeta izvješća te planove za sljedeću godinu;
- nakon rasprave predsjedatelj radnog predsjedništva predlaže verifikaciju odnosno prihvatanje podnijetih izvješća te planova;
- glasanjem se prihvataju podnijeta izvješća te Plan rada odnosno Financijski plan za sljedeću godinu.

Točka 7. Razrješnica dosadašnjim tijelima odnosno dužnosnicima zajednice/društva

Predsjedatelj radnog voditeljstva sjednice obrazlaže razloge potrebe davanja razrješnice svim ili pojedinim tijelima i dužnosnicima zajednice/društva (zbog isteka četverogodišnjeg mandatnog razdoblja, osobnih razloga ili sl.). Daje na glasovanje razrješnicu:

- Predsjedništvu zajednice/Upravnom odboru društva,
- Nadzornom odboru,
- Predsjedniku i zamjeniku predsjednika zajednice/društva;

Točka 8. Izbor tijela odnosno dužnosnika zajednice/društva

Predsjedatelj radnog voditeljstva sjednice daje riječ predsjedniku kandidacijsko-izbornog povjerenstva.

Predsjednik istog povjerenstva čita prijedloge usvojene na posljednjoj sjednici Predsjedništva zajednice/Upravnog odbora DVD-a, navodeći predloženi sastav tijela te osobe za obnašanje dužnosti u narednom mandatnom razdoblju:

- Predsjedništva zajednice/Upravnog odbora društva,
- Nadzornog odbora,
- Predsjednika i zamjenika predsjednika zajednice/društva,
- predstavnika u Skupštini vatrogasne zajednice više razine.
- osoba za zastupanje zajednice/društva.

Predsjedatelj radnog voditeljstva sjednice postavlja upit nazočnima glede mogućih novih prijedloga te daje na glasovanje prijedloge na način da se glasuje za svako tijelo/dužnosnika pojedinačno.

U slučaju da je Skupština zajednice/društva nadležna i za izbor drugih tijela/dužnosnika (npr. Sud časti, zapovjednik, tajnik i sl.), isto se mora realizirati na odgovarajućem dijelu dnevnog reda odnosno ove točke – vidi napomenu A!

Točka 9. Riječ gostiju

Uzvanici imaju svoje pozdravne govore prema redu prijave.

Točka 10. Različitosti

- dodjeljuju se priznanja i odlikovanja (moguće i izdvojiti u zasebnu točku dnevnog reda);
- primaju se novi članovi (na sjednicama dobrovoljnih vatrogasnih društava - ukoliko je tako predviđeno Statutom – moguće također izdvojiti u zasebnu točku dnevnog reda);
- realiziraju se ostali prigodni segmenti sjednice.

Napomene:

A) U točki 8. ovog protokola izborne sjednice skupštine navedeno je kako su jedine pojedinačne dužnosti za koje se provodi izbor od strane članova skupštine samo predsjednik i zamjenik predsjednika (zajednice/društva). Temelj za isto postoji u odredbama važećeg statuta velikog dijela vatrogasnih organizacija, no ispravno je i biranje zapovjednika, tajnika i drugih dužnosnika zajednice/društva od strane skupštine, ukoliko se isto podudara s odredbama važećeg statuta pojedine vatrogasne organizacije.

B) U slučaju da se izborna procedura odnosno glasovanje o podršci pojedinim tijelima odnosno dužnosnicima ne provodi javno, već tajno, uz ostala tijela sjednice Skupštine potrebno je izabrati i Izorno povjerenstvo (u sklopu 3. točke). Isto je povjerenstvo zaduženo za izradu glasačkih listića, organizaciju samog postupka glasovanja, utvrđivanje rezultata glasovanja i prezentaciju istih rezultata prema samoj Skupštini.

C) SVEČANA SJEDNICA SKUPŠTINE

1.1. OTVARANJE SVEČANE SJEDNICE

Svečanu sjednicu koja se održava u povodu obilježavanja obljetnice društva otvara voditelj («konferans») i pozdravlja sve nazočne.

1.2. SVIRANJE DRŽAVNE I VATROGASNE HIMNE

Nakon što voditelj otvori svečanu sjednicu intoniraju (sviraju ili pjevaju) se državna i vatrogasna himna.

1.3. POČAST PREMINULIM I POGINULIM ČLANOVIMA

Nakon pozdrava gostiju i uzvanika predsjednik (ili voditelj) poziva sve prisutne odati počast minutom šutnje svim preminulim i poginulim članovima i vatrogascima.

1.4. POZDRAV POKROVITELJU I GOSTIMA

Nakon intoniranja himni voditelj poziva predsjednika društva (ili vatrogasne zajednice) koji treba održati kratki pozdravni govor te pozdraviti nazočne slijedećim redoslijedom:

- predstavnike državne vlasti,
- predstavnika Hrvatske vatrogasne zajednice,
- predstavnika DUZS-a,
- predstavnike županijske vlasti,
- predstavnika vatrogasne zajednice županije/Grada Zagreba,
- predstavnike gradske/općinske vlasti,
- predstavnika vatrogasne zajednice područja/grada/općine,
- predstavnike dobrovoljnih vatrogasnih društava,
- pokrovitelja ili predstavnika pokrovitelja ili kuma zastave,
- ostale goste i uzvanike.

(Detalniji opis redoslijeda opisan je u posebnom prilogu u posljednjem poglavlju ove publikacije.)

1.5. PRIGODNO IZVJEŠĆE O RADU

Voditelj poziva tajnika (ili nekog drugog) podnijeti prigodno izvješće o radu društva.

1.6. POSVETA I PRIMOPREDAJA ZASTAVE (ako se prima nova zastava)

Opisano u točki 9.6.

1.7. RIJEČ POKROVITELJA

Voditelj poziva pokrovitelja svečanosti da se obrati nazočnima.

1.8. POZDRAVNA RIJEČ GOSTIJU I UZVANIKAMA

Voditelj poziva goste da se obrate prigodnim govorima. Redoslijed je potrebno utvrditi odnosno dogovoriti prije početka sjednice: od najvišeg (najznačajnijeg) gosta prema manje istaknutim ili obratno. U broju govornika (dovoljno 3-4 gosta) i u duljini govora treba imati mjeru.

U slučaju nazočnosti velikog broja predstavnika različitih dobrovoljnih vatrogasnih društava, poželjno je da se nazočnima u ime svih gostujućih predstavnika obrati predstavnik samo jednog (pobratimljenog, najstarijeg, najudaljenijeg i sl.) dobrovoljnog vatrogasnog društva ili da u ime dobrovoljnih vatrogasnih društava iz jedne vatrogasne zajednice govori predstavnik te zajednice.

1.9. URUČIVANJE ODLIČJA I PRIZNANJA

Voditelj poziva vatrogasce a odlikovanja uručuju vatrogasni dužnosnici.

Uručivanje odličja i priznanja zaslužnim vatrogascima pojašnjeno je u poglavlju s protokolima, u točki 9.5.

Vatrogasci koji će primiti odličja ili priznanja, ista primaju u vatrogasnoj odori (svečanoj ili radnoj) te u tom trenutku moraju biti oslobođeni obavljanja ostalih dužnosti (npr. stajanja u ešalonu, pripreme i posluživanja hrane te pića i sl.).

Imena ostalih članova kojima su dodijeljena odličja i priznanja, a nisu nazočni ovoj manifestaciji, samo se pročitaju na kraju ovog dijela protokola.

1.10. GOVOR PREDSTAVNIKA ODLIKOVANIH

Ovaj govor nije obavezan.

1.11. DODJELA PRIZNANJA

Dobrovoljno vatrogasno društvo (ili vatrogasna zajednica) koje obilježava obljetnicu može dodijeliti priznanja pravnim i fizičkim osobama.

Voditelj svečanosti poziva, a predsjednik društva (ili netko drugi) uručuje priznanja.

1.12. ZAVRŠETAK SVEČANOSTI

Voditelj programa zaključuje svečanost i poziva na prigodni domjenak.

NAPOMENE:

- Svečanu sjednicu nije potrebno formalno voditi kao redovite sjednice (ne bismo voditeljstvo sjednice, već voditelj vodi cijeli protokol i poziva predsjednika, tajnika, pokrovitelja i sl.
- Ako je organiziran kulturno umjetnički program, isti se može izvoditi vrlo kratko s nekoliko intermezza tijekom sjednice ili na kraju svečanosti.
- Svečanu sjednicu treba organizirati i voditi tako da traje oko jedan sat.
- Pribor za jelo i alkoholna pića poslužuju se nakon sjednice. Tijekom sjednice mogu se konzumirati i obična i mineralna voda!

2. PROTOKOL PROSLAVE NA OTVORENOM PROSTORU NAKON MIMOHODA

2.1. PRIJAVAK ZAPOVJEDNIKA POKROVITELJU

Zapovjednik prilazi pokrovitelju običnim korakom. Na razmaku od 5–6 koraka od pokrovitelja zauzima čvršće držanje gledajući ga ravno u oči i prelazi u vježbovni korak.

Prilazi mu na dva do tri koraka, zaustavlja se, zauzima stav *pozor*, pozdravlja rukom i predaje prijavak na primjer ovim riječima:

„Gospodine pokrovitelju, vatrogasne postrojbe..... (navesti koje/čije) po obavljenom mimohodu spremne za početak proslave. Ukupno nazočno (prisutno) članova vatrogasnih postrojbi. Molim dopustite početak proslave. Prijavak podnosi!“(navesti zvanje i ime i prezime).

Pokrovitelj: **Gospodo vatrogasci, pozdrav domovini!**

Odgovor vatrogasaca: **POZDRAV !**

Pokrovitelj: **Svečanost može početi!**

2.2. SVIRANJE DRŽAVNE I VATROGASNE HIMNE

Nakon što pokrovitelj odobri početak proslave intoniraju (sviraju ili pjevaju) se državna i vatrogasna himna.

2.3. POSPREMANJE ZASTAVA

Zapovjednik može izdati zapovijed za pospremanje zastava (točka 10.11. u poglavlju s Vježbovnim postupcima i radnji) kako bi se zastavnici oslobodili i u daljnjem tijeku proslave ili ih postaviti u stav za držanje zastave kako je navedeno u prvom stavku točke 10.4. poglavlja.

Daljnji tijek svečanosti identičan je kao u točki 1. protokola tijeka svečane sjednice (od točke 1.3. nadalje).

3. SUDJELOVANJE VATROGASACA U VJERSKIM OBREDIMA

Članovi vatrogasnih organizacija svojom voljom odlučuju za sudjelovanje kod vjerskih obreda koji su namijenjeni vatrogascima. Vatrogasci u crkvi nisu u formaciji i sudjeluju kod obreda kao ostali prisutni vjernici.

Prilikom ulaska u crkvu, vatrogasac pojedinac ili kao član postrojbe, prolazeći kroz vrata crkve, skida kapu. Za cijelo vrijeme odvijanja vjerskih obreda (sveta Misa, blagoslov i dr.) vatrogasci imaju skinute kape, primjenjujući postupak opisan pod točkom 9.5. poglavlja Vježbovni postupci i radnje.

3.1. POSTUPAK VATROGASCA KOD BLAGOSLOVA VATROGASNOG OBJEKTA ILI OPREME

Kod preuzimanja vatrogasnog doma, vatrogasne opreme, sl. može se upriličiti vjerski obred „blagoslov“. O postupcima tijekom blagoslova dogovaraju se organizator i crkveni predstavnik.

3.2. POSTUPAK VATROGASCA PRIGODOM NAZOČNOSTI SVETOJ MISI

Prigodom nazočnosti svetoj Misi unutar crkve, vatrogasci stoje bez kape, a na otvorenom prostoru s kapom na glavi.

Za cijelo vrijeme trajanja svete Mise vatrogasci ne stoje u određenom stavu, već na dostojan način sudjeluju u svim obredima, osim kod nekih dijelova svete Mise. U stavu «pozor» vatrogasci stoje za vrijeme podizanja tj. od trenutka kad se daje zvonom znak da počinje pretvorba pa do posljednjeg udarca zvona kod podizanja Presvete Krvi.

Zastavnik uvijek stoji pokrivene glave, nikada ne kleči i pozdravlja zastavom (kut od 45°) na pozdrav kod podizanja svetoga Tijela i svete Krvi.

Ako se iza Mise dijeli blagoslov s Presvetim Sakramentom, vatrogasci u crkvi kleče, a izvan crkve stoje u stavu «pozor» i skidaju kapu. Zastavnik pozdravlja zastavom.

Ukoliko se na koncu svete Mise pjeva bilo koja himna, vatrogasci stoje u stavu «pozor», a zastavnik pozdravlja zastavom.

3.3. POSTUPAK VATROGASCA PRIGODOM DRŽANJA POČASNE STRAŽE

Držanje počasne straže prigodom organizacije pogreba preminulog člana opisano je detaljno u poglavlju 7. ovih protokola.

Počasna straža kod Božjeg Groba u dane prije Uskrsa organizira se na način da uz Božji Grob stoje po dva vatrogasca u svečanoj vatrogasnoj odori, sa svečanom kacigom na glavi. Vatrogasci stoje u stavu «pozor», okrenuti licem prema izlazu. Izmjena počasne straže u pravilu se provodi u odgovarajućim vremenskim razmacima, bez zapovijedi.

3.4. POSTUPAK VATROGASACA PRIGODOM SUDJELOVANJA U PROCESIJI

Članovi vatrogasnih organizacija nazočni su svetoj Misi i sudjeluju u procesiji na blagdan Florijanova, Tijelova, Svih svetih i u drugim sličnim prigodama.

Vatrogasci u procesiji sudjeluju hodajući običnim korakom u dvije kolone s kapom na glavi. U sastavu procesije postavljaju se iza odraslih muškaraca, a ispred djece odnosno djevojčica u bijelim haljinama.

Tijekom tijelovske procesije, kod podjele blagoslova pri svakoj pojedinoj postaji, vatrogasci skidaju kapu, a zastavnik ne skida kapu, već pozdravlja zastavom.

4. SVEČANO OTVARANJE NOVOIZGRAĐENIH VATROGASNIH OBJEKATA

Svečanost otvaranja može se upriličiti na dan početka radova i/ili na dan otvaranja novoizgrađenih objekata.

Vlasnik objekta, odnosno vatrogasna organizacija, u dogovoru s čelnicima lokalne (područne) samouprave, utvrđuje koga će se pozvati da svečano otvori radove, odnosno novoizgrađeni objekt, kao i popis ostalih uzvanika.

Ispred objekta u pravilu se organizira odgovarajuća bina, a ukoliko tehnički uvjeti dozvoljavaju, ista se ukrašava zastavom Republike Hrvatske, zastavom lokalne (područne) samouprave i zastavom vatrogasne organizacije.

Ukoliko bine nema, navedene se zastave ističu na za to prikladnom mjesto na lokaciji održavanja protokola otvaranja.

Svečanost započinje sviranjem himne Republike Hrvatske i vatrogasne himne te se okupljenima redom obraćaju:

- predstavnik lokalne (područne) samouprave, koji ujedno i otvara svečanost,
- predstavnik vatrogasne organizacije kao korisnika objekta,
- predstavnik vjerske zajednice (vršeći istovremeno obred posvete objekta) – ukoliko je organizator isto predvidio.

U svečanom presijecanju vrpce, nakon govora i posvete, zajednički sudjeluju najviši predstavnik inicijatora izgradnje (lokalne odnosno područne samouprave) i glavni dužnosnik korisnika (vatrogasne organizacije).

Nakon svečanog presijecanja vrpce, nazočnima se može obratiti i počasni gost, a nakon čega se obilazi objekt.

Za vođenje programa može se angažirati i službeni voditelj.

5. URUČIVANJE PRIZNANJA I ODLIKOVANJA

Voditelj čita odluku kojom su vatrogasci odlikovani i poziva najvišeg dužnosnika da pristupi uručivanju odličja.

Odličja u pravilu uručuje predstavnik zajednice koja dodjeljuje odličje.

Odlikovana osoba po prozivanju istupa iz vrste (ili ustaje sa stolice), prilazi osobi koja uručuje odličja, zaustavi se na dva koraka ispred nje, pozdravlja rukom (bez obzira što nema kapu), lijevom rukom prima odličje, a desnom prihvata pruženu ruku u znak čestitke, pozdravlja rukom i vraća se na svoje mjesto.

Odlikovane osobe odličje ili priznanje u pravilu primaju u kompletnoj vatrogasnoj odori (svečanoj ili radnoj), odajući i time poštovanje prema vatrogasnoj organizaciji odnosno dignitetu svakog člana iste.

Odlikovane osobe pristupaju preuzimanju odličja odnosno priznanja tek nakon prozivanja, a ne stojeći unaprijed u koloni osoba koje će primiti odličje.

Prilikom uručivanja odlikovanja sa zlatnim obilježjima te medalje za posebne zasluge potrebno je pročitati nekoliko rečenica o radu vatrogasca koji prima ta odličja.

6. PRIMOPREDAJA VATROGASNE ZASTAVE

Prigodom svečanog obilježavanja obljetnice, vatrogasci koriste prigodu za primanje nove zastave.

Temeljeno na stoljetnoj tradiciji dobrovoljnog vatrogastva u Republici Hrvatskoj, vatrogasna zastava je simbol humanosti, hrabrosti, pomoći bližnjem u nevolji, poštenja, iskrenosti i požrtvornosti.

Zastavu u ime svih članova vatrogasne organizacije (DVD, VZ, JVP) prima njezin predsjednik, a predaje mu je kum zastave izgovarajući npr. slijedeće riječi:

«Gospodine predsjedniče DVD-a ova zastava predstavlja simbol humanosti i hrabrosti, poštenja, iskrenosti i požrtvornosti. Neka se pod ovom zastavom okupljaju Vaši članovi njegujući ove vrednote i gajeći u sebi plemenitu misao pomoći bližnjem u nevolji.

Predajem Vam ovu zastavu s likom svetog Florijana, zaštitnika vatrogasaca, kao znak zahvalnosti za sve što su učinili vatrogasci ovog društva za dobrobit mještana i cijele okolice.»

Predsjednik prima zastavu hvatajući lijevom rukom za koplje. Desnom rukom prinosi ustima donji slobodni kraj zastave i poljubi je. Rukujući se, zahvaljuje se kumu uz obećanje da će čuvati ovaj simbol i ponositi se njime. Nakon zahvale pozivaju se zastavnik i pratitelji kojima predsjednik predaje zastavu npr. slijedećim riječima:

«Gospodo vatrogasci predajem vam ovu zastavu na čuvanje s namjerom da će te je s ponosom nositi».

Zastavnik nakon primanja zastave zastavu drži na pozdrav, a predsjednik zauzima stav pozor i rukom pozdravi zastavu.

Ako nije bio realiziran ranije, nakon ovog slijedi čin posvećenja zastave. Prije samog čina posvećenja zapovjednik izdaje zapovijed: **«POZOR!»**, a nakon posvećenja zapovijeda: **«Na mjestu – ODMOR!»**

Ako je čin posvećenja zastave bio realiziran ranije (npr. u crkvi tijekom svete Mise), zastavnik i pratitelji odlaze nakon prijema zastave. Zapovjednik zapovijeda **«Počasni po-ZDRAVI!»**, orkestar svira koračnicu, a zastavnik i pratitelji zahode krilom te odlaze na za to predviđeno mjesto, pozdravljajući cijelo vrijeme zastavom. Kada zastavnik i pratitelji stignu na predviđeno mjesto zapovjednik izdaje zapovijed: **«POZOR!»** i zapovijed: **«Na mjestu – ODMOR!»**

7. POGREB

Kad umre član vatrogasnog društva, na vatrogasnom objektu ističe se crna zastava. Žalost traje 24 sata po završetku pogreba. Na pogrebu sudjeluju vatrogasci njegovog vatrogasnog društva.

Kad umre rukovoditelj vatrogasnog društva, postrojbe ili zajednice, pogrebu će prisustvovati vatrogasne postrojbe ili delegacije s područja njegova djelovanja.

Tom prilikom obitelji umrloga izjavljuje se sućut. Sućut se može izjaviti i pismenim putem.

Kad umre član upravnog organa ili stručnog tijela zajednice, vatrogasna zajednica određuje delegaciju koja će obitelji umrlog izjaviti sućut i održati oproštajni govor na pogrebu.

1. POČASNA STRAŽA, POČASNA PRATNJA I POČASNA POSTROJBA

Umrlog vatrogascu vatrogasnog društva na pogrebu pripada:

- počasna vatrogasna straža,
- počasna pratnja i
- počasna postrojba.

Počasnu vatrogasnu stražu, pratnju i počasnu postrojbu određuje zapovjednik vatrogasnog društva.

Članovi počasne straže stoje pred odrom preminulog u vrijeme i na mjestu kako to odredi odbor za pogreb.

Članovi počasne pratnje kreću se pored kovčega, odnosno pogrebnog vozila.

Članovi počasne postrojbe kreću se u pogrebnoj povorci ispred kovčega.

Vatrogasna zastava s crnim florom vatrogasnog društva, čiji se član sahranjuje, nosi se ispred počasne postrojbe.

Na kovčeg umrlog člana stavlja se vatrogasna kaciga i opasač sa sjekiricom, koji se skidaju prije spuštanja kovčega u grob.

Vatrogasci vatrogasnog društva mogu se odrediti za nošenje odlikovanja, znakova priznanja i vijenaca. Odlikovanja i znakovi priznanja nose se na crvenom jastuku od pliša ispred kovčega ili pogrebnog vozila.

U pogrebnom ceremonijalu može sudjelovati vatrogasna glazba i pjevački zbor vatrogasnog društva.

Glazba svira posmrtnu koračnicu u trenucima iznošenja kovčega, u toku povorke i prilikom spuštanja kovčega u grob.

Članovi vatrogasnog društva u počasnoj postrojbi, obučeni su u svečane vatrogasne odore. Članovi vatrogasnog društva u počasnoj straži i pratnji obučeni su u svečane vatrogasne odore sa svečanom vatrogasnom kacigom, svečanim opasačem i bijelim rukavicama.

2. SMJENA POČASNE STRAŽE

Prva četiri (šest) člana dolaze u dvovrskom stroju sami ili sa zapovjednikom počasne straže, rasporede se s lijeve i desne strane pokojnika okreću se čelom nazad i u stavu pozor gledaju prema izlazu.

Kada počasnu stražu vodi zapovjednik, on stane ispred odra, pričekava da se članovi straže rasporede na svoja mjesta, pozdravi rukom držeći ju neko vrijeme na pozdrav, okreće se čelom nazad i odlazi.

Ako zapovjednik iz osobnih razloga želi obaviti križanje pokojnika svetom vodom i izraziti sućut obitelji to može učiniti nakon pozdrava. Najprije skida kapu s glave, nakloni se u znak pozdrava prema pokojniku, a zatim obavi križanje i izrazi sućut obitelji.

Smjena odnosno druga grupa vatrogasaca prilazi s boka članovima prve grupe, okreće se čelom nazad i stane uz bok do prvih članova straže. Članovi prve grupe okreću se k pokojniku, naklone se, okreću se prema izlazu i odlaze, članovi druge grupe stanu korak bočno na njihova mjesta i u stavu pozor gledaju prema izlazu.

Za vrijeme crkvenog obreda i/ili čitanja oproštajnih govora (obred ispraćaja) članovi počasne straže licem su okrenuti prema pokojniku.

3. ZAPOVIJEDI, POZDRAVLJANJE – POČASNI POZDRAV

Sve zapovijedi izdaju se u pola glasa.

Za vrijeme iznošenja kovčega i spuštanja u grob počasna postrojba odaje počast. Zapovjednik izdaje zapovijedi " **Pozor** " i " **Počasni po-ZDRAV** ", na koju članovi počasne postrojbe zauzimaju stav pozor, a ostali članovi, koji nisu u stroju i zapovjednik, pozdravljaju rukom.

4. FORMIRANJE POGREBNE POVORKE

Pogrebna se povorka postrojava ovim redom:

- vatrogasac koji nosi nadgrobno obilježje (križ) ako to ne nosi pogrebna služba,
- osobe koje nose vijence,
- glazba,
- vatrogasna zastava,
- počasna postrojba,
- vatrogasac koji nosi odlikovanja i znakove priznanja umrlog,
- pogrebno vozilo s kovčegom i počasnom pratnjom,
- obitelj umrlog i
- ostali građani.

Ako na pogrebu sudjeluje pjevački zbor, svrstava se ispred glazbe.

U pogrebnoj povorci članovi počasne pratnje kreću se uz lijes, a na grobnom mjestu rasporede se ponovo kao i kod obreda ispraćaja – licem prema pokojniku.

Kad pogrebna povorka stigne do groba, počasna postrojba i glazba postavljaju se prema grobu ili na pogodnom mjestu licem prema pokojniku. Prije spuštanja kovčega u grob, ako je predviđeno, drži se oproštajni govor.

Kod spuštanja kovčega u grob, zapovjednik počasne postrojbe zapovijeda "**Po-ZOR**" i "**Počasni po-ZDRAV**".

Po obavljenom spuštanju zapovjednik počasne postrojbe zapovijeda "**Po-ZOR**" i "**Na mjestu –od-MOR**". U tom stavu ostaju svi članovi počasne postrojbe, dok ne završi obred ukopa.

Po završenom obredu ukopa počasna pratnja – straža povlači se s grobnog mjesta, priključuje počasnoj postrojbi, a nakon što se udalje s mjesta ukopa, zapovjednik zaustavlja postrojbu i otpušta je.

Prema odredbama Pravila neće se davati pogrebna počast pokojniku:

- koji je oporukom ili za života izrazio želju da se drugačije pokopa,
- koji je izvršio samoubojstvo iz nečasnih pobuda,
- koji je umro u zatvoru za krivično djelo.

8. POLAGANJE VIJENCA

Osoba koja polaže vijenac prati dva nositelja vijenca do središnjeg dijela spomen obilježja - mjesto polaganja vijenca, uz zvuke pogrebne koračnice.

Nakon što su nositelji vijenca odložili vijenac na predviđeno mjesto u okviru spomen obilježja, žurno se odmiču dva koraka bočno i jedan korak unatrag te zauzmu stav pozor, čime oslobađaju prolaz za pristup vijencu.

Osoba koja polaže vijenac prilazi vijencu i poravnava spomen trake, a nakon nekoliko trenutaka odmakne se od vijenca korak unatrag, zauzima stav pozor uz pozdrav rukom te u tom stavu odaje počast minutom šutnje.

Nakon isteka minute šutnje osoba koja polaže vijenac spušta ruku te se ceremonijal polaganja vijenca time smatra završenim. Osoba koja polaže vijenac i nositelji vijenca okreću se zahodjenjem i napuštaju spomen obilježje.

9. VATROGASNA NATJECANJA

Vatrogasna natjecanja organiziraju se i provode radi svestranog osposobljavanja vatrogasaca i vatrogasnih postrojbi u provedbi njihovih osnovnih zadataka: gašenju požara, spašavanju ljudi i imovine ugroženih požarom i pružanja pomoći u slučajevima elementarnih nepogoda, kao i radi međusobnog upoznavanja natjecatelja, učvršćenja kolegijalnih odnosa, razmjene iskustava i održavanja fizičke kondicije.

U nastavku su navedeni detalji organizacije ceremonijala otvaranja natjecanja i ceremonijala proglašenja pobjednika, s konkretnim primjerom na organizaciji državnog natjecanja, a gotovo svi elementi mogu se vrlo jednostavno primijeniti na organizaciji natjecanja niže razine (županijska, gradska, općinska, pozivna).

Ceremonijal otvaranja natjecanja nije obavezan, odnosno organizira se ovisno o programu cjelokupne manifestacije.

Ceremonijal otvaranja natjecanja

Na vatrogasnim natjecanjima ceremonijal svečanog otvaranja može se upriličiti sa svečanim postrojavanjem svih natjecateljskih odjeljenja, odnosno poput ceremonijala proglašenja pobjednika, no u pravilu se realizira u trenucima početka izvođenja natjecateljskih vježbi ovim redoslijedom:

- natjecateljska odjeljenja koja nastupaju prva dolaze do svojih staza, pospremaju opremu pripremivši istu za izvođenje vježbe te se postrojavaju za početak vježbe, čekajući daljnje zapovjedi;
- voditelj natjecanja zapovijeda «Pozor!», nakon čega slijedi intoniranje državne i vatrogasne himne te dizanje natjecateljske zastave na jarbol;
- voditelj natjecanja predaje prijavak odgovarajućem dužnosniku odnosno ugledniku,
- slijedi zapovijed «Na mjestu – Odmor!» te pozdravni govori uz isticanje mogućnosti početka samog natjecanja,
- svim natjecateljima i tehničkom osoblju daje se zapovijed glede početka odvijanja samog natjecanja «**Za početak natjecanja – otpust!**».

Ceremonijal proglašenja pobjednika

Svečano proglašenje pobjednika, u pravilu se provodi ovim redoslijedom:

- dolazak i postrojavanje natjecateljskih postrojbi i tehničkog osoblja (sudaca) ispred svečane tribine, pri čemu su:
 - nositelji zastava i njihovi pratitelji u svečanim odorama s kacigom, svečanim opasačem i bijelim rukavicama,
 - natjecatelji u radnoj odori s kacigom bez opasača,
 - vatrogasni suci u radnoj odori s kravatom i kapom «domobrankom»,
- zapovijed «**Pozor!**» i «**Pozdrav!**» te sviranje državne himne,
- zapovijed «**Pozor!**» i «**Na mjestu – odmor!**»,
- pozdravni govori,
- proglašenje rezultata natjecanja i postrojavanje triju prvoplasiranih odjeljenja (ili samo njihovih zapovjednika) po kategorijama natjecanja ispred svečane tribine,
- uručivanje priznanja i nagrada,
- zapovijed «**Pozor!**» i «**Pozdrav!**», sviranje vatrogasne himne te spuštanje natjecateljske zastave s jarbola,
- zatvaranje natjecanja i
- odlazak postrojbi ispred tribine (napuštanje poligona).

10. SVEČANA PRIMOPREDAJA VATROGASNOG VOZILA

Novi vlasnik vozila, odnosno vatrogasna organizacija, u dogovoru s čelnicima lokalne (područne) samouprave, odnosno predstavnika pravne ili fizičke osobe koja dodjeljuje vozilo, utvrđuju tko će se pozvati na svečanu primopredaju vozila, odnosno tko će predati vozilo, kao i popis ostalih uzvanika.

Ispred vatrogasnog objekta pred kojim će se dodijeliti vozilo, u pravilu, organizira se odgovarajuća bina, a ukoliko tehnički uvjeti dozvoljavaju, ista se ukrašava zastavom Republike Hrvatske, zastavom lokalne (područne) samouprave i zastavom vatrogasne organizacije.

Ukoliko bine nema, navedene se zastave ističu na za to prikladnom mjesto na lokaciji održavanja protokola otvaranja.

Svečanost započinje intoniranjem himne Republike Hrvatske i vatrogasne himne te se okupljenima redom obraćaju:

- predstavnik lokalne (područne) samouprave, odnosno predstavnik pravne ili fizičke osobe koja dodjeljuje vozilo, koji ujedno i otvara svečanost,
- predstavnik vatrogasne organizacije kao vlasnika novog vozila,
- predstavnik vjerske zajednice (vršeći istovremeno obred posvete vozila) – ukoliko je organizator isto predvidio.

U svečanom uručivanju ključeva, nakon govora i posvete, zajednički sudjeluju najviši predstavnik inicijatora nabave (npr. predstavnik lokalne odnosno područne samouprave) i glavni dužnosnik vlasnika novog vozila (zapovjednik profesionalne vatrogasne postrojbe, predsjednik dobrovoljnog vatrogasnog društva ili dr.). Osoba koja predaje ključeve prigodnim riječima se obraća predstavniku vatrogasne organizacije te mu predaje ključeve u ruke. Predstavnik vatrogasne organizacije koji je primio ključeve iste potom predaje drugom dužnosniku u vlastitoj organizaciji (npr. predsjednik predaje ključeve zapovjedniku dobrovoljnog vatrogasnog društva), a isti zatim predaje ključeve vozaču u vlastitoj vatrogasnoj postrojbi. Vozač sjeda u vozilo, pokreće motor te uključuje zvučnu odnosno svjetlosnu signalizaciju u trajanju do otprilike 5 sekundi te na kraju gasi signalizaciju i motor.

Za samu svečanost potrebno je organizirati nazočnost jedne mlađe članice/člana lokalnog kulturno umjetničkog društva u narodnoj nošnji ili pripadnice/pripadnika vatrogasne mladeži u radnoj vatrogasnoj odori, a koji prigodom samog čina primopredaje drži ključeve na prigodno uređenom jastučiću.

Nakon svečanog uručivanja ključeva, nazočnima se može obratiti i počasni gost, a nakon čega se razgledava vozilo.

Za vođenje programa može se angažirati i službeni voditelj.

PRILOZI

ETIČKI KODEKS VATROGASTVA

Opće odredbe

Članak 1.

Etički kodeks vatrogastva osnova je pozitivnih odnosa dobrih ljudi, povezanih na području humanitarne vatrogasne djelatnosti.

Temelji etičkog djelovanja su: ravnopravno sudjelovanje, briga o drugima te obavljanje svih aktivnosti na kulturni način, koristeći znanje i poštovanje.

Ovaj etički kodeks odnosi se na cjelokupno vatrogastvo u Republici Hrvatskoj, sadržavajući načela kojima uređuje međusobne odnose, odnose među profesionalnim i dobrovoljnim vatrogascima te drugim subjektima s kojima se vatrogasci susreću prilikom obavljanja vatrogasne djelatnosti kao javne službe.

Etički kodeks se temelji na etici demokratskog društva, načelu humanosti i pravnom ustroju Republike Hrvatske.

Članak 2.

Etički kodeks vatrogastva izraz je volje i spoznaje vatrogasaca o nužnosti zakonitog, strukovnog, poštenog i prijaznog ponašanja pri izvođenju svih zadaća koje vrše vatrogasci te time povezuje sve vatrogasce.

Temeljna načela

Članak 3.

Etički kodeks vatrogastva izraz je volje i spoznaje vatrogasaca o nužnosti zakonitog, strukovnog, poštenog i prijaznog ponašanja pri izvođenju svih zadaća koje vrše vatrogasci te time povezuje sve vatrogasce.

Članak 4.

Vatrogasac u okviru svojih zadaća i nadležnosti obavlja vatrogasnu djelatnost kao javnu službu bilo kada je to potrebno, profesionalno ili dobrovoljno, i uvijek je u slučaju potrebe na usluzi ljudima kojima je potrebna pomoć.

Članak 5.

Vatrogasac pri obavljanju vatrogasne djelatnosti mora poštivati važeće propise i odgovarajući pozitivan odnos prema humanim, moralnim, etičnim i drugih vrednotama i načelima koja utvrđuju ulogu vatrogastva u državi.

Humanost

Članak 6.

Pri obavljanju intervencija vatrogasac se susreće sa sudionicima različitih nesreća, a s kojima mora postupiti krajnje pažljivo i humano. Posebnu pozornost mora posvetiti ozlijeđenim osobama koje trebaju dodatnu pomoć.

Stručnost

Članak 7.

Vatrogasac se radi obavljanja zadaća školuje, osposobljava i usavršava, širi opću naobrazbu i razvija specifična znanja koja su potrebna za učinkovito i stručno obavljanje zadaća. Sa stručnim pristupom na intervencijama povećava si ugled i pouzdanost.

Ugled

Članak 8.

Vatrogasac svojim ponašanjem njeguje vrednote bogate prošlosti vatrogastva i utvrđuje osobni ugled i ugled hrvatskog vatrogastva u cjelini tako, da brine o svojoj osobnoj uređenosti, kao što to propisuju Pravila vatrogasne službe, prije svega dosljednim, stručnim, humanim i prijaznim pristupom vršenju svojih zadaća.

Vatrogasna odora

Članak 9.

Vatrogasna odora simbol je povjerenja između javnosti i vatrogasaca te je stoga vatrogasac dužan poštivati je u skladu s moralnim vrijednostima opisanim ovim etičkim kodeksom.

Međusobni odnosi

Članak 10.

Odnosi među vatrogascima temelje se na prijateljstvu, međusobnom poštovanju, utvrđenom hijerarhijskom ustroju, uzajamnoj i solidarnoj pomoći, strpljivosti i iskrenosti te međusobnom povjerenju i dostojanstvu.

Članak 11.

Odnosi među dobrovoljnim i profesionalnim vatrogascima temelje se na međusobnom poštivanju te stručnoj pomoći i suradnji.

Poštivanje kodeksa

Članak 12.

Vatrogasci u Republici Hrvatskoj dužni su poštivati ovaj etički kodeks, bez obzira na pripadnost određenoj ustrojbenoj cjelini vatrogastva.

Moralnu odgovornost za kršenje kodeksa utvrđuje Časni sud, sukladno odredbama statuta Hrvatske vatrogasne zajednice.

Završne odredbe

Članak 13.

Načela ovog etičkog kodeksa obvezni su dio naobrazbe vatrogasaca.

Članak 14.

Načela etičkog kodeksa hrvatskog vatrogastva obvezujuća su za članove svih vatrogasnih organizacija bez obzira na mjesto i vrijeme obavljanja zadaća iz područja vatrogasne djelatnosti.

Članak 15.

Etički kodeks hrvatskog vatrogastva na snazi je od sjednice Predsjedništva Hrvatske vatrogasne zajednice održane __. __. 2008. godine.

NAPUTAK

O NOŠENJU ODLIKOVANJA I PRIZNANJA NA VATROGASNIM ODORAMA

Opće odredbe

Članak 1.

Pravilnikom o dodjeli vatrogasnih priznanja, odlikovanja, znamenja, pohvala i plaketa Hrvatske vatrogasne zajednice (Vatrogasni vjesnik, 4/2008) utvrđene su vrste, nositelji, uvjeti za dodjelu te postupak dodjele vatrogasnih priznanja, odlikovanja i znamenja.

Temeljem praktičnih iskustava uočena je potreba jasnog definiranja načina nošenja odnosno isticanja odlikovanja i priznanja u vatrogastvu. Neodgovarajući oblici nošenja umnogome degradiraju značaj dodijeljenih odlikovanja i priznanja, narušavaju ugled nositelja i vatrogasne organizacije u cjelini.

Slijedom istih argumenata te zakonske regulative (Zakon o odlikovanjima i priznanjima Republike Hrvatske, NN br. 20/1995; Pravilnik o odlikovanjima i priznanjima, NN br. 108/2000; Pravilnik o jedinstvenom obliku i kroju odore članova vatrogasnih postrojbi te oznakama zvanja, NN br. 65/1994) izrađen je ovaj pravilnik.

Važnosni slijed odlikovanja

Članak 2.

Način nošenja odlikovanja određen je važnosnim slijedom.

Članovi vatrogasnih organizacija mogu isticati slijedeća osobna odlikovanja odnosno posebne povelje i plakete (navedeni prema slijedećem važnosnom slijedu):

1. odlikovanja Republike Hrvatske,
2. posebne povelje i plakete Hrvatske vatrogasne zajednice,
3. hrvatska vatrogasna odlikovanja,
4. inozemna odlikovanja (državna i vatrogasna).

Članak 3.

Odlikovanja Republike Hrvatske, po važnosnom slijedu, su:

1. Velered kralja Tomislava s lentom i Velikom Danicom,
2. Velered kraljice Jelene s lentom i Danicom,
3. Velered kralja Petra Krešimira IV. s lentom i Danicom,
4. Velered kralja Dmitra Zvonimira s lentom i Danicom,
5. Red kneza Trpimira s ogrlicom i Danicom,
6. Red kneza Branimira s ogrlicom,
7. Red kneza Domagoja s ogrlicom,
8. Red Nikole Šubića Zrinskog,
9. Red bana Jelačića,
10. Red Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana,
11. Red Ante Starčevića,
12. Red Stjepana Radića,
13. Red Danice hrvatske s likom:
 - 13.1 Marka Marulića,
 - 13.2 Blaža Lorkovića,
 - 13.3 Ruđera Boškovića,
 - 13.4 Nikole Tesle,
 - 13.5 Franje Bučara,
 - 13.6 Katarine Zrinske,
 - 13.7 Antuna Radića,
14. Red hrvatskog križa,
15. Red hrvatskog trolista,
16. Red hrvatskog pletera,
17. Spomenica domovinskog rata,
18. Spomenica domovinske zahvalnosti

Članak 4.

Posebne povelje i plakete Hrvatske vatrogasne zajednice čije se zamjenice mogu nositi na svečanoj vatrogasnoj odori, **po važnosnom slijedu su:**

1. Povelja i plaketa s likom Đure Deželića,
2. Povelja i plaketa s likom Mirka Kolarića.

Članak 5.

Hrvatska vatrogasna odlikovanja, po važnosnom slijedu su:

1. Vatrogasno odlikovanje za posebne zasluge,
2. Zlatna vatrogasna medalja,
3. Zlatna vatrogasna plamenica,
4. Srebrna vatrogasna medalja,
5. Srebrna vatrogasna plamenica,
6. Brončana vatrogasna medalja,
7. Brončana vatrogasna plamenica.

Vatrogasna medalja i plamenica jednake su po važnosti, no navedeni slijed određen je isključivo radi utvrđivanja načina nošenja.

Hrvatske vatrogasne spomenice su:

1. Vatrogasna spomenica: za 10, 20, 30, 40, 50, 60 i 70 godina aktivnosti,
2. Vatrogasna spomenica: vatrogasni veteran.

Isticanje odlikovanja, medalji ili zamjenica

Članak 6.

Odlikovanja, medalje, zamjenice ili spomenice vatrogasci nose na bluzi svečane vatrogasne odore.

Na radnoj odori i ljetnoj košulji odlikovanja, medalje, spomenice i zamjenice se ne nose.

Članak 7.

Državne, vatrogasne i međunarodne medalje ističu se samo u najsvečanijim prigodama (obilježavanje obljetnica vatrogasnih organizacija, sjednice Skupština i sl.), dok se u ostalim prigodama, kada se ističu odlikovanja, nose zamjenice.

U slučaju isticanja samih medalja, ističe se najznačajnija medalja po važnosnom slijedu te zamjenice ostalih odlikovanja.

U slučaju isticanja medalje isključuje se isticanje zamjenice iste medalje i obrnuto.

Članak 8.

Na odori se državne, inozemne i vatrogasne medalje odnosno njihove zamjenice nose na lijevoj strani grudi, iznad lijevog gornjeg džepa svečane bluze.

Zamjenice svih odlikovanja nose se iznad lijevog gornjeg džepa.

Zamjenice se nose poredane po važnosnom slijedu od lijeve na desnu stranu gledano prema nositelju odlikovanja (najviše odlikovanje nosi se bliže sredini grudnog koša).

U jedan red stavljaju se tri zamjenice. Ako ih je više od tri, npr. pet, tada u gornji red idu dvije zamjenice (značajnije po važnosnom slijedu), a u donji red tri zamjenice. Sve zamjenice su simetrično postavljene.

Najveći razmak između redova zamjenica može iznositi 2 mm, dok se zamjenice u redu stavljaju jedna uz drugu.

Isticanje vatrogasnih spomenica za dugogodišnji rad

Članak 9.

Vatrogasne spomenice za dugogodišnji aktivan rad u vatrogasnoj organizaciji nose se na središnjem dijelu gornjeg lijevog džepa svečane vatrogasne bluze (između poklopca i donjeg ruba džepa).

Članak 10.

Vatrogasne spomenice ističu se po važnosti, odnosno nosi se isključivo najviša (posljednja) primljena spomenica.

Isticanje vatrogasnih spomenica «vatrogasni veteran»

Članak 11.

Vatrogasni veterani koji ističu spomenicu vatrogasnog veterana nose istu ispod vatrogasne spomenice za dugogodišnji rad.

Isticanje drugih znamenja

Članak 12.

Pripadnicima vatrogasne mladeži dopušteno je isticanje znamenja «vatrogasna mladež». Ovo znamenje nosi se iznad lijevog gornjeg džepa bluze vatrogasne odore.

Članak 13.

Vatrogascima je dopušteno isticanje znamenja s međunarodnih natjecanja («olimpijada») uz uvjet isticanja samo jedne (posljednje ili najznačajnije). Ovo znamenje nosi se iznad desnog gornjeg džepa svečane vatrogasne bluze.

Isticanje osobnog imena

Članak 14.

Natpis s prezimenom i inicijalom imena vatrogasca nosi se iznad gornjeg desnog džepa radne vatrogasne bluze. Izgled natpisa reguliran je posebnim aktom koji regulira oblik i broj vatrogasnih odora.

Dopušteno isticanje

Članak 15.

Vatrogascima je dopušteno isticanje:

- znamenja utvrđenih Pravilnikom o jedinstvenom obliku i kroju odore članova vatrogasnih postrojbi te oznakama zvanja (NN br. 65/1994),
- oznaka pripadnosti određenoj vatrogasnoj organizaciji (na lijevom rukavu svečane ili radne vatrogasne bluze odnosno vatrogasne košulje - 7 cm od gornjeg ruba rukava),
- odlikovanja, priznanja i znamenja spomenutih u ovom nalogu.

Zabrana isticanja

Članak 16.

Vatrogascima nije dopušteno trajno isticanje nikakvih ostalih znamenja (značke s obljetnica, natjecanja, akreditacije i sl.).

Značke s obljetnica ili natjecanja, akreditacije i slična obilježja ističu se samo na dan događanja (obilježavanja obljetnice, odnosno natjecanja ili druge prigode), a nose se ovisno o načinu pričvršćenja na reveru bluze, poklopcu džepa ili na vrpici oko vrata.

Članak 17.

Nije dopušteno nošenje odlikovanja, medalja, spomenica, zamjenica i vatrogasnih znamenja u prigodama u kojima bi se vrijeđali dostojanstvo i ugled Republike Hrvatske ili vatrogasne organizacije na svim razinama.

Ostale odredbe

Članak 18.

Nošenje vatrogasne odore traži i adekvatno primjereno ponašanje vatrogasca, a ako su na odori istaknuta i odlikovanja, medalje, spomenica, zamjenice i druga vatrogasna znamenja, tada to ima posebnu težinu koju treba uvažavati i dolično se tome ponašati.

Slika 1.

Primjer lošeg i dobrog nošenja odličja

ORIJENTACIJSKI RED PRVENSTVA POZDRAVLJANJA DUŽNOSNIKA PRIGODOM VATROGASNIH MANIFESTACIJA

I. predstavnici državne i lokalne vlasti (republičke, županijske i gradske):

- predsjednik Republike Hrvatske
- predsjednik Hrvatskog Sabora
- predsjednik Vlade Republike Hrvatske
- predsjednik Ustavnog suda Republike Hrvatske
- ministar
- župan
- predsjednik (član) županijskog poglavarstva odnosno skupštine
- pročelnik županijskog upravnog odjela
- gradonačelnik / načelnik općine
- predsjednik (član) gradskog (općinskog) poglavarstva odnosno vijeća

II. predstavnici Hrvatske vatrogasne zajednice:

- predsjednik Hrvatske vatrogasne zajednice,
- načelnik Hrvatske vatrogasne zajednice,
- zamjenik predsjednika odnosno potpredsjednik Hrvatske vatrogasne zajednice,
- zamjenik načelnika Hrvatske vatrogasne zajednice,
- tajnik Hrvatske vatrogasne zajednice,
- član Predsjedništva odnosno Operativno-tehničkog stožera Hrvatske vatrogasne zajednice.

III. predstavnici Državne uprave za zaštitu i spašavanje:

- ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje,
- zamjenik ravnatelja Državne uprave za zaštitu i spašavanje,
- pomoćnik ravnatelja Državne uprave za zaštitu i spašavanje (glavni vatrogasni zapovjednik, ravnatelj Učilišta vatrogastva i zaštite i spašavanja...).

IV. predstavnici vatrogasne zajednice županije i Vatrogasne zajednice Grada Zagreba,

- predsjednik vatrogasne zajednice županije / Grada Zagreba
- zapovjednik vatrogasne zajednice županije / Grada Zagreba (županijski vatrogasni zapovjednik),
- zamjenik predsjednika odnosno potpredsjednik vatrogasne zajednice županije / Grada Zagreba,
- zamjenik zapovjednika vatrogasne zajednice županije / Grada Zagreba,
- tajnik (pročelnik) vatrogasne zajednice županije / Grada Zagreba,
- član Predsjedništva odnosno Zapovjedništva vatrogasne zajednice županije (Grada Zagreba).

V. predstavnici Područnog ureda za zaštitu i spašavanje:

- pročelnik Područnog ureda za zaštitu i spašavanje,
- načelnik odjela pri Područnom uredu za zaštitu i spašavanje,

VI. predstavnici vatrogasne zajednice općine ili grada,

- analogno točki IV;

VII. predstavnici dobrovoljnih vatrogasnih društava,

VIII. predstavnici pokrovitelja ili kuma zastave,

IX. ostali gosti i uzvanici.

Napomene:

- a. Kod pozdravljanja je važno voditi brigu o razini upravljanja na kojoj dužnost obnaša određeni dužnosnik. U tom se pogledu mora poštivati redoslijed pozdravljanja po vertikali i horizontali. Prvo se pozdravljaju dužnosnici s državne razine, neovisno je li riječ o predstavniku državne vlasti ili predstavniku Hrvatske vatrogasne zajednice (ili njegovom ovlaštenom izaslaniku), zatim dužnosnici sa županijske razine te potom dužnosnici s razine gradova, općina i mjesta.
- b. Ovisno o pojedinim prigodama, red prvenstva može se mijenjati, što se za svaku prigodu posebno određuje sukladno specifičnostima određene situacije.
- d. One osobe koje predstavljaju nekog dužnosnika ne zauzimaju njegovo mjesto već se raspoređuju prema njihovom protokolarnom redu, osim u slučajevima kada je manifestaciji nazočan izaslanik Predsjednika Republike Hrvatske, predsjednika Vlade, predsjednika Sabora ili resornog Ministarstva.
- e. Strane osobe imaju prednost pred domaćim dužnosnicima i uglednicima iste razine.